

DET KONGELEGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

Meld. St. 40

(2012–2013)

Melding til Stortinget

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med
andre land for 2013 og fisket etter avtalane
i 2011 og 2012

Innhald

<p>1 Samandrag 7</p> <p>1.1 Innleiing 7</p> <p>1.2 Samandrag av kvoteavtalane for 2013, deltaking i fleirsidig fiskerisamarbeid og i regionale forvaltningsorganisasjonar 7</p> <p>Del I Bakgrunn 11</p> <p>2 Overordna hovudlinjer i fiskerisamarbeidet med omverda 13</p> <p>2.1 Noreg som havnasjon 13</p> <p>2.2 Det havrettslege rammeverket 13</p> <p>2.3 Internasjonale havmiljøprosessar 15</p> <p>2.4 Internasjonalt arbeid for rett til mat og matsikkerheit 16</p> <p>2.5 Arbeid mot ulovleg, urapportert og uregulert fiske og fiskerikriminalitet 16</p> <p>2.5.1 Ulovleg, urapportert og uregulert fiske 17</p> <p>2.5.2 Fiskerikriminalitet 20</p> <p>2.6 Regulering av utanlandsk fiske i norske jurisdiksjonsområde 21</p> <p>2.7 Kontroll av fiske i norske jurisdiksjonsområde 21</p> <p>2.8 Kontrollsamarbeid 23</p> <p>Del II Dei ulike fiskeriavtalane for 2013 25</p> <p>3 Dei ulike fiskeriavtalane for 2013 27</p> <p>3.1 Bakgrunn 27</p> <p>3.2 Det vitskapelege arbeidet som ligg til grunn for å fastsetje kvotar 27</p> <p>3.3 Kvoteavtalane for 2013 28</p>	<p>Del III Bestandsutrekning, rådgjeving, tilstandsrapportar og langsiktige forvaltningsplanar 45</p> <p>4 Bestandsutrekning, rådgjeving, tilstandsrapportar og langsiktige forvaltningsplanar 47</p> <p>4.1 Bestandsutrekning og rådgjeving 47</p> <p>4.1.1 Bestandsutrekning 47</p> <p>4.1.2 Metodar for utrekning av bestandsstorleik 48</p> <p>4.1.3 Forvaltningsmålsettingar og rådgjeving 48</p> <p>4.1.4 Rådgjeving frå Det internasjonale råd for havforskning (ICES) 51</p> <p>4.2 Tilstandsrapportar og rådgjeving for dei viktigaste fiskebestandane i norske farvatn 52</p> <p>4.2.1 Nordaust-arktisk torsk 52</p> <p>4.2.2 Nordaust-arktisk hyse 53</p> <p>4.2.3 Nordaust-arktisk sei 54</p> <p>4.2.4 Nordaust-arktisk blåkveite 56</p> <p>4.2.5 Snabeluer i ICES-område I og II ... 59</p> <p>4.2.6 Lodde i Barentshavet 62</p> <p>4.2.7 Norsk vårgytande sild 63</p> <p>4.2.8 Nordsjøsil 65</p> <p>4.2.9 Makrell 67</p> <p>4.2.10 Sei i Nordsjøen og vest av Skottland 70</p> <p>4.2.11 Torsk, hyse, kviting og raudspette i Nordsjøen 72</p> <p>4.2.12 Kolmule 77</p> <p>Del IV Fisket etter avtalane i 2011 og 2012 79</p> <p>5 Fisket etter avtalane i 2011 og 2012 81</p> <p>5.1 Den felles forvaltninga 81</p> <p>5.2 Norsk utnytting av kvotar 81</p> <p>5.3 Utanlandsk utnytting av kvotar i norske havområde i 2011 og 2012 90</p>
---	---

Forklaringar på forkortingar

ACOM	Advisory Committee on Fisheries Management/ICES sin rådgjevande komité for fiskeriforvaltning.			sjon vart oppretta i 1948. IMO er FN sitt spesialiserte kontor som er ansvarleg for å betre maritim sikkerheit og hindre forureining frå skip.
CCAMLR	Commision for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources/ Kommisjonen for bevaring av levande marine ressursar i Antarktis. Konvensjonen vart vedteken i 1980 og vart gjeldande frå 1982. CCAMLR vart oppretta i 1981 med Noreg som ein av grunnleggjarane.	IWC		International Whaling Commission/ Den internasjonale kvalfangstkommissjonen. IWC skal ta vare på oppgåvene til Konvensjonen for regulering av kvalfangst, ICRW. Oppretta i Washington DC i 1946. Noreg vart medlem i 1948.
COFI	The Committee on Fisheries/Fiskerikomiteen. FAO sin fiskerikomité etablert i 1965. Mellomstatleg forum der fiskeri og havbruk vert diskuterte.	OSPAR		The Convention for the Protection of the Marine Environment of the North-East Atlantic/Konvensjonen om vern av havmiljøet i det nordaustlege atlantehavsområdet. Konvensjonen vart opna for signatur den 22. september 1992. OSPAR-konvensjonen vart gjeldande frå 25. mars 1998. Noreg underskreiv avtalen i 1992.
FAO	Food and Agricultural Organization/ FN sin matvareorganisasjon. FAO vart etablert i 1945 og Noreg vart medlem same år. Organisasjonen arbeider blant anna med å utvikle internasjonale retningslinjer innan alle delar av fiskerinæringa.	MSY		Maximum Sustainable Yield/Maksimalt berekraftig utbytte.
ICCAT	International Convention for the Conservation of Atlantic Tunas/ Den internasjonale konvensjonen for bevaring av atlantisk tunfisk. Den vart oppretta i 1966 og vart gjeldande frå 1969. Noreg har vore medlem sidan 2004.	NAMMCO		North Atlantic Marine Mammal Commission/Den nordatlantiske sjøpattedyrkommisjonen. Avtalen om samarbeid om forskning, bevaring og forvaltning av sjøpattedyr i Nordatlanteren vart inngått av Færøyane, Grønland, Island og Noreg i 1992.
ICES	International Council for the Exploration of the Sea/Det internasjonale råd for havforskning. ICES er ein uavhengig, vitskapleg organisasjon som gjev råd om forvaltninga av det marine miljøet og dei marine ressursane. Oppretta i Danmark i 1902. Noreg vart medlem same år.	NAFO		Northwest Atlantic Fisheries Organization/Den nordvestatlantiske fiskerioorganisasjonen. Oppretta i 1979, signert av Noreg same år.
IUCN	International Union for the Conservation of Nature/Verdas naturvernunion. Organisasjonen vart grunnlagd i 1948 og har til formål å bevare naturen og fremme ei berekraftig utnytting og bevaring av naturressursane. Noreg har vore medlem sidan 1970.	NEAFC		North East Atlantic Fisheries Commission/Den nordaustatlantiske fiskerikommissjonen. NEAFC er ein regional fiskeriforvaltningsorganisasjon som arbeider for ei langsiktig og optimal utnytting av fiskeressursane i konvensjonsområdet. Den vart oppretta i sin noverande form i 1982.
IMO	Den internasjonale sjøfartsorganisa-	RFMO		Regional Fisheries Management Organisation / Ein regional fiskeriforvaltningsorganisasjon.

SEAFO	South East Atlantic Fisheries Organization/Den søraustatlantiske fiskerierorganisasjon. Etablert 20. april 2001, Noreg vart medlem i 2004. SEAFO er ein regional fiskerierorganisasjon som arbeider for langsiktig utnytting av ressursane.	TAC	Total Allowable Catch/totalkvote.
		UUU	Ulovleg, urapportert og uregulert fiske.
		WTO	World Trade Organisation/Verdas handelsorganisasjon. Arbeider for eit ope og ikkje-diskriminerande handelssystem samtidig som ein tek vare på miljøomsyn. Noreg har vore medlem sidan opprettinga i 1995.
SSB	Spawning Stock Biomass/Biomasse av gytebestanden.		

DET KONGELEGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

Meld. St. 40

(2012–2013)

Melding til Stortinget

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalane i 2011 og 2012

*Tilråding frå Fiskeri- og kystdepartementet 7. juni,
godkjend i statsråd same dagen.
(Regjeringa Stoltenberg II)*

1 Samandrag

1.1 Innleiing

Fiskeri- og kystdepartementet legg med dette fram ei melding til Stortinget om dei fiskeriavtalane Noreg har med andre land. Ei slik melding skal leggjast fram årleg. Meldinga vart første gong lagt fram i 1995. Vi viser i den samanheng til St.meld. nr. 49 (1994-95) om dei årlege fiskeriavtalane Noreg inngår med andre land. I denne meldinga la Fiskeridepartementet vekt på å gje ei omtale av det rammeverket som vart inngått i tilknytning til utvidinga av den norske økonomiske sona på 1970-talet, og som ligg til grunn for dei årlege kvoteforhandlingane. Desse avtalane er ikkje særskilt omtalte i denne meldinga.

Denne meldinga omtalar kvoteavtalane for 2013, og norsk deltaking i fleirsidig fiskerisamarbeid og i regionale forvaltningsorganisasjonar. Vi gjer vidare greie for bestandsutrekning, rådgjeving, tilstandsrapportar og langsiktige forvaltningsplanar for dei viktigaste bestandane som Noreg deler med andre land. Meldinga omtalar òg dei kontrolltiltaka som er sette i verk for å kontrol-

lere norsk og utanlandsk fiske på avtalte kvotar, i tillegg til kontrollsamarbeidet med andre land og tiltak mot ulovleg, urapportert og uregulert fiske. Til sist gjev meldinga ei oversikt over i kva grad norske og utanlandske fiskarar utnytta kvotane sine i 2011 og 2012, og kva slags fartøygrupper som fiskar på dei kvotane Noreg har i sonene til andre land.

Kvoteavtalane for 2013 finst på Fiskeri- og kystdepartementet sine heimesider: <http://www.regjeringa.no/fkd>

1.2 Samandrag av kvoteavtalane for 2013, deltaking i fleirsidig fiskerisamarbeid og i regionale forvaltningsorganisasjonar

I fiskeriforhandlingane med Russland om ein kvoteavtale for 2013 har partane bestemt ein totalkvote for nordaust-arktisk torsk på 1 000 000 tonn, som er ein auke frå 2012. I tillegg vart det fastsett ein kvote på kysttorsk på 21 000 tonn. Par-

tane justerte i 2009 den etablerte forvaltningsstrategien ved at det er lagt inn ein mekanisme som skal sikre at kvotefastsetjinga òg tek høgd for periodar med sterk vekst og oppskrivning av bestanden. Det er sett av ein torskekvote til tredjeland på 139 520 tonn. Med overføring av ein del av den russiske kvoten til Noreg, er den samla norske kvoten av torsk nord for 62°N på 418 740 tonn. Som følgje av tilbakeføring av unytta tredjelandskvote på 25 600 tonn er den samla norske kvoten av torsk nord for 62°N på 465 340 tonn, inklusive kysttorsk. Forskningskvoten på 7000 tonn er ikkje medrekna. I tillegg gjenstår 2000 tonn torsk frå tredjelandskvoten som ikkje er fordelt.

Totalkvoten for hyse er fastsett til 200 000 tonn for 2013. Dette er 118 000 tonn lågare enn i fjor, og 38 000 tonn lågare enn forvaltningsstrategien tilseier. Kvoten er redusert for å bremse vidare nedgang i bestanden. Med overføring av ein del av den russiske kvoten til Norge, er den samla norske kvoten av hyse nord for 62°N på 94 154 tonn. Som følge av tilbakeføring av unytta tredjelandskvote på 3 084 tonn er den samla norske kvoten av hyse nord for 62°N på 97 238 tonn. Forskningskvoten på 4 000 tonn er ikkje medrekna.

Ei hovudsak for samarbeidet mellom Noreg og Russland om forvaltning og kontroll i Barentshavet i 2012 har, som i 2011, vore arbeidet for ein styrka kontroll med uttak og omlasting av fisk i Barentshavet. I samband med forhandlingane om ein kvoteavtale for 2013 vart partane einige om å vidareføre arbeidet med å bekjempe det ulovlege fisket i Barentshavet og Norskehavet, og vidareføre og implementere ei rekkje av dei tiltaka partane tidlegare har vore einige om. I 2009 avtalte partane felles maskevidde, og i 2010 kom partane fram til felles minstemål og prosedyrar og kriterium for stenging og opning av fiskefelt. Torskebestanden i nord er i svært god forfatning, og for 2011 og 2012 vart det ikkje registrert nokon fangst utover fastsette kvotar i Barentshavet. Partane vart samde om at arbeidet med spørsmål knytt til utkast av fisk og arbeidet med å lage retninglinjer for å gjennomføre inspeksjon av fiskefartøy i Barentshavet og Norskehavet skal vidareførast i arbeidsgrupper.

I forhandlingane om ein kvoteavtale mellom Noreg og EU for 2013 vart kvoten på torsk i Nordsjøen sett til 26 475 tonn. Kvoten må sjåast i samanheng med arbeidet for å betre beskatningsmønsteret og redusere det reelle uttaket av torsk. I tråd med forvaltningsplanane er totalkvoten for hyse auka til 45 041 tonn, medan seikvoten er auka til 91 220 tonn. Nordsjøsildebstanden er i god forfatning. Totalkvoten vart sett på 478 000

tonn, som inneber ein auke på 18 prosent frå 2012. Noreg har for 2013 òg inngått kvoteavtalar med EU om fisket i Skagerrak/Kattegat og om svensk fiske i den norske delen av Nordsjøen.

Noreg har vidare inngått ein tosidig kvoteavtale for 2013 med Grønland. Det er for 2013 òg utveksla kvotar med Island i tråd med «Smottholavtalen» og den tilhøyrande tosidige avtalen, òg trepartsavtalen er vidareført mellom Noreg, Island og Grønland om regulering av lodde i området mellom Island, Grønland og Jan Mayen. På same måte som i fjor vart det ikkje inngått ein bilateral avtale med Færøyane for 2013 grunna usemje om makrellspørsmålet.

Det vart òg i 2012 gjennomført fempartsforhandlingar om norsk vårgytande sild mellom Noreg, Island, Færøyane, EU og Russland. Færøyane ønskte ein større del av kvoten for 2013 og dei andre partane ville ikkje redusere sin del av totalkvoten til fordel for Færøyane. Difor klarte ikkje partane å bli samde om ein ny fempartsavtale. Det vart i staden inngått ein firepartsavtale, utan Færøyane, for 2013. Det vart òg underteikna ein kyststatsavtale for kolmule for 2013.

Partane vart heller ikkje i 2012 einige om ein makrellavtale for 2013. Noreg og EU har ein bilateral avtale og har halde fram forhandlingane om ein ny kyststatsavtale som inkluderer Færøyane og Island, med Russland som observatør.

Partane i NEAFC (Den nordaustatlantiske fiskerikommisjonen) er einige om reguleringstiltak for fiske av uer i Irmingerhavet og Norskehavet i 2013.

Noreg har òg i 2012 delteke i ulike møte i globale og regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonar som CCAMLR (Konvensjonen for bevaring av levande marine ressursar i Antarktis), ICCAT (Den internasjonale konvensjonen for bevaring av atlantisk tunfisk) og SEAFO (Den søraustatlantiske fiskerierorganisasjon).

Noreg har òg i 2012 delteke i ulike møte i både IWC (Den internasjonale kvalfangstkommisjonen), og NAMMCO (Den nordatlantiske sjøpatte-dyrkommisjonen).

Dei årlege forhandlingane Noreg fører med andre land er baserte på rådgjevinga frå ICES (Det internasjonale råd for havforskning). Rådgjevinga frå ICES vert utarbeidd av ICES sin rådgjevande komiteen for fiskeriforvaltning, ACOM. ACOM hentar inn vitenskapleg bakgrunnsmateriale frå medlemslanda og arbeidsgrupper i ICES, og gjev årlege råd om fangstmengder for dei viktigaste fiskeslagane i Nordaust-Atlanteren.

For alle dei viktigaste fellesbestandane har vi etablert langsiktige forvaltningsplanar.

Noreg har i ei årrekkje hatt særskilte kontrollavtalar med dei viktigaste samarbeidspartane i fiskerisektoren, mellom anna med Russland og EU-landa. Den siste avtalen vart inngått med Spania i januar i år. Dermed har Noreg på plass avtalar med alle land som har interesser i norske havområde.

Norske styresmakter har dei seinare åra innført ei rekkje tiltak for å hindre ulovleg, urapportert og uregulert fiske. Eit sentralt tiltak har vore den såkalla «svartelistinga» av fartøy som har drive uønskt aktivitet i område utanfor norsk jurisdiksjon. Fartøy som har delteke i ulovleg, urapportert og uregulert fiske i internasjonalt farvatn vert nekta lisens i Noreg si økonomiske sone. Ein kan vidare nekte desse fartøya å føre norsk flagg under visse vilkår, og vidare nekte dei å lande fangst i norske hamner.

Norsk hausting av kvotar

Dei norske fartøya har nytta kvoten på fellesbestandane torsk, hyse, blåkveite og lodde nord om 62°N godt i 2011 og 2012. Med unntak av lodde i 2011 og reker i 2012 nytta Noreg lite av sonetilgangen i russisk økonomiske sone i 2011 og 2012.

I Nordsjøen vart heile den norske kvoten av fellesbestanden sild hausta i 2011 og 2012. Seikvoten vart godt utnytta i 2011 medan det stod igjen 18 prosent av kvoten i 2012. Torskekvoten vart nytta godt begge åra.

I EU sitt farvatn vart den norske kolmulekvoten nytta godt begge åra. Norske linefartøy fiska store delar av botnfiskkvotane av blålange, lange og brosme både i 2011 og 2012. Kvotane på sild, tobis og brisling vart òg godt nytta.

Det norske fisket i Skagerrak var i hovudsak konsentrert om reker 2011 og 2012.

På grunn av usemje i makrellforvaltninga vart det ikkje inngått bilateral avtale mellom Noreg og Færøyane i 2011 og 2012. Difor har norske fartøy ikkje fiska i færøyske farvatn i 2011 og 2012.

Noreg utnytta botnfiskkvotane ved Island godt i både 2011 og 2012.

I 2011 og 2012 fiska Noreg kvoten på norsk vårgytande sild i NØS, i internasjonalt farvatn og ved Jan Mayen. I 2012 vart det òg fiska 655 tonn sild til agn i færøysk sone. I 2011 fiska Noreg heile 47 314 tonn sild i internasjonalt farvatn, mot 4 315 tonn i 2012.

I loddefisket ved Island, Grønland og Jan Mayen sesongen 2011/2012 starta loddefisket i grønlandsk sone i juli 2011, for så å halde fram i islandsk sone vinteren 2012. Kvoten vart godt utnytta. Sesongen 2012/2013 vart det ikkje grunn-

lag for å opne for et sommarfiske. Dei norsk fartøya fiska i januar og februar 2013, og kvoten vart òg her godt utnytta.

I 2011 og 2012 fiska norske fartøy kolmule i EU-sona, i internasjonalt farvatn og i NØS. Noreg kan overføre 10 prosent av den norske kyststatsdel inkludert ei overføring på 0,5 prosent frå EU.

I 2011 og 2012 vart kyststatane ikkje einige om forvaltning av makrell. Noreg og EU vart difor einige om ein bilateral avtale om forvaltning av makrell desse åra. Frå og med 2011 er det innført kvotefleksibilitet over årsskiftet i fisket etter makrell.

Noreg utnytta torskekvoten i NAFO (Den nordvestatlantiske fiskerierorganisasjonen) godt både i 2011 og 2012. Ingen fartøy fiska reker i området 3L i 2011 og 2012.

Utanlandsk hausting av kvotar

Når det gjeld forvaltninga av norsk vårgytande sild vart kyststatane i 2008 einige om å innføre kvotefleksibilitet over årsskiftet frå og med 2008. Det vart opna for å føre over inntil 10 prosent av ubrukt kvote til neste år. Det vart òg gjeve høve til å forskottere inntil 10 prosent på neste års kvote. Alt fiske utover kvote skal trekkjast frå kvoten neste år. Færøyane og Noreg var dei einaste landa som i 2011 og 2012 fiska på forskot på 2012- og 2013-kvoten. Noreg fiska 25 624 tonn på forskot i 2011 og 19 437 tonn på forskot i 2012. EU, Island og Russland overførte unytta kvantum til 2012 og 2013.

Russland utnytta 64 prosent av torskekvoten i norsk økonomisk sone (NØS) i 2011, i 2012 utnytta dei 72 prosent. Russland fiska 88 prosent av hysekvoten sin i NØS i 2011, medan dei i 2012 hadde ei utnytting på 90 prosent. Dei fiska 115 124 tonn og 103 412 tonn norsk vårgytande sild i område under norsk jurisdiksjon i 2011 og 2012.

Hovudtyngda av EU sitt fiske i Nordsjøen og i Skagerrak skjer på botnfiskartar (torsk, hyse, sei o.a.), sild, makrell, kviting, raudspette og tobis. Ifølgje offisiell fangststatistikk har EU i dei seinare åra hatt relativt god utnytting av torske- og seikvotane sine i Nordsjøen. Utnyttinga av dei fastsette kvotane i Skagerrak har òg vore gjennomgåande høg for EU.

Grunna usemje om makrell vart det ikkje inngått kvoteavtalar mellom Færøyane og Noreg for 2011 og 2012. Færøyane fekk like fullt tilgjenge til å fiske kolmule og sild gjennom høvesvis fempartsavtalen og kolmuleavtalen. Færøyske fartøy fiska 18 prosent av sildekvoten nord om 62°N i

2012, medan dei i 2011 fiska 50 prosent av sildekvoten nord om 62°N.

Grønland utnytta torsk kvotane godt i 2011 og 2012. Grønlandske fartøy fiska 440 tonn sei i 2011, og 680 tonn sei i 2012.

Island fiska 99 prosent av torsk kvoten i NØS nord om 62°N i 2011. I 2012 utnytta Island 100 prosent av denne kvoten. Islandske fartøy fiska 38

prosent av sildekvoten nord om 62°N i 2011, medan dei ikkje fiska av sildekvoten nord om 62°N i 2012. Island har dei siste åra fiska ein større del av silda i si eiga sone.

I hovudsak utnyttar Sverige dei bilaterale kvotane sine godt i norsk del av Nordsjøen. Fisket deira er i stor grad retta mot kvotane av torsk, sei, makrell, sild og reker.

Del I
Bakgrunn

2 Overordna hovudlinjer i fiskerisamarbeidet med omverda

2.1 Noreg som havnasjon

Som betydeleg havnasjon har Noreg eit stort ansvar for, og viktige interesser i, korleis det internasjonale samfunnet sitt forhold til bruk av havet utviklar seg. Dei viktigaste utfordringane er å få gjennomslag for føre-var-prinsippet, prinsippet om berekraftig bruk og økosystembasert forvaltning. Det er difor viktig for Noreg å ha ei internasjonal rolle som ivaretek våre interesser og vårt ansvar som havnasjon og kyststat på ein heilskapleg måte. Noreg har store og produktive havområde og betydeleg kunnskap om forvaltning av havmiljø og fiskeressursar. I botn for dette ligg at Noreg må medverke til berekraftig forvaltning av fiskeressursane internasjonalt.

Det er tre overordna mål som ligg til grunn for Noreg sin medverknad i dei ulike forhandlingsprosessar og internasjonale ressursforvaltningsfora.

- Å fremme norske prinsipp for forvaltning av levande marine resursar, i første rekkje prinsippet om berekraftig forvaltning basert på best tilgjengeleg vitskapleg kunnskap og prinsippet om økosystembasert forvaltning.
- Å sikre Noreg ein rettferdig del ved kvotefordeling av felles regulerte bestandar, i første rekkje basert på sonetilhøringsprinsippet.
- Å sikre tilfredsstillande kontroll og handheving innan dei forvaltningsregime som Noreg deltek i.

Det er særleg to saksfelt som har fått mykje merksemd dei seinare åra. For det første vil vi i denne meldinga gjere greie for kampen mot ulovleg, urapportert og uregistrert fiske og fiskerikriminalitet. Dette er ei sak regjeringa har arbeidd med i fleire år, og dette arbeidet vil halde fram. For det andre er det naturleg å omtale særskilt internasjonale havmiljøprosessar der Noreg etter kvart har fått ei sentral rolle.

2.2 Det havrettslege rammeverket

Ei erklæring frå regjeringa, dagsett 26. september 1974, presenterte hovudlinjene i fiskeripolitikken framover. Ved opprettinga av dei økonomiske sonene i tråd med det nye havrettsregimet, ønskte regjeringa å medverke til at nyordningane i fiskeria i verda ikkje skulle verke forstyrrende på forholdet til andre land. Den norske fiskeripolitikken skulle gjennomførast i kontakt med og ved forhandlingar med dei landa som vart påverka av dei norske utvidingstiltaka.

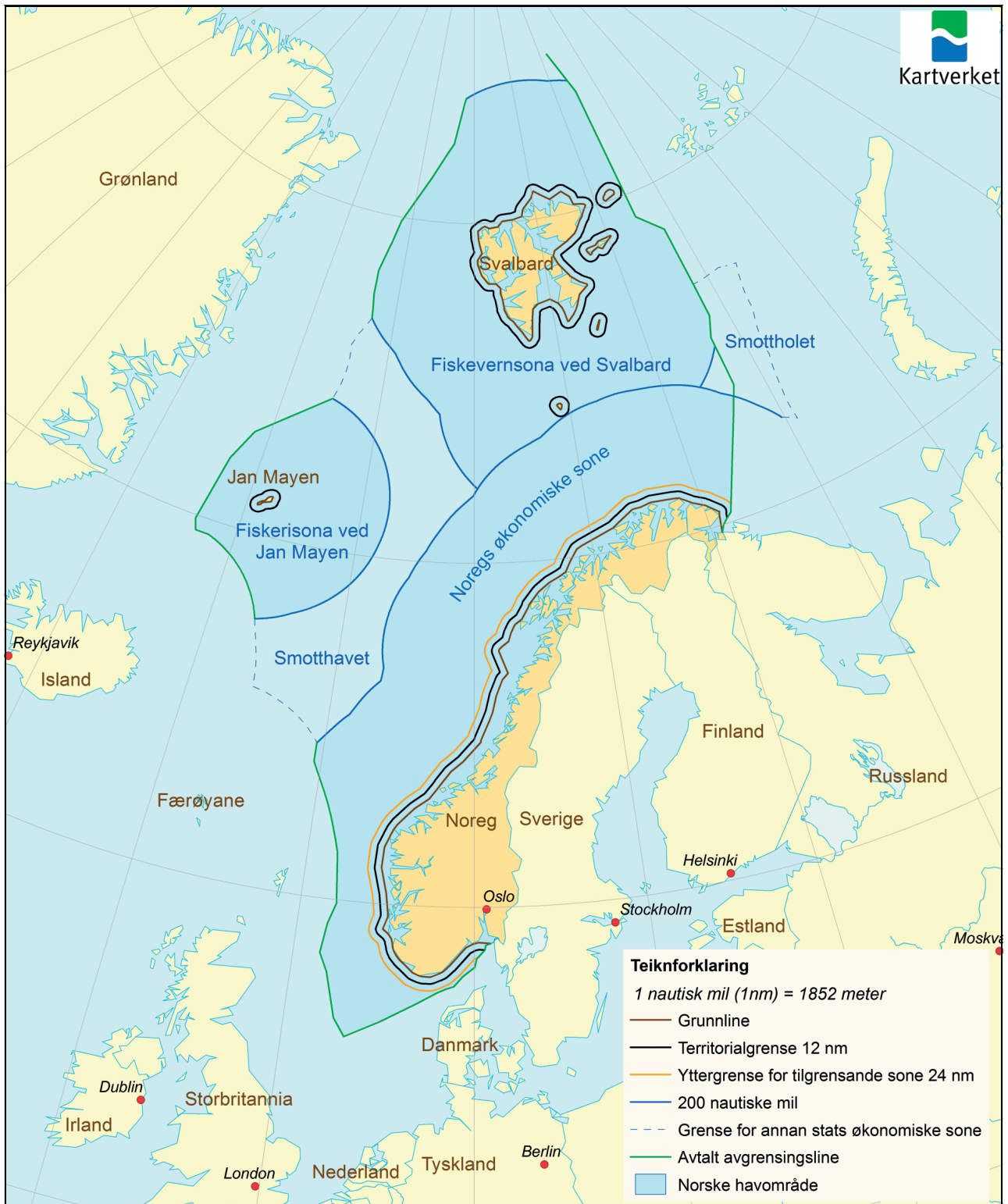
Regjeringa prøvde såleis å kome fram til ordningar med desse landa som bygde på byterelasjonar, nedtrapping av fiske over tid og ordningar som tok omsyn til særlege interesser og vilkår.

Ein omfattande del av norsk fiske skjer på bestandar som vi deler med andre land. Dette var bakgrunnen for at regjeringa forhandla fram rammeavtalar som gav fiskekvotar til dei landa som utvidinga av dei økonomiske sonene til 200 nautiske mil fekk verknad for. Rammeavtalane tok òg vare på tradisjonelle norske fiskeinteresser i dei økonomiske sonene til andre land.

Ved kgl. res. av 17. desember 1976 vart Noreg si økonomiske sone på 200 nautiske mil oppretta med verknad frå 1. januar 1977. Vidare vart det ved kgl. res. av 3. juni 1977 oppretta ei fiskevernsone på 200 nautiske mil rundt Svalbard med verknad frå 15. juni 1977. Ved kgl. res. av 23. mai 1980 vart ei fiskerisone på 200 nautiske mil rundt Jan Mayen oppretta med verknad frå 29. mai 1980.

Etter FN sin havrettskonvensjon av 10. desember 1982 har kyststatane suverene rettar til å utnytte ressursane i havet innanfor dei økonomiske sonene. Dei kyststatane som deler ein eller fleire fiskebestandar skal samarbeide om regulering og vern av bestandane.

Utvidinga av nasjonal fiskerijurisdiksjon til 200 nautiske mil på slutten av 1970-talet førte såleis til ein overgang frå fleirsidige forhandlingar innan ramma av NEAFC til forhandlingar mellom dei kyststatane som saman har suverene rettar til fiskebestandane. Dette inneber at såkalla tredjeland, som ikkje har kyststatsrettar i det aktuelle områ-

Figur 2.1 viser dei ulike sonene under norsk jurisdiksjon og dei internasjonale havområda Smottholet i Barentshavet og Smotthavet i Norskehavet.

det, ikkje tek del i avgjerder om forvaltninga av bestandane slik dei gjorde tidlegare.

Kyststatane har ei plikt til å fremje ei forsvarleg ressursforvaltning som samstundes skal ta

omsyn til dei økonomiske behova til kystbefolkninga. Norske styresmakter legg vekt på dette når den norske fiskeripolitikken vert utforma. I tråd med dette fører Noreg årleg tosidige og fleirsidige

forhandlingar med ei rekkje land om forvaltning og vern av fiskebestandar, om gjensidig fangstløyve og fiskekvotar, og om einssidig løyve for fiskarar i nokre land til å fiske i dei norske 200 nautiske mil-sonene. Noreg har inngått ulike typar fiskerieravtar som opnar for utanlandsk fiske i norske havområde. Noreg har mellom anna inngått avtar om forvaltning av felles fiskebestandar og kvotebyte på eksklusive bestandar med Russland og EU og avtar om gjensidige fangstrettar med Færøyane, Grønland og Island (for meir informasjon om rammeavtalane, sjå St.meld. nr. 49 (1994-95)).

Stortinget gav 11. juni 1996 samtykke til ratifikasjon av FN sin havrettskonvensjon av 10. desember 1982 og FN-konvensjonen av 4. desember 1995 om fiske på det opne hav, som supplerer FN sin havrettskonvensjon av 10. desember 1982. FN-avtalen om fiske på det opne hav forpliktar òg til samarbeid om forsvarleg forvaltning av vandrande og langt migrerande bestandar. Noreg har difor i aukande grad teke del i samarbeidet i ulike relevante internasjonale organisasjonar.

Noreg og Russland skreiv den 15. september 2010 under ein avtale om maritim avgrensing og samarbeid i Barentshavet og Polhavet. Avtalen betyr at det omfattande og gode norsk-russiske fiskerisamarbeidet vert vidareført. Avtalen regulerer òg samarbeid om utnytting av moglege grenseoverskridande petroleumsførekomstar i desse havområda. Avtalen tredde i kraft den 7. juli 2011.

Den 28. august 2009 vart det semje om ein tekst for ein global bindande avtale om hamnestiltak for å førebyggje, hindre og eliminere ulovleg, urapportert og uregulert fiske. Generalforsamlinga i FAO vedtok avtalen 22. november 2009, og Noreg skreiv under avtalen same dagen. Avtalen trer i kraft når 25 statar har slutta seg til. Forslag til vedtak om samtykke til ratifikasjon av avtalen vart fremma for Stortinget i Prop 54 S (2010–2011), og vedteke 26. april 2011.

I februar 2013 vart det semje om globale retningslinjer for flaggstatsansvar under FAO. Retningslinjene er fremforhandla gjennom tre tekniske konsultasjonar under FAOs fiskerikomité (COFI), og leggast fram for tilslutning på neste sesjon i COFI. Retningslinjene inneheld kriterium for evaluering av flaggstaten, som mellom anna omfattar krav om at flaggstaten har implementert bindande internasjonalt regelverk og hindrar eigne fartøy frå å delta i UUU-verksemd.

2.3 Internasjonale havmiljøprosessar

Havmiljøprosessar generelt

Noreg er ein framståande havnasjon, og den internasjonale utviklinga har mykje å seie for oss. Samtidig har vi òg eit ansvar for å ta vare på interessene våre på internasjonalt nivå. Utfordringane består mellom anna i å få gjennomslag for grunnleggjande prinsipp, til dømes slike prinsipp som vart vedtekne på utviklingstoppmøtet i Rio i 1992 og Johannesburg i 2002. Dei omfattar mellom anna innarbeiding av føre-var-prinsippet, prinsippa om berekraftig bruk og ei økosystembasert forvaltning.

Rammeverket for internasjonalt samarbeid om havspørsmål ligg til FN sin havrettskonvensjon frå 1982. Konvensjonen gjev kyststatane suverene rettar over naturressursane innanfor ei økonomisk sone.

Hovudtrekka i fiskeriregimet er at kyststaten har kontroll over ressursane innanfor den økonomiske sona og at desse rettane er balanserte av plikter til å bruke og forvalte ressursane på optimalt vis. I tillegg skal statane søkje å samarbeide om forvaltninga av bestandar som er delt mellom fleire lands soner. Eit veksande fiske på det opne havet på 1980-talet viste at regimet ikkje var konkret nok til at ein kunne få til dekkjande reguleringar av verksemda utanfor 200 nautiske mil-sonene.

Dette førde til at FN-konferansen for miljø og utvikling i 1992 (UNCED) oppmoda om å forhandle fram ei presisering av det globale regimet om fisket utanfor dei økonomiske sonene. Under generalforsamlinga vart det i 1993-1995 framforhandla ein FN-avtale om fiske på det opne hav (UN Fish Stocks Agreement). Forvaltningsprinsippa i avtalen gjeld òg innanfor dei økonomiske sonene. Avtalen pålegg statane å bruke ei føre-var-tilnærming i fiskeriforvaltninga og viser til omsynet til bevaring av biodiversitet og økosystembasert forvaltning. Føre-var-tilnærminga skal skje ved å innføre referansepunkt i form av mål for bestandsstorleik for ulike bestandar. I det nord-austatlantiske området skjer forvaltninga av dei viktigaste kommersielle bestandane i dag ut frå referanssmål på bestandsstorleik og beskatningsgrad. FN-avtalen pålegg vidare statane å delta i regionalt samarbeid om forvaltninga av vandrande fiskebestandar.

Generalforsamlinga i FN vedtek årlege resolusjonar om havmiljø og fiskerispørsmål som mellom anna gjev overordna retningslinjer for korleis statar og regionale organisasjonar bør forvalte det

marine miljøet. Eit tema som har vorte diskutert i mange fora internasjonalt dei siste åra er fiske ved og øydelegging av sårbare økosystem. Generalforsamlinga har sida 2006 vedteke ei rekkje resolusjonar som ber partane ta auka omsyn til sårbare botnhabitat. FAO utarbeidde i 2009 retningslinjer for fiske ved sårbare djuphavshabitat, som dei regionale fiskerierorganisasjonane og statane innarbeider i sine regelverk. Noreg medverka aktivt i utforminga av desse FN-vedtaka og i FAO sitt utviklingsarbeid. I arbeidet for berekraftig bruk av marine levande ressursar og for å hindre overhausting har Noreg òg vore ei drivkraft i framforhandlinga av FAOs nye hamnestatsavtale (sjå 2.6.1).

Marine spørsmål vert i aukande grad diskuterte innanfor rammene av globale miljøavtalar. Konvensjonen om biologisk mangfald (CBD), avtalen om handel med trua plante- og dyreartar (CITES) og konvensjonen om migrerende artar (Bonnkonvensjonen) er alle eksempel på globale miljøavtalar som kan gjere vedtak som er knytt til forvaltninga av kommersielle fiskeartar.

Det vert lagt føringar for norske fiskeri gjennom vedtak og reguleringar i dei regionale organisasjonane for fiskeriforvaltning, mellom anna i den nærmaste organisasjonen i Nordaust-Atlantaren, NEAFC. I tillegg har Konvensjonen om vern av havmiljøet i det nordaustlege atlantehavsområdet (OSPAR) eit generelt havmiljøansvar. Både NEAFC og OSPAR arbeider med oppretting av marine beskytta område i internasjonalt farvatn. Ein avtale mellom dei to organisasjonane skal hjelpe til å konkretisere oppfølgingsansvaret der NEAFC har ansvar for fiskeriregulering og aktivitetar. Dette var ei oppfølging av FN sin regjerings-sjefkonferanse i 2002 i Johannesburg, om å opprette eit nettverk av marine verneområde både innanfor og utanfor statane sine økonomiske soner innan utgangen av 2012. Marine verneområde og andre effektive arealbaserte forvaltningstiltak inngår også i oppfølging av CBDs mål om å beskytte 10 prosent av alle marine område innan 2020. Verkemiddel som kan beskytte ressursane, slik som forbod mot trål eller tidsavgrensa fiske, er sentrale bidrag frå fiskeriforvaltninga.

2.4 Internasjonalt arbeid for rett til mat og matsikkerheit

Den globale matvarekrise i 2008 førte til eit nytt fokus på matvaresikkerheit, og behov for ein koordinert innsats for å sikre mat til ei stadig veksende verdsbefolkning. Mat og tilgang på mat er

eit av grunnelementa i menneskerettskonvensjonen. Generalforsamlinga i FN har peikt på global matsikkerheit som den mest krevjande utfordringa i samband med befolkningsveksten. Deklarasjonen frå utviklingstoppmøtet Rio+20 i 2012 (The Future We Want) understreka den grunnleggjande retten til mat, og fiskeri og havbruk si viktige rolle i forbetra matsikkerheit og ernæring.

Arbeidet i Komiteen for global matsikkerheit (CFS), som er basert i Roma, har difor fått større vekt, i eit samarbeid mellom FN sin matvareorganisasjon (FAO) og fleire andre organisasjonar og program. Det vert lagt meir vekt på ernæring i komiteen sitt vidare arbeid, og etter norsk initiativ skal ein spesialrapport om fisken sin plass i matsikkerheits- og ernæringssamanheng leggast fram for komiteen.

Også i FAO sin fiskerikomité COFI, som har norsk leiar i to-års perioden 2012 til 2014, vil matsikkerheit stå sentralt. Arbeidet i komiteen vil dreie seg mindre om *kvar, korleis, kven og når*, altså dei tekniske sidene ved fiske og fiskeoppdrett, og leggje større vekt på *kvifor*, med andre ord at fiske og fiskeoppdrett ikkje er eit mål i seg sjølv, men ein aktivitet som gjev arbeid, inntekt og mat. Frå norsk side vil dette stå sentralt i arbeidet i FAO dei neste åra.

2.5 Arbeid mot ulovleg, urapportert og uregulert fiske og fiskerikriminalitet

Ulovleg, urapportert og uregulert fiske (UUU-fiske) er ei alvorleg utfordring for ei forsvarleg utnytting av fiskebestandane og for marine økosystem både lokalt, nasjonalt, regionalt og globalt. UUU-fiske skjer ikkje berre på bestandar som Noreg som kyststat har eit forvaltningsansvar for, men over heile verda. Den overnasjonale karakteren som UUU-aktiviteten ofte har, gjer at vi må ha ei brei tilnærming for å løyse problema.

Primært vert UUU-fiske handtert internasjonalt gjennom FN sin matvareorganisasjon (FAO) og i dei regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonane (RFMOar). Delar av UUU-verksemda er rein kriminell verksemd og vert omtala som fiskerikriminalitet. Fiskerikriminalitet er eit omgrep som særleg har vakse fram når det gjeld dei straffettslege sidene av UUU-fisket.

Fiskerikriminalitet omfattar, i tillegg til ulovleg uttak av fisk, gjerne økonomisk kriminalitet, miljøkriminalitet, grenseoverskridande organisert kriminalitet og korrupsjon. Ein ser òg at fiskerikriminalitet i ein del tilfelle har bindeledd til anna krimi-

nell verksemd, som smugling av narkotika og menneskehandel.

2.5.1 Ulovleg, urapportert og uregulert fiske

Forvaltningstiltak

Havressurslova gjev utvida heimlar i kampen mot UUU-verksemd og opnar mellom anna for å kunne straffe eigne borgarar og juridiske personar for handlingar utførde i jurisdiksjonsområda til andre land.

Vidare innfører lova tvangsmulkt og lovbrotsgebyr, og ny forskrift om bruk av tvangsmulkt og lovbrotsgebyr ved brot på havressurslova tok til å verke 1. mars 2012. Lovbrotsgebyret skal verke i staden for bot/førelegg frå politiet og påtalemakta ved at dei minst alvorlege lovbrota etter havressurslova vert sanksjonert administrativt. Tvangsmulkta er meint som eit pressmiddel i høve til den som ikkje har innretta seg etter lova eller vedtak med heimel i lova.

Det vert òg arbeidd med å sikre at internasjonale avtalar er tilstrekkeleg innarbeidd i den nasjonale lovgjevinga. Særleg gjeld dette pliktane våre gjennom dei regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonane NEAFC, CCAMLR, NAFO, ICCAT, SEAFO, dei bilaterale avtalane med Russland og EU og den globale hamnestatsavtalen som er inngått under FAO.

Fiskeri- og kystdepartementet har foreslått å heve strafferamma i lov om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) og i lov om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) frå tre til seks år for alvorlege lovbrots som er av grenseoverskridande og organisert karakter. Bakgrunnen for forslaget er å møte vilkåra til kva som regnast som alvorleg kriminalitet i FN-konvensjon mot grenseoverskridande organisert kriminalitet. Gjennom å heve strafferamma i Noreg, legg vi til rette for internasjonalt samarbeide mot denne type kriminell virskomhet i fiskerinæringa.

Kontroll

Fiskeridirektoratet, Kystvakta, Norges Råfisklag og Norges Sildesalgslag utarbeider nasjonale strategiske risikovurderingar for å sikre at kontrollressursane vert sette inn der det er mest sannsynleg at lovbrots skjer, og der følgjene av lovbrots er størst.

I 2012 vart det gjennomført eit forprosjekt for å kartleggje informasjonsbehova innanfor ressurskontroll og akvakulturtilsyn regionalt, sentralt og

hos Kystvakta. Det har resultert i at det i 2013 er starta eit nytt prosjekt, Prosjekt systemkartlegging. Dette prosjektet skal leggje grunnlaget for eit framtidig kontroll- og tilsynssystem, gjennom å utarbeide kravsspesifikasjonar retta mot relevant informasjon frå tilsyns- og kontrollarbeid, informasjon frå eiga sakshandsaming og informasjon frå inspeksjonar og revisjonar. Elektronisk system for operasjonell risikovurdering, ELORV, vil vere ein del av dette arbeidet. Ferdig utvikla vil systemet risikovurdere aktørane i fiskerinæringa kontinuerleg og bidra til at dei rette objekta, både på hav og land, vert kontrollerte. Resultatet vil verte ein meir treffsikker ressurskontroll og dermed ein effektivisert kontrollinnsats både ved landing og i etterfølgjande kontrollar (omsetningskontrollar).

Vidare skal det leggjast til rette for at kontrollane til salslaga vert gjennomførde og dokumenterte på ein slik måte at materialet kan brukast i kontrollstatistikk og inspeksjonsdatabasar.

Støttesystem i ressurskontrollen

Frå og med 2011 var alle norske fiske- og fangstfartøy på eller over 15 meter største lengd pålagde å ha om bord sporingsutstyr og elektronisk rapporteringsutstyr for rapportering av fangst- og aktivitetsdata. Overgangen til elektronisk rapportering er første steg i utfasinga av fangstdagbok i papirform og rapportering på papir generelt. Kravet er frå og med 2013 utvida til også å gjelde alle fartøy over 12 meter største lengd som fiskar i Skagerrak.

Å overvake aktiviteten i Barentshavet er framleis prioritert og det er laga ei løysing for å koordinere risikovurderingar i sann tid i området. Dette skjer i samarbeid mellom Kystvakta, Forsvaret og Fiskeridirektoratet. Arbeidet vert gjort i form av dagleg overvaking, innhenting av informasjon, risikoanalysar og analysar av totaluttak. Analysane av totaluttaket vert gjort i samarbeid med Russland.

Det døgnbemanna kontroll- og overvakingssenteret til Fiskeridirektoratet (FMC Norway) vart sett i drift 29. mai 2009. Senteret samordnar ei rekkje kontroll- og overvakingssoppgåver, mellom anna ved å overvake og handsame meldingar frå norske og utanlandske fartøy og ved å koordinere informasjon til og frå eigne og utanlandske kontrollstyresmakter. FMC drifrar òg ein tips- og beredskapstelefon som skal gjere det mogleg å melde frå om mistenkjelege aktivitetar og rapportere direkte til fiskeristyresmaktene om eventuelle lovbrots.

Sporings- og rapporteringssystem

Noreg rår over ei rekkje maritime sporings- og rapporteringssystem under ulike etatar. Desse systema må vi sjå i samanheng, og dei må utnytast for å oppnå maksimal verknad. For å få så godt oversyn over fisket som mogleg er spesialkompetanse og kapasitet til bruk av VMS, AIS, AISsat, LRIT, SafeSeaNet og andre webbaserde informasjonskjelder viktig. Dei siste åra har særleg AISsat-funksjonen kome til nytte.

Bilateralt samarbeid

Bilateralt samarbeid om kontroll er eit viktig verkemiddel i kampen mot UUU-fiske, og Noreg har avtalar om kontrollsamarbeid med ei rekkje land. Desse avtalane er nærare omtala under kapittel 2.8.

Noreg og Russland utvekslar informasjon gjennom året, så som kvoteoversikter og landingsstatistikk. Kring årsskiftet gjennomfører partane felles analysar av uttak knytt mot fartøy og av totaluttak. Noreg og Russland utvekslar òg inspektørar og observatørar ved kontrollar på havet og i land.

Det er også eit operativt kontrollsamarbeid med ulike medlemsland i EU. I 2012 arrangerte Noreg og Irland eit felles kontrollseminar om pelagisk fiske og vi utveksla inspektørar og observatørar med Litauen, Irland, Danmark, Nederland, Portugal og Skottland.

Regionalt arbeid

Noreg bidreg aktivt i kampen mot UUU-verksemd i dei regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonane der vi er medlem: CCAMLR, ICCAT, NAFO, NEAFC og SEAFO. Mellom anna har Noreg vore ein pådrivar for å få RFMOane til å oppretta lister over fartøy som driv UUU-verksemd, såkalla svartelisting. Fartøy som driv UUU-fiske opererer ofte i område som er forvalta av fleire RFMOar, og fangsten vert gjerne landa utanfor området der fangsten vart teke. Difor har Noreg òg arbeidd for at ulike RFMOar skal godta kvarandre sine UUU-lister. NEAFC fører i dag fartøy på si UUU-liste dersom CCAMLR, NAFO eller SEAFO kan stadfeste at fartøyet har vore involvert i UUU-fiske og fartøyet ikkje fører flagget til eit NEAFC-medlem. På tilsvarande vis fører NAFO fartøy på si UUU-liste dersom dei er på NEAFC-lista. Det finnest tilsvarande ordningar mellom RFMOar som forvaltar tunfiskartar. Vidare etablerer den globale hamnestatsavtalen på indirekte vis ei global UUU-liste

ettersom det følgjer av avtalen at fartøy som er ført på UUU-lista til ein RFMO skal nektast tilgang til hamn.

Marknadstiltak – fangstsertifikat

EU har, gjennom rådsregulering 1005/2008, etablert eit system for å nedkjempe UUU-fiske, der det mellom anna vert stilt krav om at fangstsertifikat skal følgje med når villfanga fisk vert importert til EU. Fangstsertifikata skal dokumentere at fisken er tatt på lovleg vis i samsvar med gjeldande krav.

Noreg har ein eigen avtale med EU om krava som gjeld når norskfanga fisk skal importerast til EU. I samsvar med denne avtalen har salslaga, i samarbeid med Fiskeridirektoratet, utvikla og implementert eit system for å lage elektroniske fangstsertifikat for eksport av fisk, nettportalen www.catchcertificate.no. Portalen vert driven av salslaga. Det er viktig at systemet fungerer i tråd med intensjonane og at nye løysingar vert implementert slik at systemet legg til rette for korrekt informasjon og effektiv ressurskontroll.

Også Kina og Ukraina har no innført krav om fangstsertifikat ved import av fisk. Noreg har fått i stand avtalar med desse landa slik at sertifikat liknande dei som vert nytta ved eksport til EU, utferda via www.catchcertificate.no, vert nytta ved eksport til Kina og Ukraina.

Førebels er marknadstiltak i dei regionale forvaltningsorganisasjonane retta mot fiskeslag med særleg høg verdi, som tunfiskartar og patagonisk tannfisk. Tunfiskorganisasjonen ICCAT har i fleire år kravd fangstdokumentasjon ved fangst av makrellstørje, storauga tunfisk og sverdfisk. Dokumenta skal følgje fisken ved import og eksport. ICCAT arbeider no med å få på plass elektroniske sertifikat for makrellstørje. Fleire land, mellom dei EU og Japan, arbeider for at kravet om fangstsertifikat skal verte utvida til å omfatte fleire andre artar regulerte av ICCAT.

CCAMLR har og eit system for elektroniske fangstsertifikat for patagonisk tannfisk.

I 2011 foreslo EU å innføre fangstsertifikat i NEAFC, men det vart ikkje semje om forslaget.

Også i COFI har det vore diskutert å setje i gang ein prosess om moglege globale retningslinjer for fangstsertifikat. Noreg har teke til orde for at ein må arbeide for å få på plass enklare og meir effektive modellar, og komiteen slutta seg til at marknadsrelaterte tiltak skulle vere klare, enkle, rettferdige og transparente. Slike tiltak må ikkje verte tekniske hinder for handel.

Global avtale om hamnestatskontroll

Noreg var initiativtakar til, og ein av pådrivarane for å få semje om ein global bindande avtale om hamnestatskontroll for å førebyggje, hindre og eliminere ulovleg, urapportert og uregulert fiske. Generalforsamlinga i FAO vedtok avtalen 22. november 2009, og Noreg ratifiserte avtalen 20. juli 2011.

Føremålet med avtalen er å hindre at fartøy som driv UUU-fiske eller verksemd knytt til slikt fiske, får tilgang til hamn. Avtalepartane skal krevje informasjon om fartøy og fangst og vurdere om informasjonen tilseier at fartøyet har vore involvert i UUU-fiske. Dersom det er tilfelle, skal fartøyet nektast tilgang til hamn. Andre viktige element i avtalen er reglar om kontrollar i hamn, minimumsstandarder for informasjonsutveksling, samarbeid, opplæring/ assistanse og reglar om flaggstaten sitt ansvar.

Frå norsk side har ein òg arbeidd for å innføre hamnestatskontroll i RFMOar i samsvar med den globale avtalen. SEAFO og CCAMLR har no innført slik kontroll, og også ICCAT har vedteke reguleringar som innfører viktige prinsipp frå den globale avtalen. NEAFC har hatt reglar om hamnestatskontroll sidan 2007, og Noreg arbeider for at desse skal utvidast i samsvar med den globale avtalen.

Globale retningslinjer om flaggstatsansvar

Fleire land, ofte u-land, har ikkje flaggstatkontroll i tilstrekkeleg grad. Mot ei rimeleg avgift vert fiskefartøy ført i deira register utan at det vert stilt spørsmål om kva aktivitet dei driv. Dette er ofte land som ikkje har ratifisert internasjonale avtalar for å ta vare på ressursane i havet, og som heller ikkje er medlem av relevante RFMOar. Aktørar vil ofte nytte slike flagg nettopp for å unngå å vere bundne av internasjonale avtalar og forvaltingstiltak iverksette av RFMOar.

Som eit ledd i kampen mot UUU-fiske vart det sett i gang forhandlingar om retningslinjer for flaggstatsansvar under FAO, og i februar 2013 vart det semje om globale retningslinjer for dette ansvaret. Retningslinjene er fremforhandla gjennom tre tekniske konsultasjonar under FAOs fiskerikomiteé (COFI), og leggast frem for tilslutning på neste sesjon i COFI. Retningslinjene inneheld kriterium for evaluering av flaggstaten, som mellom anna omfattar krav om at flaggstaten har implementert bindande internasjonalt regelverk og hindrar eigne fartøy frå å delta i UUU-verksemd. Vidare inneheld kriteria krav til registre-

ring og kontroll av eigne fartøy, og krav til handheving og sanksjonar. Retningslinjene inneheld òg eit kapittel om samarbeid mellom flaggstat og kyststat, i tillegg til prosedyrar for evaluering av flaggstat og tiltak for å leggje til rette for at retningslinjene vert etterlevd. Nokre partar har vist til ei rekke praktiske utfordringar som er knytta til eit slikt register, og korleis dette initiativet vil bli behandla framover er ikkje avklart.

Retningslinjene er ikkje folkerettsleg bindande. Dei skaper difor ikkje nye plikter for statane, men konkretiserer korleis ansvarlege flaggstatar opptre. På dette viset vil dei kunne bidra til å identifisere statar som ikkje oppfyller pliktene dei har etter folkeretten. Vidare kan dei vere til hjelp for statar som ønskjer å ta ansvar som flaggstat.

Global registrering av fiskefartøy

Fleire land har teke til orde for at eit globalt register av fiskefartøy kan verte eit nyttig verktøy i kampen mot UUU-verksemd. Dette vart diskutert under møtet i COFI i juli 2012. Nokon partar har vist til ei rekke praktiske utfordringar som er knytt til eit slikt register, og korleis dette initiativet vil bli behandla framover er ikkje avklara.

Den internasjonale koden for sikring av skip og hamneterminalar (ISPS-koden)

Omlasting av fisk mellom eit fiskefartøy og eit lasteskip kan vere brot på ISPS-koden. At enkelte UUU-aktørar har samband med annan organisert kriminalitet gjer at tryggleiksbrotet i ISPS-koden er meir alvorleg. Det er ønskjeleg både for kampen mot UUU-fiske og for hamnetryggleiken, at det vert erkjent internasjonalt at fartøy som har vore eller er involvert i UUU-fiske kan vere ein fare for hamnetryggleiken og at det difor må innførast krav om dokumentasjon ved omlastingsoperasjonar. Analysar gjort i samarbeid mellom Fiskeridirektoratet og Kystverket basert på AIS, LRIT, Safe-seanet m.v. kan gje etatane grunnlag for betre risikovurdering.

IMCS Network

Formålet med det internasjonale nettverket for fiskerikontroll (IMCS Network) er å utvikle samarbeid på alle nivå på tvers av landegrensene for å betre kontrollarbeidet i kampen mot UUU-fiske. Sjølve drifta av IMCS Network har ikkje vore tilfredsstillande dei siste åra, men det er i 2012 teke initiativ for å utbetre dette og det er planar om å

arrangere ein global konferanse i Costa Rica våren 2014.

2.5.2 Fiskerikriminalitet

Som nemnt tidlegare, er delar av UUU-verksemda rein kriminell verksemd og vert omtala som fiskerikriminalitet. Slik verksemd kan omfatte både økonomisk kriminalitet, miljøkriminalitet og organisert kriminalitet. Ein ser òg at fiskerikriminalitet i ein del tilfelle har bindeledd til anna kriminell verksemd som smugling av narkotiske stoff, menneskehandel, korrupsjon og økonomisk kriminalitet.

Den globale kampen mot fiskerikriminalitet er komplisert og involverer både politiet, påtalemakta og kontrollstyresmaktene. I arbeidet må det leggjast til rette for samarbeid mellom politiet i seljar- og kjøparland for å etterforske eventuelle kriminelle tilhøve. I fiskeriresolusjonen frå generalforsamlinga i FN frå 2008 vert det peika på at det kan vere sambandslinjer mellom UUU-verksemd og annan grenseoverskridande organisert kriminalitet. For å ha ei heilskapleg tilnærming til UUU-spørsmåla må vi ta dette poenget med i vurderinga av framtidige tiltak.

Fiskeriforvaltningas analysenettverk

Fiskeriforvaltningas analysenettverk (FFA) vart etablert i 2009, og er eit konkret tiltak mot organisert kriminalitet knytt til ulovleg fiske (Meld. St. 7 2010-2011 «Kampen mot organisert kriminalitet»). FFA er òg eit av fleire tiltak mot fiskerirelatert kriminalitet i Regjeringas handlingsplan mot økonomisk kriminalitet frå 2011. FFA skal sikre eit tett samarbeid mellom ulike etatar og bidra med oppdaterte, tverrsektorielle analysar innanfor saksområdet. I tillegg til å produsere analysar om ulovleg uttak av fisk frå havet, legg prosjektet òg vekt på annan fiskerirelatert kriminalitet som til dømes ulovleg kapitalflyt som stammar frå omsetning av ulovleg fanga fisk. Prosjektet er samansett av fagpersonar frå Politidirektoratet, ØKOKRIM, Fiskeridirektoratet, Kystvakta, Kystverket, Toll- og avgiftsdirektoratet og Skattedirektoratet. Analysenettverket er etablert som eit prosjekt og skal i første omgang vere ut 2013. Styringsgruppa til prosjektet har medlemmer frå Justis- og beredskapsdepartementet, Forsvarsdepartementet, Finansdepartementet, Utanriksdepartementet, Fiskeridirektoratet og Riksadvokaten. Fiskeri- og kystdepartementet leiår styringsgruppa.

Det er ein viktig del av oppdraget til FFA å analysere dei generelle utviklingstrekkka i fiskerinæ-

ringa, både nasjonalt og internasjonalt. I den samanhengem er det sett saman faggrupper som arbeider meir konsentrert på ulike fagområde.

Følgje pengestraumar og transportruter

Fiskerikriminalitet inneber ofte grov økonomisk kriminalitet, og for å nedkjempe dette må ein følge pengestraumane. Gode rutinar og godt samarbeid mellom Fiskeridirektoratet, Økokrim, Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet er viktig. Fisk er ei global handelsvare, og kunnskap om kva ruter som vert nytta og på kva måte den ulovlege fisken vert transportert, vil gje oss eit meir heilskapleg bilde av aktørane som er involverte. FFA arbeider til dømes med desse spørsmåla med andre relevante styresmakter, og utveksling av informasjon mellom desse er viktig.

UUU-fartøy med uklare eigartilhøve

Ved å kombinere fordelsflagg og fiktive firma oppretta i skatteparadis greier dei reelle eigarane som står bak fiskerikriminalitet å skaffe seg bortimot full anonymitet. Den nasjonale kampen mot skatteparadis og økonomisk kriminalitet gjeld òg problema knytt til bruk av fordelsflagg. Det vert difor arbeidd for å vidareutvikle samarbeidet med andre nasjonale styresmakter for å nedkjempe anonymitet i UUU-verksemda slik at vi får avdekka dei reelle eigarane bak operasjonane. Verksemdar som er involverte i slike aktivitetar må kartleggast grundig.

Den strategiske analysegruppa

Kystvakta og Fiskeridirektoratet har i ei årrekke samarbeidd om å kartleggje og analysere fiskerikriminalitet i Barentshavet. Politiet og tollstyresmaktene er òg involverte i arbeidet, som omfattar systematisk innhenting av informasjon om mogleg grenseoverskridande fiskerikriminalitet der aktørar med ulik nasjonalitet er involverte.

UNODC

FNs kontor mot narkotika og kriminalitet (United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) i Wien er den globale arenaen for og førebyggje og nedkjempe kriminalitet. Fiskeri- og kystdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet og Utanriksdepartementet har finansiert ein FN-studie av grenseoverskridande organisert kriminalitet i fiskerinæringa. Ein liknande studie var òg finansiert av Fiskeri- og kystdepartementet på nasjonalt

nivå. Begge desse studiane er eit bidrag til å forstå denne kriminalitetsforma og er viktige faglege bidrag til korleis ein skal arbeide mot fiskerirelatert kriminalitet i framtida. I etterkant av at UNODC lanserte sin studie av grenseoverskridande organisert kriminalitet i fiskerinæringa så vedtok FN's kriminalitetskommisjon ein resolusjon som rettar seg mot grenseoverskridande organisert kriminalitet på havet. UNODC ser på fiskerikriminalitet som ein av fleire kriminalitetsformer som kan førekomme på havet og vurderer no korleis denne problemstillinga kan leggast inn under allereie eksisterande program i UNODC-regi.

Interpol

INTERPOL har oppretta ei eiga permanent arbeidsgruppe som skal arbeide mot fiskerikriminalitet og eit eget program mot slik kriminalitet. INTERPOL er ein etablert organisasjon med sikre system og rutinar for informasjonsdeling og operativt internasjonalt samarbeid mellom politi og kontrollstyresmakter. Målet er at INTEPOL kan bidra med koordinering av grenseoverskridande operasjonar mellom ulike land. Den 26. februar 2013 vart programmet offisielt lansert i Lyon. Norsk politi og forvaltning deltok saman med representantar frå 62 andre statar.

2.6 Regulering av utanlandsk fiske i norske jurisdiksjonsområde

Det er eit generelt forbod mot fiske i Noreg si økonomiske sone og i fiskerisona rundt Jan Mayen for fiskarar som ikkje er norske statsborgarar. Regjeringa kan likevel fastsetje forskrifter som opnar for eit regulert og avgrensa utanlandsk fiske i samsvar med dei fiskerieravtalane som er inngått med andre land.

I forskrift av 13. mai 1977 om utlendingars fiske og fangst i Noregs økonomiske sone er det fastsett detaljerte reglar for utøvinga av fisket. Det er krav om lisens for utanlandske fartøy som skal fiske i norsk sone for å sikre at fangstinnstøtten er i samsvar med dei tildelte kvotane, og for å gjere det mogleg med ein effektiv kontroll. Utanlandske fartøy skal sende fangstrapportar til norske styresmakter i samsvar med særskilt forskrift.

I forskrift av 23. desember 1980 om utlendingers fiske og fangst i fiskerisonen ved Jan Mayen er det fastsett detaljerte reglar for utanlandsk fiske i fiskerisona rundt Jan Mayen. Dette regelverket er i hovudsak samanfallande med reglane for utanlandsk fiske i Noreg si økonomiske sone.

Forskrifter for fiskevernsona ved Svalbard er sette i verk på eit ikkje-diskriminerande grunnlag for både norske og utanlandske fartøy. Det er fastsett forskrifter for rapportering av fangstar, bruk av reiskapar, reglar om minstemål og område med forbod mot fangst for å verne om ungfisken. Frå 1986 er det fastsett årlege kvotereguleringar i fiskevernsona for fiske etter nordaust-arktisk torsk. Frå og med 1995 har ein av omsyn til bestandssituasjonen fastsett forbod mot fiske etter blåkveite, sild og lodde. Frå 1997 vart det òg innført eit forbod mot fiske etter uer. I 2011 vart hysefisket regulert.

I forskrifter av 19. juli 1996 vart rekefisket ved Svalbard regulert gjennom fastsetting av grenser for innsats i fisket. Etter forskriftene kan berre nasjonar som har drive eit tradisjonelt fiske etter reker ved Svalbard delta i dette fisket med eit avgrensa tal på fartøy (Canada, Færøyane, Grønland, Island, EU, Noreg, Russland). For å motverke at rekefisket ekspanderer, vart rekefisket frå 1997 for dei aktuelle landa òg regulert med fiskedøgn. Av same årsak vart maksimalt tal for tilletne fiskedøgn redusert med 30 prosent frå 1. januar 2006.

2.7 Kontroll av fiske i norske jurisdiksjonsområde

Noreg arbeider både nasjonalt og internasjonalt for at forvaltning av marine ressursar skjer i tråd med anerkjente prinsipp som mellom anna berekraftig bruk, føre-var-prinsippet og økosystembasert forvaltning. Dette gjeld i våre eigne fiskerisoner, i internasjonalt farvatn og i andre nasjonars fiskerisoner. For å kunne nå dette målet for ressursforvaltninga, trengst det informasjon om og kontroll med alt ressursuttak i norske jurisdiksjonsområde. Fysisk kontroll med fiskeaktivitet er ein sentral del av det norske systemet for kontroll og handheving. Dette inneber kontroll på alle nivå, til havs, under landing og ved omsetning av fiskefangstar.

I Noreg har Fiskeridirektoratet ansvaret for ressurskontrollen saman med Kystvakta og salslaga. Kontrollverksemda til fiskeristyresmaktene vert gjennomført av Kontrollseksjonen i Fiskeridirektoratet og den ytre etaten til direktoratet med sju regionkontor, inklusiv eit inspektørkorps langs kysten.

Kystvakta er underlagt Forsvarsdepartementet. Kystvakta har ansvaret for ressurskontrollen på havet. Frå 1996 vart Kystvakta utvida med ei indre kystvakt som skal gjennomføre fiskeriopp-

synet innanfor grensa for sjøterritoriet på 12 nautiske mil. Fiskerioppsynstenesta til den indre kystvakta vert kombinert med ei rekkje andre oppgåver, bl.a. for politi-, toll- og miljøstyresmaktene.

Salslaga har hovudansvar for all førstehandsomsetning av fisk i Noreg, og salslaga utfører ein viktig del av kontrollarbeidet. Dei norske fiske-salslaga har òg ansvar for å skrive ut og godkjenne norske fangstsertifikat, som er ein føresetnad for all import og alle landingar av fisk i EU frå tredjeland.

I internasjonale samanhengar vert det norske systemet med nært samarbeid mellom Fiskeridirektoratet, Kystvakta og salslaga ofte framheva som ein vellukka modell for ressurskontroll.

Fiskeridirektoratet står for kontroll ved landing av fangstar, og utfører òg ein viss kontroll på sjøen i særlege område og i spesielle fiskeri. Direktoratet har òg ansvar for kvotekontrollsystemet både for utanlandske og norske fartøy. Dei ulike salslaga har eit kontrollansvar i samband med omsetning og eksport av fisk. Ved landing vert fangstsamansetjinga kontrollert, og oppfiska kvantum vert belasta kvoterekneskapen.

Utanlandske styresmakter har kontrollansvaret når norske fartøy leverer fangst i utanlandske hamner og når norske fartøy fiskar i jurisdiksjonsområda til desse landa. Hamnestatskontrollen som vart innført i NEAFC frå 1. mai 2007 og i NAFO i 2009, gjev norske styresmakter eit kontrollansvar når det gjeld å verifisere fangst ved landingar frå norske fartøy i NEAFC- og NAFO-landa sine hamner. Noreg skal òg hente inn slik verifisering ved landingar frå utanlandske fartøy i norske hamner.

Ein viktig del av kontrollen går føre seg under utøvinga av fisket. Det vert kontrollert at fisket skjer med rette reiskapar, til rett tid og på rett område. Samansetjinga av fangsten vert òg kontrollert, likeeins at det ikkje går føre seg dumping eller neddreping av fisk. Under kvalfangsten var det frå 1993 til og med 2003 inspektørar på alle fartøy under heile fangstperioden. Med verknad frå 2004 vart inspektørordninga på kvalfangstfartøya halvert, og frå 2006 har ein hatt elektronisk overvaking av kvalfangsten. Inspektørbasert kontroll vert no gjennomført på stikkprøvebasis på kvalfangstfartøya.

For å få løyve til å delta på selfangst er det eit krav at fartøyet har inspektør om bord under heile fangsten. Det er ein viktig del av kontrolloppgåva å sjå til at avlivinga skjer i samsvar med regelverket.

I andre fiskeri har Fiskeridirektoratet sett i verk ei ordning med inspektørar om bord på

enkelte norske og utanlandske fartøy i kortare eller lengre periodar.

På enkelte artar går det føre seg eit omfattande fiske i indre norske farvatn. Det er difor ei ordning der inspeksjonsfartøy frå Fiskeridirektoratet er til stades på desse fiskefelta.

Frå 1. juli 2010 vart alle norske fiske- og fangstfartøy over 21 meter pålagt å rapportere fangst- og aktivitetsdata elektronisk til Fiskeridirektoratet. Frå 1. januar 2011 vart plikta utvida til òg å gjelde fartøy over 15 meter. Kravet om elektronisk rapportering inneber at opplysningane som tidlegare vart ført i papirfangstdagboka no skal rapportere elektronisk.

For å føre kontroll med utanlandsk fiske i NØS etablerte Fiskeridirektoratet i 1977 eit kvotekontrollsystem som inneber at utanlandske fiskefartøy som får løyve til å fiske i norske jurisdiksjonsområde må sende ei rekkje ulike rapportar i samband med fiske i norske farvatn.

Rapporteringsplikta inneber at når fartøya kjem inn i norsk sone skal dei melde frå om kor mykje fangst fartøyet har om bord (melding om fiskestart). Fangstane skal meldast i kilo rund vekt og i dei enkelte fiskeslag. I tillegg må fartøyet kvar veke rapportere kor mykje som er fanga i sona av dei ulike fiskeslaga (fangstmelding). På grunnlag av avtale mellom Noreg og EU om elektronisk rapportering sender fartøy frå EU-land fangstmeldingar dagleg. Når fartøyet avsluttar fisket i NØS, må det før det seglar ut sende melding om dette til Fiskeridirektoratet og opplyse om kor mykje fisk som er teken etter den siste fangstmelding (melding om avslutting av fiske). Alle desse meldingstypene vert kontinuerleg lagde inn i kvotekontrollsystemet og gjev dermed Fiskeridirektoratet ei oppdatert oversikt over det utanlandske fisket i norske jurisdiksjonsområde. Det gjeld kor mange fartøy som deltek i fisket, kvar dei fiskar og opplysningar om fangst per fartøy og per nasjon. Systemet inneheld såleis òg dei opplysningane som er kravde for å stanse utanlandsk fiske når dei tildelte kvotane er oppfiska. Denne databasen er ein viktig reiskap for kontroll i norske jurisdiksjonsområde.

Frå 2000 har Fiskeridirektoratet gjennom posisjonsrapportering (satellittsporing) òg kunnskap om kvar fartøya oppheld seg i norsk jurisdiksjonsområde og kan difor setje i verk meir målretta kontroll.

Kystvakta har direkte tilgang til dei opplysningane som er lagra i databasane i Fiskeridirektoratet. Opplysningane vert under kontroll på feltet haldne opp mot opplysningane som går fram av fangstdagboka til fartøyet, eventuelle sluttsetlar

og innhaldet i lasterommet eller lastetankane på fartøyet. Når desse opplysningane ikkje er i samsvar med kvarandre kan Kystvakta reagere med åtvaring, fartøyet kan haldast tilbake, eller saka kan meldast til politiet, alt etter kor grov krenkinga er. Kvotekontrollsystemet og posisjonsopplysningane er såleis særst viktige reiskapar i det kontrollarbeidet Kystvakta gjennomfører.

Utanlandske fartøy skal når fisket vert avslutta i NØS nord om 62°N, melde seg til Kystvakta for kontroll på eitt av sju kontrollpunkt. Som ein del av rapporteringsordninga i dette området skal fartøya sende melding om framstilling for kontroll (kontrollpunktmelding) tolv timar før dei kjem til kontrollpunktet. For ringnotfartøy er fristen fire timar. Ordninga vart innført for å sikre generelt betre kontroll med fangstuttaket i NØS nord om 62°N, og fordi norske styresmakter visste at det gjekk føre seg kvoteunndragingar frå utanlandske fartøy som fiska i NØS nord om 62°N.

På grunn av behovet for betre kontroll med makrellfisket i NØS sør om 62°N, vart ei tilsvarende ordning sett i verk 19. juli 1995 for makrellfisket i Nordsjøen. Av omsyn til råstoffet må eit kontrollregime i Nordsjøen utformast noko annleis enn ordninga nord om 62°N. Etter regelverket skal utanlandske fartøy med makrellisens melde seg for kontroll i eitt av tre nærare definerte område, med ei varslingsstid på fire timar før fartøya kjem til kontrollområdet, eller før fartøyet kjem til landingsstad i Noreg. Ordninga gjeld òg når eit fartøy med makrellisens fiska annan pelagisk fisk, så som nordsjøisild. I 2005 vart ordninga utvida til å òg gjelde for utanlandske fartøy som er lisensierte for fiske etter sild sør for 62°N i den perioden makrellfisket er ope.

Erfaringane syner at ordningane med kontrollområde og kontrollpunkt har medverka positivt til å redusere kvoteunndragingane frå utanlandske fartøy.

2.8 Kontrollsamarbeid

Kontroll med ressursuttaket på felles fiskebestandar krev eit nært samarbeid mellom dei landa som deler ressursane. Eit slikt samarbeid er inngått med begge dei to partane som Noreg deler viktige fiskeressursar med: Russland og EU. Noreg har òg inngått avtalar om kontroll direkte med enkelte medlemsland i EU og fleire andre statar. Noreg har kontrollavtalar med Irland, Danmark, Sverige, Nederland, Storbritannia, Frankrike, Tyskland, Polen, Portugal, Spania, Litauen, Russland, Færøyane, Island, Grønland, Canada og Marokko.

Kontrollavtalen som vart underteikna mellom Noreg og Portugal 16. februar 2006, representerte ei oppdatering av slike avtalar, og er den første avtalen Noreg inngår som òg omfattar gjensidig rapportering av landingar av fisk frå tredjelands fartøy. Etter dette tidspunktet er eksisterande avtalar reviderte etter tur for å få med tredjelands fartøy. Dette er frå norsk side eit viktig bidrag i arbeidet med å få kontroll med det ulovlege fisket i Barentshavet og med landingar av fisk til europeiske hamner. Den nye generasjonen av kontrollavtalar inneber òg at partane skal samarbeide om å kjempe mot ulovleg fiske. Den siste avtalen vart inngått med Spania 23. januar 2013. Dermed har Noreg på plass avtalar med alle land som har interesser i norske havområde. Bilateral samarbeid har vore viktig for den nedgangen i urapportert og ulovleg fiske som har skjedd dei siste åra.

Satellittsporing av fiskefartøy var eit viktig framsteg i kontrollarbeidet. Det ligg no føre satellittsporingssavtalar mellom dei landa som har felles fiskeriinteresser i Nordaust-Atlanteren.

Fiskeridepartementet innførte frå 1. juli 2000 satellittovervaking av alle norske fiske- og fangstfartøy over 24 meter. Plikta vart utvida til å gjelde alle fartøy over 21 meter frå 1. oktober 2008, og i frå 1. juli 2010 vart dette gjeldande for alle fartøy over 15 meter. Desse fartøya er underlagte sporing i område både under norsk og utanlandsk fiskerijurisdiksjon. Vidare vert alle norske fartøy, uansett storleik, spora ved fiske i internasjonalt farvatn. Det er òg krav om satellittsporing av alle fartøy i NEAFC-området og i NAFO-området. I NAFO-området er det vidare eit krav om observatør.

Utvida sporing og elektronisk fangstrapportering er viktige element i samband med kontroll generelt og i kampen mot ulovleg fiske. Noreg og EU signerte 23. februar 2010 ein avtale om elektronisk utveksling av fangst- og aktivitetsdata ved fiske i kvarandre sine soner. Med bakgrunn i denne avtalen vart alle fartøy over 15 meter pålagde å rapportere fangst- og aktivitetsdata elektronisk ved fiske i kvarandre sine soner frå og med 1. januar 2011. Det er vidare avtalt at fartøy over 12 meter som fiska i Skagerrak skal ha posisjonsrapportering og elektronisk rapportering frå 1. januar 2013. Formålet med avtalen er òg å harmonisere rapporteringspliktene i norske farvatn og EU-farvatn så langt som mogleg. Noreg har inngått tilsvarende avtalar med Island og Russland. Avtalen med Island tredde i kraft 1. januar 2013 for norske fartøy. Frå 1. juni 2013 vil avtalen få verknad for islandske fartøy. Avtalen med Russland trer i kraft 1. juli 2013.

Del II
Dei ulike fiskeriavtalane for 2013

3 Dei ulike fiskeriavtalane for 2013

3.1 Bakgrunn

I tråd med dei etablerte rammeavtalane fører norske styresmakter kvart år forhandlingar med andre land og i internasjonale fiskeriforvaltningsorganisasjoner.

Dei viktigaste tosidige forhandlingane for 2013 er førte med Russland, EU og Grønland. Det er òg ført forhandlingar med EU på vegne av Danmark og Sverige om fiske i Skagerrak og Kattegat, og med EU på vegne av Sverige om ein avtale om svensk fiske i Noreg si økonomiske sone.

Noreg har i 2012 og 2013 samarbeidd med Island og Grønland om gjennomføring av trepartsavtalen om regulering av lodde i området mellom Island, Grønland og Jan Mayen og med Island om kvotebyte og oppfølging i tråd med Smottholavtalen.

Noreg tek vidare del i årlege kyststatsforhandlingar om makrell, norsk vårgytande sild (nvg-sild) og kolmule. Makrellforhandlingane har pågått i lang tid, men ein har enno ikkje lukkast å få semje mellom partane. Avtalen om kolmule er vidareført for 2013. For nvg-sild er det for 2013 inngått ein kyststatsavtale utan Færøyane.

Noreg er medlem av og tek del i dei årlege møta i dei regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonane NAFO (Northwest Atlantic Fisheries Organization) og NEAFC (North East Atlantic Fisheries Commission). Noreg deltek i samarbeidet i IWC (International Whaling Commission) og NAMMCO (North Atlantic Marine Mammal Commission) om forvaltninga av kval. Som medlem i CCAMLR (Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources) er Noreg representert på møta til organisasjonen. Noreg tek òg del i det internasjonale fiskerisamarbeidet innan organisasjonen ICCAT (International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas) og i den regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonen SEAFO (South East Atlantic Fisheries Organization).

Det ligg ei balansert vurdering til grunn når Fiskeri- og kystdepartementet utnemner delegasjonar til dei forskjellige fiskeriforhandlingane som Noreg deltek i. Vurderinga byggjer i hovud-

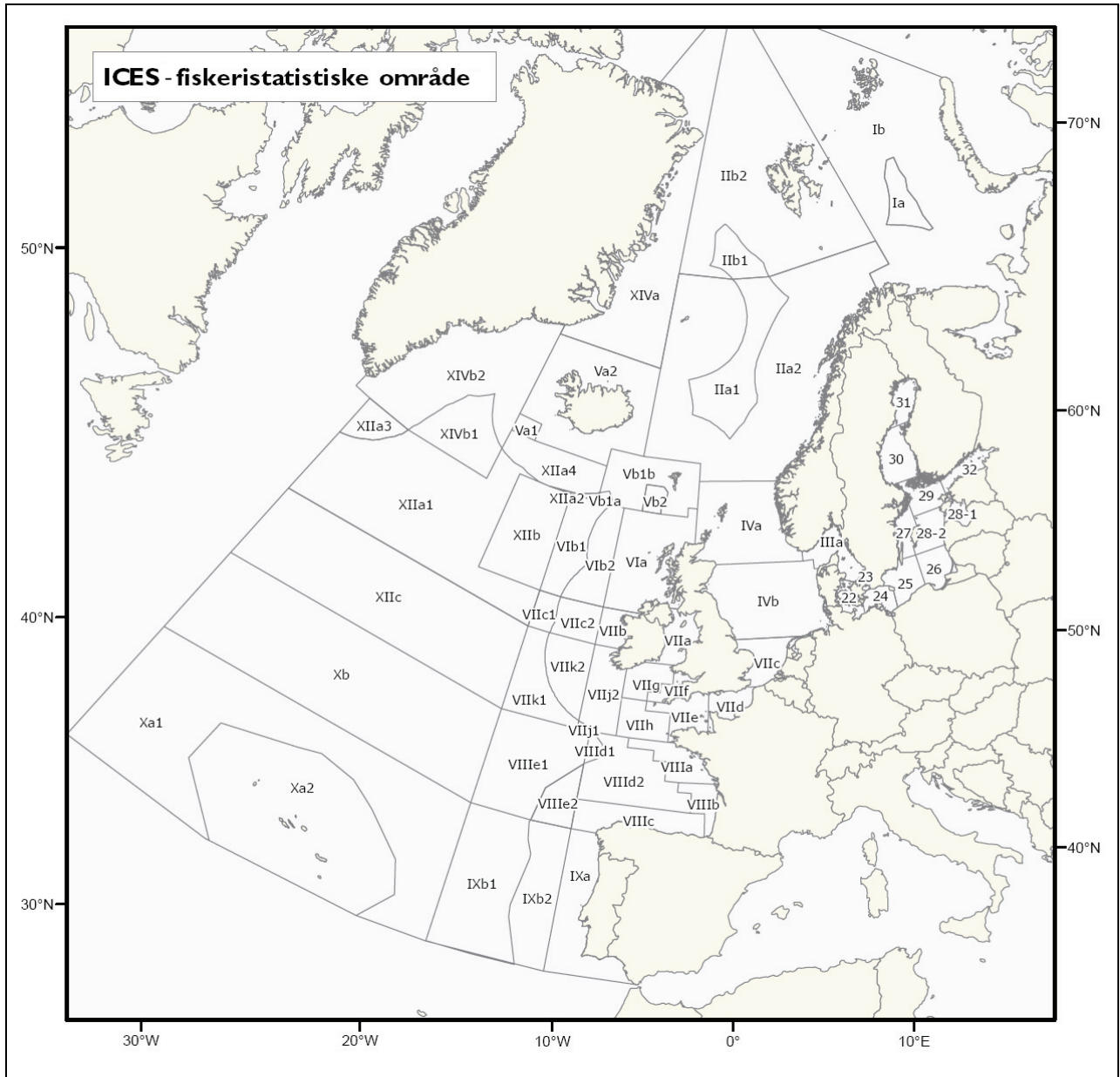
sak på at dei partane forhandlingane vedkjem skal vere representerte, at delegasjonen må ha ein handterleg storleik, og dessutan forhandlingstaktiske omsyn. Tradisjonelt har delegasjonane hatt representantar frå Fiskeri- og kystdepartementet, Utanriksdepartementet, Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet, Norges Fiskarlag, Norsk Sjømannsforbund, Fiskeri- og havbruksnærings landsforening og Norges Kystfiskarlag. Dei seinare åra har Kommunanes Sentralforbund og Sametinget vore medlem av delegasjonen for dei bilaterale forhandlingane med Russland. Kven forhandlingane kan seiast å vedkome vil like fullt kunne vurderast på sjølvstendig grunnlag frå år til år.

Før forhandlingane med andre land om forvaltningsspørsmål startar, held Fiskeri- og kystdepartementet konsultasjonar med organisasjonane i næringa. På desse møta gjer ein greie for tilrådingane frå ICES (Det internasjonale råd for havforskning), og opplegget for forhandlingane med dei enkelte landa vert drøfta. Her legg ein grunnlaget for kva som skal vere instruksjonen til forhandlingsdelegasjonen. Den endelege klareringa av instruksjonen er det fiskeri- og kystministeren som har ansvar for. Dersom særlege omsyn talar for det, rådfører fiskeri- og kystministeren seg med resten av regjeringa.

3.2 Det vitenskaplege arbeidet som ligg til grunn for å fastsetje kvotar

Noreg er medlem i Det internasjonale råd for havforskning, ICES. ICES er ein ubunden, vitenskapleg organisasjon som gjev regionale fiskeri- og miljøorganisasjonar, EU og statane ved Nord-Atlanteren råd om forvaltninga av dei marine ressursane og det marine miljøet i området.

ICES vart danna i 1902, og sekretariatet ligg i København. Per i dag har ICES 20 medlemsland. I tillegg har ICES fleire observatørland. ICES har eit nettverk som består av meir enn 1600 forskarar frå 200 institutt, som har mandat frå ICES-konvensjonen som er vedteken av medlemmane i ICES. Forskarane samlar informasjon og forskning. ICES

Figur 3.1 Dei ulike statistikkområda som ICES nyttar i si rådgjeving

publiserer vitenskapleg informasjon og rådgjeving i rapportar, publikasjonar (mellom anna ICES Journal of Marine Science) og på ICES sine heimesider.

Arbeidet til den rådgjevande komiteen for fiskeriforvaltning i ICES (ACOM) er nærmare omtalt seinare i meldinga. ACOM hentar inn vitenskapleg bakgrunnsmateriale frå medlemslanda og arbeidsgruppa til ICES, og gjev årlege råd om fangstmengder for dei viktigaste fiskeslaga i Nordaust-Atlanteren.

Den norske forvaltninga av dei viltlevande marine artane, og dei årlege forhandlingane Noreg fører med andre land, er i hovudsak baserte på rådgjevinga frå ICES.

3.3 Kvotetavtalanane for 2013

Noreg – Russland

Avtalar om gjensidige fangstkvotar

Dei viktigaste fiskebestandane i Barentshavet har eit utbreiingsområde som dekkjer norsk og russisk sone og fiskevernsona rundt Svalbard. år om anna er det òg mogleg å fiske torsk i internasjonalt farvatn.

I regi av Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen fører Noreg og Russland årleg kvoteforhandlingar om totalkvotar og reguleringstiltak for fellesbestandane i Barentshavet. Fellesbestandane er nordaust-arktisk torsk, nordaust-ark-

tisk hyse, blåkveite og lodde. Partane vart einige om å forvalte kongekrabbebestanden kvar for seg i sine respektive økonomiske soner frå og med 2007. Partane er òg einige om at resultatane frå felles forskingsinnsats som gjeld bestandsvurderingar, migrasjon og innverknaden krabben har på økosystemet framleis skal drøftast på dei årlege sesjonane.

Partane avtalar òg fordeling av kvotane mellom Noreg, Russland og tredjeland. Det er semje mellom partane om ei fast prosentvis fordeling av fellesbestandane. Etter avsetjing til tredjeland vart kvotane for nordaust-arktisk torsk og nordaust-arktisk hyse fordelte med 50 prosent til kvar av partane. Avtalen opnar for at partane kan fiske delar av sine kvotar på desse bestandane i sona til den andre parten. Loddekvoten er fordelt med 60 prosent til Noreg og 40 prosent til Russland.

Kvotavtalen for 2013 mellom Noreg og Russland vart underskriven i Trondheim 11. oktober 2012.

Partane vart samde om ein totalkvote (TAC) for nordaust-arktisk torsk på 1 000 000 tonn i 2013. I tillegg vart det fastsett ein kvote på kysttorsk på 21 000 tonn.

Det er sett av ein torskekvote til tredjeland på 139 520 tonn. Av dette kan 39 440 tonn fiskast i fiskevernsona ved Svalbard. Resten av kvoten til tredjeland er fordelt med 58 217 tonn for fiske i NØS og 41 863 tonn for fiske i RØS. Med overføring av ein del av den russiske kvoten til Noreg, er den samla norske kvoten av torsk nord for 62°N på 418 740 tonn. Som følge av tilbakeføring av unytta tredjelandskvotepå 25 600 tonn er den samla norske kvoten av torsk nord for 62°N på 444 340 tonn. Inklusive kysttorsk er kvoten 465 340 tonn. I tillegg kjem torsk til forskings- og forvaltningsformål som i 2013 er på 7000 tonn for kvar av partane. I tillegg gjenstår 2000 tonn torsk frå tredjelandskvoten som ikkje er fordelt.

For nordaust-arktisk hyse har Noreg og Russland avtalt ein totalkvote på 200 000 tonn, inklusive forskingsfangst. Det er sett av ein hysekvote til tredjeland på 12 692 tonn, som er delt med 5 484 tonn i NØS, 3 264 tonn i fiskevernsona ved Svalbard og 3 944 tonn i RØS. Russland har overført 4500 tonn nordaust-arktisk hyse til Noreg for 2013. Etter overføring er den norske kvoten på 94 154 tonn og den russiske på 85 154 tonn. Som følge av tilbakeføring av unytta tredjelandskvotepå 3084 tonn er den samla norske kvoten av hyse nord for 62°N på 97 238 tonn. I tillegg kjem hyse til forskings- og forvaltningsformål som i 2013 er på 4000 tonn for kvar av partane.

Noreg har tradisjonelt gjeve Russland tilgang til å fiske store delar av torske- og hysekvotane sine i Noreg si økonomiske sone. Dette er både av biologiske omsyn (større fisk lenger vest), og av kontrollomsyn som er betre med ei vestleg fordeling av fisket. Av omsyn til balansen i kvotavtalen er Noreg og Russland òg for 2012 samde om like høve til å fiske torsk og hyse i sonene til kvarandre. Såleis kan Russland fiske 140 000 tonn torsk og 35 000 tonn hyse av sine kvotar i Noreg si økonomiske sone, og Noreg har høve til å fiske det same kvantumet torsk og hyse i Russland si økonomiske sone.

Partane vart i 2009 samde om ein fordelingsnøkkel for blåkveite som inneber at Noreg får 51 prosent, Russland får 45 prosent og 4 prosent er sett av til tredjeland for fiske i fiskevernsona ved Svalbard. Fordelinga er basert på eit omfattande vitenskapleg arbeid av norske og russiske forskarar. Partane har fastsett ein totalkvote på 19 000 tonn for 2013. På den 40. sesjonen vart partane samde om tekniske reguleringsstiltak i fisket etter blåkveite.

Loddebestanden har store naturlege svingingar, og partane er einige om ikkje å fastsetje TAC høgare enn at det er 95 prosent sannsynleg at 200 000 tonn får høve til å gyte. Difor, og i tråd med beskatningsstrategien, bestemte partane at det ikkje skulle drivast noko kommersielt loddefiske i perioden 2004–2008. I 2009 vart det i tråd med den vitenskaplege rådgevinga, vedteke å opne fisket etter lodde igjen, og for 2013 vart loddekvoten sett til 200 000 tonn.

Russland sin kvote for bifangst av vanleg uer og snabeluer utgjer 4000 tonn for 2013. Vidare har Russland ein kvote på 14 250 tonn sei, 7 750 tonn i bifangst ved fiske av torsk og hyse, og 6 500 tonn i direkte fiske. Russland har òg ein kvote på 4500 tonn steinbit som anten kan takast i eit direkte fiske eller som bifangst.

Russland kan i tillegg fiske 11 192 tonn kolmule i Noreg si økonomiske sone og i fiskerisona ved Jan Mayen utanfor 12 nautiske mil. Russland kan vidare fiske 3000 tonn andre artar som bifangst.

I det norske fisket på eksklusive russiske bestandar i 2013, har Noreg fått desse kvotane i russisk økonomisk sone: 3 500 tonn reker, 2500 tonn steinbit, 200 tonn flyndre for både direkte fiske og bifangst og 500 tonn andre artar som bifangst. Den norske kvoten på grønlandssel i Austisen er sett til 7000 vaksne dyr i 2013.

Norsk forvaltning av kongekrabbe er basert på St.meld. nr. 40 (2006–2007) *Forvaltning av kongekrabbe*, som mellom anna inneber ei todelt for-

valtning på norsk side. I eit kystnært område aust for 26°Ø vert bestanden forvalta som ein ressurs og fangsten regulert, medan det utanfor dette området er utkastforbod og fri fangst av kongekrabbe. Den norske totalkvoten for reguleringsåret 2012/2013 i det regulerte området er på 900 tonn hannkrabbar og 50 tonn hokrabbbar. Reguleringsåret går no frå 1. august til 31. juli. Den russiske kvoten av kongekrabbe var fastsett til 6000 tonn for 2013.

Kontroll

Innanfor ramma av Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen har Noreg og Russland dei seinaste åra gradvis utvida fiskerisamarbeidet til nye område. I 1992 vart partane samde om å innleie eit utvida samarbeid om forvaltnings- og kontrollspørsmål under fiskerikommisjonen. I 1993 vart dei samde om å etablere *Det permanente utval for forvaltnings- og kontrollspørsmål på fiskerisektoren*. Gjennom dette samarbeidet er ei rekkje konkrete tiltak sette i verk for å betre kontrollen med ressursane både på sjø- og landsida. Mellom anna er det etablert rutinar for eit auka samarbeid mellom kontrollstyresmaktene i dei to landa, inkludert utveksling av informasjon om fangst- og landingsdata.

Grunna mange effektive tiltak, så er UUU-fisket i Barentshavet og Norskehavet kraftig redusert dei siste åra. Dette viser at forvaltninga er god i området og at samarbeidet mellom Noreg og Russland fungerer.

Det er fleire tiltak som er implementerte for å oppnå måla om ei berekraftig forvaltning. Mellom anna så har Noreg og Russland løpande utveksling av informasjon om omlastingar til havs og landingar i tredjelands hamner av fisk som utgjer fellesbestandar i Barentshavet og Norskehavet, på fartøynivå.

Noreg og Russland er einige om å halde fram med samarbeidet om å gjennomføre inspeksjonar av fiskefartøy i NEAFC sitt reguleringsområde og i Barentshavet. Begge landa gjev difor inspektørar frå kvarandre høve til å opphalde seg på den andre parten sine fartøy for å gjennomføre inspeksjonar av fartøy med eigen stats flagg som driv fiske i NEAFC sitt reguleringsområde og i Barentshavet.

Noreg og Russland er òg einige om å vidareføre arbeidet i analysegruppa for 2013. Gruppa består av representantar frå Fiskeridirektoratet og Kystvakta og Det føderale fiskeribyrået si territoriale avdeling for Barentshavet og Kvitsjøen og FSB si grenseavdeling i Murmansk fylke. Ekspertar kan engasjerast i gruppa sitt arbeide. Det vart

bestemt at analysegruppa skal møtast etter behov i 2013. Analysegruppa skal òg samarbeide for å samkøyre informasjon på fartøynivå for norske og russiske fartøy. Dette bidreg til å avdekkje moglege brot på fiskerilovgjevinga. Eit anna formål med arbeidsgruppa er å få ei felles vurdering av totaluttaket av torsk og hyse for Noreg, Russland og tredjeland i Barentshavet og Norskehavet. Analysegruppa rapporterer om arbeidet sitt på møta i Det permanente utvalet. Det er for 2009 - 2012 ikkje avdekt ulovleg overfiske av torsk og hyse i Barentshavet og Norskehavet.

Det vart halde ein ekstraordinær 41. sesjon i Moskva 8.-10. februar 2012. Sesjonen gjaldt i hovudsak arbeidet med å harmonisere det tekniske regelverket for fisket i Barentshavet og Norskehavet, inkludert spørsmål om vernesona ved Svalbard. Eit anna tema på den ekstraordinære sesjonen var utkast av fisk, hovudsakleg fordi Noreg reserverte seg mot den utkastformuleringa som vart skriven på den 40. sesjon. Bakgrunnen for reservasjonen var at formuleringa ga store bevismessige utfordringar for kontrollen med fisket.

Partane vart samde om at dette er sentrale oppgåver for Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjon, og avtalte difor å arbeide vidare med harmonisering av regelverket og spørsmål knytt til utkast av fisk. På den 42. sesjonen vart partane samde om at Arbeidsgruppa for utarbeiding av tekniske reguleringsstiltak for fisket i Barentshavet og Norskehavet (oppretta på den 37. sesjonen i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjonen) skal arbeide vidare med spørsmål knytt til utkast av fisk og leggje fram resultatet av arbeidet på neste sesjon i 2013.

På den 41. sesjonen vart partane òg samde om å utarbeide retningslinjer for å gjennomføre inspeksjon av fiskefartøy i Barentshavet og Norskehavet. Målet med retningslinjene er å etablere ei sameint forståing når det gjeld gjennomføring av inspeksjonar. På den 42. sesjonen vart partane samde om å vidareføre arbeidet i arbeidsgruppa.

Noreg – EU (fisket i Nordsjøen, Barentshavet, vest av Dei britiske øyane og ved Grønland)

Strukturen i avtalane

På grunnlag av rammeavtalen med EU om fiskeri, har Noreg frå 1978 og fram til i dag inngått årlege kvoteavtalar om Noreg og EU sitt fiske i Nordsjøen, Noreg sitt fiske vest av Dei britiske øyane og EU sitt fiske i Noreg si økonomiske sone i Barentshavet. Noreg vert òg tildelt kvotar frå EU i grønlandske farvatn. Avtalen inneheld føresegner

om forvaltning av felles fiskebestandar og gjensidig løyve til å fiske i den andre parten si fiskerisone. Partane har såleis eit felles ansvar for å forvalte fiskeressursane i Nordsjøen, mellom anna ved årleg å fastsetje totalkvotar for desse bestandane. Det har frå 1979 vore semje mellom Noreg og EU om delinga av totalkvotane for fellesbestandane av torsk, hyse, sei, kviting og raudspette i Nordsjøen. Partane kom i 1997 òg fram til ein avtale om fast fordeling av totalkvotane for nordsjøild.

Eit anna element i kvoteavtalen er byte av kvotar på dei eksklusive bestandane og på enkelte bestandar i Nordsjøen og vest av Dei britiske øyane. I denne utvekslinga av kvotar skal det vere balanse i dei gjensidige tildelingane.

Nivået og omfanget av kvotebyttet har tradisjonelt sett vore ei vidareføring av tidlegare fiske-mønster hos partane, men nivået avheng òg av variasjonar i storleiken på dei ulike bestandane. Dei seinare åra har det utvikla seg ein situasjon der torskeknoten Noreg tilbyr EU har auka medan bestandar EU gjev Noreg som motyting minkar. Dette gjer at Noreg i 2013 har halde tilbake over 20 000 tonn torsk.

Etablering av forvaltningsplanar og betring av beskatningsmønsteret

Innanfor ramma av det bilaterale fiskerisamarbeidet er Noreg i ein prosess med EU i spørsmålet om langsiktige tiltak i forvaltninga av viktige kommersielle fiskebestandar i Nordsjøen. Det har vore ein tidkrevjande prosess frå einsidige norske merknader i dei årlege kvoteavtalane, til eit meir forpliktande samarbeid for å finne løysingar på problema. Sjølv om ein ikkje gjer alt likt har Noreg og EU eit godt og tett samarbeid på fiskeriforvaltningsområdet.

Partane har forvaltningsplanar for sild, sei, torsk og hyse som legg fast bestandsnivå og tiltaksgrenser som grunnlag for å fastsetje kvotar. Forvaltningsplanane skal ivareta omsynet til ei forsvarleg forvaltning og bidra til føreseielege rammer. Desse planane er no eit viktig verktøy for forvaltarane. I 2013 skal Noreg og EU arbeide med revisjon av planane for torsk og sild.

I arbeidet med å forbetre beskatningsmønsteret i Nordsjøen, er utkast av fisk eit særleg og samansett problem. Utkast skjer ofte når ein tek opp fisk som det ikkje er att kvote på, når fisken er under gjeldande minstemål eller når fisken er teken i strid med gjeldande reglar. I tillegg vert det ofte fiska meir enn nødvendig, for å kunne velje ut den økonomisk sett mest verdfulle fisken.

Fisk som vert kasta ut går ikkje inn som ein del av fangststatistikken, sjølv om han døyr i denne prosessen. Når fisken ikkje vert teken i land eller registrert som fangst, vert det naturleg nok eit avvik mellom registrert fiskedød og faktisk fiskedød. EU praktiserer eit utkastpåbod, medan utkast av fisk er forbode i Noreg. Ei løysing på utkastproblemet har vore ei hovudutfordring for Noreg og EU.

Gjennom forvaltningssamarbeidet med EU har vi etter kvart blitt einige om tiltak for å redusere utkast, mellom anna har EU innført forbod mot utsortering (high-grading). Noreg og EU var òg einige om eit system for stenging og lukking av fiskefelt, for å verne yngel og småfisk. Systemet vart evaluert og frå norsk side såg ein ikkje systemet som effektivt nok; det gav ikkje stengte felt i norske farvatn og vi vart ikkje einige om eit nytt felles system. Noreg innførte derfor i 2012 eit forbedra system i norske farvatn i Nordsjøen.

Innsatsen mot utkast vil truleg prege det alle-reie tette forvaltningssamarbeidet mellom partane i åra framover, og EU er i sluttfasen med å revidere sin felles fiskeripolitikk. I denne samanhengen har Europakommisjonen foreslått å innføre eit utkastforbod. Førebels har Europaparlamentet og Ministerrådet gjort dei første vedtaka i saka, men ein har framleis ikkje ferdigforhandla den endelege teksten.

Ministrane med ansvar for fiskeri frå Noreg, Danmark og Sverige underteikna i november 2011 ei felles erklæring om å innføre forbod mot utkast av fisk i Skagerrak. I den samanheng har vi òg samarbeidda om å innføre felles reglar for fiskarane frå dei tre landa i dette området. Vi er blant anna einige om reglar om meir selektive reiskapar i trålfiske etter reker som gjer at uønska bifangst vert redusert. Dermed vert òg utkastet redusert. Noreg og EU vart i juli 2012 einige om ein avtale for å implementere dette utkastforbode frå 1. januar 2013. Det har vist seg at EU ikkje klarte å få nødvendig regelverk på plass tidnok. Under forhandlingane om ein kvoteavtale for 2013 opplyste EU at forslaget ligg hos Europaparlamentet og Ministerrådet og at dei ventar at arbeidet kan sluttførast i løpet av 2013. Sverige og Danmark har likevel innført dei nye tekniske reguleringane. Noreg innførte dei nye reglane frå 1. januar 2013.

Kontroll

Arbeidet for skjerpa kontroll og overvaking av ressursuttaket er ei viktig oppgåve. Dette skjer til dømes gjennom utveksling av fangststatistikk og landingsdata, inklusiv fiskeaktivitet frå tredjeland,

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalane i 2011 og 2012

ved utveksling av observatørar som kontrollerer og overvaker og ved satellittsporing av fiskefartøy. I tillegg til satellittsporing er elektronisk fangstrapportering viktig i samband med kontroll. Noreg og EU har ein avtale om elektronisk utveksling av fangst- og aktivitetsdata ved fiske i kvarandre sine soner.

Frå 1. februar 2004 vart det innført like prosedyrar for landing og veging av pelagiske fangstar og eit standard vassstrekk frå slike fangstar på 2 prosent. Dei seinare åra har Noreg og EU lagt vekt på kontrollen med sjølv fisket og med landingar av pelagisk fisk. Det vert lagt særleg stor vekt på kampen mot UUU-fiske (ulovleg, urapportert og uregulert fiske) og difor er kontroll no eit svært sentralt tema i samarbeidet mellom Noreg og EU. Arbeidsgruppa av kontrollektspertar som har arbeidd med kontroll av pelagiske fangstar, skal fortsetje sitt arbeid med ulovleg, urapportert og uregulert fiske. For meir om kontroll sjå kapittel 2.6 – 2.8.

2013-avtalen

Noreg og EU undertekna 18. januar 2013 ein kvoteavtale for 2013.

I tråd med forvaltningsplanane er totalkvotane for hyse og sei sett til 45 041 og 91 220 tonn i 2013. Dette er ein auke på 15 prosent. Kvitingkvoten på 18 932 tonn er ein auke frå 2012, og også kvoten for raudspette er auka frå 2012 til 2013.

For nordsjøsildd vart partane einige om ein auke i kvoten til 478 000 tonn. Partane har høve til å fiske heile eller delar av dei enkelte kvotane i den andre parten si sone i Nordsjøen.

Tabell 3.1 Følgjande kvotar er fastsett for fellesbestandane i Nordsjøen i 2013 (tonn):

Fiskeslag	TAC	Kvotar til Noreg	Kvotar til EU
Torsk	26 475	4 501	21 974
Hyse	45 041	10 359	34 681
Sei	91 220	47 734	43 486
Kviting	18 932	1 893	17 039
Raudspette	97 070	5 845	90 975
Makrell	61 263	39 599	21 664
Sild	478 000	138 620	339 380

Tala inkluderer overføring av 950 tonn raudspette frå Noreg til EU og 300 tonn sei frå EU til Noreg.

Tabell 3.2 Etter avtalen kan Noreg og EU fiske følgjande kvantum fisk på andre fellesbestandar i 2013 (tonn):

Fiskeslag	Kvotar til Noreg i EU-sona	Kvotar til EU i norsk sone
Åugnepål	20 000	
Tobis	22 450	
Sei	500	
Blålange	150	
Lange	6140	945
Brosme	2923	170
Kombinert kvote	140	
Reker		357
Hestmakrell	3550	
Andre artar	3250	6500
Tunge	30	
Breiflabb		1500
Sjøkreps		1000
Kolmule	45000	

Avtalen inneheld detaljerte føresegner om kvar desse kvotane kan fiskast og føresegner om kva andre artar og mengder som kan inngå i fisket på dei enkelte kvotane.

Dei norske banklinekvotane (blålange, lange og brosmen) er på same nivå som i 2012. Breiflabbkvoten til EU i norsk sone er vidareført på 1500 tonn, medan kvoten på sjøkreps vart noko redusert.

På grunn av dei seinare års auke i torskekvote kan ikkje EU gje Noreg full kompensasjon for deira torskekvote i Barentshavet. EU vart difor tildelt 19 971 tonn av eit tilbod på 40 820 tonn.

Tabell 3.3 EU er tildelt følgjande kvotar på eksklusive norske bestandar nord for 62°N i 2013(tonn):

Fiskeslag	Kvoter
Norsk-arktisk torsk	19 971
Norsk-arktisk hyse	1 481
Sei	2 550
Blåkveite (bifangst)	50
Anna (bifangst)	350

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalane i 2011 og 2012

Tabell 3.4 Noreg er i 2013 tildelt desse kvotane på eksklusive EU-bestandar (inkludert bestandar i grønlandske farvatn) (tonn):

Fiskeslag	Kvotane
Brisling (EU-sona)	10 000
Blåkveite (EU-sona)	824
Reker (Grønland si sone)	2700
Blåkveite (Grønland si sone)	1150
Uer (Grønland si sone)	800
Kveite (Grønland si sone)	150
Skolest og isgalt (Grønland si sone)	120

EU sin kvote på torsk nord for 62°N for 2013 er likevel noko auka frå 2012. EU har tidlegare òg vore tildelt ein kvote på uer gjennom kvotebyttet, men denne kvoten er teken ut av kvotebyttet. Noreg pliktar å gje EU ein tilleggskvotane av uer på permanent basis utanom kvotebyttet i tråd med brevveksling av 2. mai 1992. Dette kvantumet er i 2013 på 1500 tonn. Uerkvoten kan berre takast som bifangst nord om 62°N.

I grønlandske farvatn er den norske kvoten på blåkveite redusert medan kveite er på same nivå og kvoten på reker er noko redusert. Kvoten på uer er redusert. Den norske kvoten på brisling i EU-sona vart vidareført på 10 000 tonn. Vidare er kvoten på blåkveite i EU-sona auka.

Noreg – EU (fisket i Skagerrak/Kattegat)

Dei årlege avtalane om fisket i Skagerrak/Kattegat har tidlegare bygd på trepartsavtalen av 1966 mellom Noreg, Danmark og Sverige. EU forhandlar på vegne av Danmark og Sverige.

Avtalen fastset totalkvotar og fordelinga av desse for bestandane torsk, hyse, kviting, raudspette, sild, brisling og reker. Fordelinga av totalkvotane er basert på det tradisjonelle fiske-mønsteret i området. Fordelingsmønsteret har vore stabilt. Det norske fisket utgjør ein liten del av det totale fisket, og silde- og rekefisket er av størst interesse for norske fiskarar. EU (Danmark og Sverige) har størstedelen av dei enkelte kvotane.

Noreg og EU vart 18. januar 2013 samde om reguleringane for fisket i Skagerrak og Kattegat i 2013.

Totalkvotane for brisling og reke er noko reduserte, medan totalkvotane for hyse, sild og raud-

Tabell 3.5 Kvotane som gjeld for 2013 (tonn):

Fiskeslag	TAC	Kvotar til Noreg	Kvotar til EU
Torsk	3783	123	3660
Hyse	2 770	117	2 653
Kviting	1050	19	1031
Raudspette	9 142	183	8 959
Reker	6 650	3 099	3 551
Sild	55 000	7 335	47 665
Brisling	41 600	3 120	38 480
Andre artar	10 000		

spette er noko auka. Det skjer ei utveksling mellom sildebestandane i Nordsjøen og Skagerrak/Kattegat. Det tidlegare høge fisket etter ungsild frå nordsjøsildebstanden i ulike fiskeri med småmaska reiskapar i Skagerrak, er dei siste åra vesentleg redusert. Det er fastsett ein bifangstkvote på totalt 6659 tonn nordsjøsilde i industritrålfisket og i brislingfisket i Skagerrak/Kattegat i 2013. Norske fiskarar kan i 2013 fiske inntil 50 prosent av den norske skagerrakkvoten på sild i norsk sone av Nordsjøen.

I følgje Skagerrak-avtalen, var havet utanfor 4 nautiske mil å sjå på som ope hav. I dag har Noreg 12 nautiske mils-territorialfarvatn og økonomisk sone utanfor det. Det finst såleis ikkje ope hav i Skagerrak. Noreg starta difor ein prosess med sikte på å endre rammeverket, slik at det vert i tråd med moderne havrett. Som ein konsekvens av dette sa Noreg opp Skagerrak-avtalen i 2009. Overenskomsten opphøyrd 7. august 2012. Noreg og EU arbeider for å inngå ein ny avtale som sikrar gjensidig tilgang inntil 4 nautiske mil av grunnlinja i kvarandre sine soner for fiskarar frå Sverige, Noreg og Danmark.

Noreg – EU (Sverige)

Strukturen i avtalen med Sverige har vore stabil, og det har såleis ikkje vorte opna for nye fiskeri.

Kvotavevtalen om svensk fiske i den norske delen av Nordsjøen i 2013 vart underskriven av Noreg og EU 18. januar 2013.

Svenske fiskarar fekk desse kvotane i norske farvatn i 2013:

I NØS sør for 62°N: 382 tonn torsk, 707 tonn hyse, 880 tonn sei, 190 tonn samanlagt av lyr og kviting, 123 tonn reker, 922 tonn sild, 242 tonn

makrell, 800 tonn industrifisk (av denne kvoten kan inntil 400 tonn vere hestmakrell) og andre fiskeslag på eit tradisjonelt nivå. Kvotane er ei videreføring av nivået frå 2012.

Noreg- Færøyane

Sidan partane ikkje har kome til ein avtale om makrellforvaltninga har det ikkje vore forhandla om nokon byteavtale sidan 2010.

I dei årlege avtalane mellom Færøyane og Russland har Færøyane fått høve til å fiske delar av dei kvotane dei har fått av Russland i Noreg si økonomiske sone for å sikre ei rasjonell utnytting av kvotane. I fråver av ein avtale mellom Noreg og Færøyane vert det ikkje gjeve høve til eit slikt byte i 2013.

Noreg – Grønland

Det har vorte forhandla fram årlege fiskeriavtalar mellom Noreg og Grønland sidan 1991. Samarbeidet på fiskeriområdet med Grønland fungerer godt. For norske fiskarar er kvotane på dei kommersielt viktige artane blåkveite, uer og torsk av størst verdi. I tillegg til desse kvotane får Noreg mellom anna reker, blåkveite og uer frå EU i grønlandske farvatn.

Grønlandske fiskarar kan ta desse kvanta i norske jurisdiksjonsområde i 2013:

I NØS nord om 62°N: 3500 tonn nordaust-arktisk torsk, 1050 tonn nordaust-arktisk hyse, 1000 tonn norsk-arktisk sei og inntil 260 tonn andre artar som bifangst (uer og blåkveite). Torskekvoten kan òg fiskast i fiskevernsona ved Svalbard. Dette elementet gjeld så lenge trepartsavtalen om lodde står ved lag. Medan kvotane på torsk er auka frå 3200, er kvoten på og hyse og sei uendra frå 2012. Som ein del av avtalen kan Grønland fiske delar av dei torske- og hysekvotane som Grønland er tildelt av Russland i Noregs økonomiske sone nord om 62°N, under føresetnad av russisk aksept av ei slik ordning. Dette elementet gjeld òg så lenge trepartsavtalen om lodde står ved lag.

I avtalen forpliktar Grønland seg til å avgrense det totale fisket sitt i Barentshavet til dei artane og kvotane dei har fått tildelt i avtalane med Noreg og Russland, utan omsyn til om fisket skjer i eller utanfor Noreg og Russland sitt jurisdiksjonsområde. For 2013 har Grønland fått overført heile kvoten for fiske i Noregs økonomiske sone nord om 62°N.

Grønland sine kvotar i Nordsjøen er fasa ut.

Dei norske kvotane i Grønlands økonomiske sone er noko endra frå 2012 til 2013. I 2013 kan Noreg fiske følgjande kvanta i Grønland si sone:

Ved Vest-Grønland: 900 tonn blåkveite. Ved fiske etter blåkveite ved Vest-Grønland kan trålfisaket berre skje sør om 64°30'N.

Ved Aust-Grønland: 275 tonn blåkveite, 1800 tonn pelagisk uer, 400 tonn uer fiska med botntrål/line, 160 tonn kveite og 150 tonn bifangst av andre artar.

Noreg og Grønland inngjekk ein avtale om kontrollsamarbeid 4. mars 2005. Avtalen er vidareført i 2013. Partane er einige om å fullføre samarbeidet om å etablere elektronisk fangst dagbok med intensjon om gjensidig rapportering i kvarandre sine soner gjeldande frå 1. januar 2014.

Noreg – Island

Gjennom trepartsavtalen av 15. mai 1999 mellom Noreg, Island og Russland om visse samarbeidsforhold på fiskeriområdet (Smottholavtalen), greidde norske og russiske styresmakter å gjere slutt på det uregulerte islandske fisket på regulerte bestandar i internasjonalt område i Barentshavet (Smottholavtalen er omtalt i St.meld. nr. 49 (1998–1999)). Den tosidige avtalen mellom Noreg og Island, òg av 15. mai 1999, regulerer bytet av fisk mellom Island og Noreg.

Etter den tosidige avtalen kan Island i sesongen 2013 fiske 9141 tonn nordaust-arktisk torsk i NØS nord om 62°N. For 2012 var tilsvarande tal 6835 tonn. I tillegg kjem ein bifangstkvote av andre artar i torskefisket på 30 prosent. Som kompensasjon for den islandske torskekvoten har norske fiskarar ein kvote botnfisk og ein loddekvote i Islands økonomiske sone (IØS). Botnfiskkvoten ligg fast på 500 tonn pluss bifangst. Loddekvoten vert justert i takt med totalkvoten for nordaust-arktisk torsk. For 2011/2012 var loddekvoten 24 411 tonn og for 2012/2013 var kvoten 26 111 tonn. Ifølgje avtalen har Noreg krav på 34 921 tonn lodde for fiske i 2013/2014. Utsiktene for bestanden har vore usikre og Noreg har difor med bakgrunn i avtalen gått inn i forhandlingar om alternativ kompensasjon ved eit bortfall av loddefiske ved Island. Dette vil verte vidareført.

Smottholavtalen kan tidlegast reviderast i 2014, då avtalen vart vidareført i 2010.

Forvaltninga av norsk vårgytande sild

Norsk vårgytande sild (nvg-sild) er den største fiskebestanden i Nord-Atlanteren og den største sildebestanden i verda. Frå 1996 til 2003 inngjekk

Noreg, EU, Færøyane, Island og Russland årlege kyststatsavtalar om forvaltinga av sild. I desse fempartsavtalane hadde Noreg ein eigardel på 57 prosent. Med basis i prinsippet om sonetilhøyrse, la Noreg fram krav om ein høgare norsk del. Partane kom ikkje fram til nokon fempartsavtale i åra 2003-2006. Men i denne perioden inngjekk Noreg bilaterale avtalar med Russland, og for 2006 òg med EU.

18. januar 2007 vart det på ny underteikna ein kyststatsavtale mellom EU, Færøyane, Island, Noreg og Russland om forvalting av nvg-sild for 2007. Denne avtalen gav Noreg 61 prosent av nvg-sild. Avtalen inneheldt òg ein langsiktig forvaltningsstrategi. Partane var i tillegg samde om bilaterale avtalar om sonetilgang.

For 2013 ønskte Færøyane ein høgare del av den totale kvoten. Dei andre kyststatane ville ikkje redusere sin del av totalkvoten til fordel for Færøyane og partane klarte ikkje å bli samde om ein ny fempartsavtale. Noreg, Russland, Island og EU inngjekk difor ein firepartsavtale, der partane sette av eit kvantum for det færøyske fiske etter den tradisjonelle fordelingsnøkkelen. TAC for 2013 er sett til 619 000 tonn. Noreg sin del på 61 prosent er vidareført i firepartsavtalen og utgjør 377 590 tonn for 2013. Tilstanden til sildebestanden er god og han vert hausta berekraftig, men bestanden er framleis prega av ei svakare rekruttering etter 2004. Partane er einige om å vidareføre den felles forvaltningsplanen frå 2007, som er i tråd med føre-var-prinsippet, og har som formål å sikre eit høgast mogleg langtidsutbytte. Kyststatane har samtidig sendt ein førespurnad til ICES om gjennomgang av forvaltningsplanen, og partane skal møtast i juni 2013 for å diskutere eventuell revisjon av planen.

Etter semje mellom partane er det innført kvotefleksibilitet. Dette gjev kvar av partane høve til å overføre 10 prosent av den nasjonale kvoten til etterfølgjande år. Det er òg høve til å forskotere 10 prosent av kvoten for etterfølgjande år. Alt overfiske (òg utover 10 prosent) må likevel trekkjast frå kvoten for det etterfølgjande året. Det var semje om at denne avgrensinga òg gjer det mogleg å sanksjonere overfiske utover 10 prosent.

I tilknytning til firepartsavtalen vart partane bilateralt einige med Russland og Island om å vidareføre sonetilgangen i 2013 på same relative nivå som i 2012:

- Fartøy frå Island kan fiske 89 817 tonn sild i fiskerisona rundt Jan Mayen og i NØS nord for 62°N, men ikkje meir enn 16 713 tonn i NØS. Om Island skulle nytte mindre enn 12 380 tonn

i NØS i 2013, får Island ein tilleggskvotet frå Noreg på 619 tonn i 2014. Norske fartøy kan fiske 43 523 tonn i islandsk økonomisk sone.

- Fartøy frå Russland kan fiske heile sin kvotet på 79 359 tonn i norske farvatn nord for 62°N.
- EU fekk ein reduksjon i sin tilgang til å fiske sild som ein konsekvens av at Noreg fekk redusert sin tilgang til å fiske kolmule i EU –sona i 2013, og kan fiske 34 695 tonn i norske farvatn nord for 62°N.

Forvaltninga av lodde ved Island, Grønland og Jan Mayen

Ein trepartsavtale om loddebestanden ved Island, Grønland og Jan Mayen vart underskriven 12. juni 1989. Rammavtalen om reguleringane i loddefisaket er forhandla på nytt tre gonger: 25. juni 1992, 29. juni 1994 og 18. juni 1998. Dei mest sentrale elementa i desse avtalane omhandlar kva prosentdelar dei tre partane skal ha av totalkvoten for lodde, og i kva omfang partane kan fiske av sin kvotet i sonene til dei andre partane kvar loddese-song.

Island valde 30. oktober 2002 å seie opp trepartsavtalen med Noreg om regulering av lodde ved Island, Grønland og Jan Mayen. Avgjerda hadde verknad frå 1. mai 2003. På denne bakgrunnen opna nye forhandlingar mellom partane i juni 2003. Forhandlingane førde fram til ein ny avtale basert på hovudelementa i den tidlegare avtalen. Den nye avtalen vart underteikna 9. juli 2003. Hovudendinga var at avtalen gjeld for eitt år om gongen, framfor tre år i den gamle avtalen. Vidare vart artikkel 10 om satellittsporing teken ut, fordi punktet var forelda. Ingen av partane sa opp avtalen innan fristen i 2012, og avtalen gjeld dermed til og med 31. mai 2014. Neste frist for å seie opp avtalen er 30. november 2013.

Forvaltninga av kolmule

Noreg, EU, Færøyane og Island har inngått ein kyststatsavtale om forvaltninga av kolmule for 2013. Bestanden er i god forfatning og vert hausta berekraftig. Kvoten aukar frå 2012 og er sett til 643 000 tonn i 2013. Innanfor denne kvoten har kyststatane gjennom NEAFC òg lagt til rette for ei avsetning til andre land sitt fiske i internasjonalt farvatn.

Partane har for 2013 fastsett ein kvotet som er i samsvar med forvaltningsplanen som sikrar berekraftig forvaltning på føre-var-nivå. Partane er vidare samde om å revidere forvaltningspla-

nen før kyststatsforhandlingane om kolmule for 2014.

Noreg og EU vart ikkje einige om å oppretthalde den gjensidige sonetilgangen for 2013 på same nivå som i 2012. Norske fartøy fekk difor ein reduksjon i tilgangen til å fiske kolmule i EU-sona frå 68 prosent i 2012 til 64 prosent i 2013. Dei kan etter dette fiske 99 408 tonn i EU-farvatn i 2013.

Partane er vidare samde om at dei gjennom NEAFC skal setje ned ei arbeidsgruppe som skal sjå på utbreiinga av bestanden og oppdatere fangststatistikken i samsvar med det arbeidet som vart gjort i forkant av forvaltningsavtalen frå 2005. Arbeidsgruppa skal møtast første gong i mai 2013.

Den norske totalkvoten er på 155 324 tonn kolmule i 2013.

Forvaltninga av makrell

På bakgrunn av ekspansjonen i det uregulerte makrellfisket i internasjonalt farvatn, fremma Noreg, EU og Færøyane eit felles forslag om regulering av makrellfisket i internasjonalt farvatn på det ekstraordinære årsmøtet i NEAFC 8.-9. februar 1999. Forslaget vart vedteke mot stemmene til Russland og Island.

Med det felles forslaget aksepterte Noreg og EU implisitt at Færøyane er kyststat til makrellbestanden. Dette førte til at dei tre partane kunne starte forhandlingar om å etablere eit nytt forvaltningsregime for makrell. Drøftingane vart sluttførte 19. november 1999 då dei tre partane underteikna ein avtale om forvaltninga av makrell i Nordaust-Atlanteren for 2000.

Trepartsavtalen inneheldt ein sameint langtidstrategi for forvaltninga av makrell som skulle sikre at uttaket av bestanden skjedde innanfor forsvarelege biologiske rammes. Avtalen vart revidert og endra hausten 2008 etter råd frå ICES. Dette skulle gje grunnlag for eit berekraftig fiske og høgt langtidsubytte.

Partane vart ikkje einige om ein ny trepartsavtale for 2010. Noreg og EU inngjekk difor ein tiårig bilateral prinsippavtale om forvaltninga av makrell 26. januar 2010. I avtalen vart partane mellom anna samde om fordelinga seg imellom og tilgang til kvarandre sine farvatn for fisket etter makrell.

15.-18. mars 2010 møttest Noreg, EU, Færøyane og Island med sikte på å inngå ein ny kyststatsavtale om framtidig deling og forvaltning av makrell. Dette var første gong Island deltok på lik linje med dei opphavlege kyststatane. Russland deltok som observatør. Forhandlingane vart avslutta utan resultat. Usemjå gjaldt Island og

Færøyane sine krav om høgare del av kvoten og spørsmålet om sonetilgang.

I løpet av 2010, 2011 og 2012 har det vorte halde 13 forhandlingsrundar om forvaltning av makrell, utan at partane har nærma seg nemneverdig. Noreg og EU inngjekk difor årlege bilaterale avtalar om forvaltning av makrell for desse åra. Ein tilsvarende avtale er også inngått for 2013.

Forvaltninga av uer

Det finst tre artar av uer i Nordaust-Atlanteren, der to er av kommersiell interesse. Det er størst merksemd knytt til snabeluer-bestandane i Irmingerhavet og i Norskehavet, som vert utnytta av fleire statar.

Snabeluer i Irmingerhavet

I følgje nedtrappingsplanen skal partane ikkje hauste meir enn 26 000 tonn i 2013.

Partane i prosessen om deling og regulering av uer i Irmingerhavet er kyststatane Island, Grønland og Færøyane og ikkje-kyststatane EU, Noreg og Russland. Alle partane utanom Russland vart i mars 2011 samde om ein fordelingsnøkkel og nedtrappingsplan for fisket. Noreg har i denne avtalen 3,85 prosent av totalen. Det samla uttaket har vore altfor høgt. Uttaket var òg i 2012 vesentleg høgare enn ICES si tilråding, fordi Russland, som ikkje godtek allokeringssnøkkelen og nedtrappingsplanen, har gitt seg sjølv ein svært høg kvote. Heller ikkje i 2013 er Russland part i avtalen. Noreg fiska heile sin kvote i 2011 og 2012.

Snabeluer i Norskehavet

I 2005 starta eit nytt fiskeri etter uer i den internasjonale delen av Norskehavet. Denne uerbestanden er hovudsakleg i norsk sone, men dreg på næringsvandring til internasjonalt farvatn tre månader om hausten. ICES har inntil 2012 tilrådd eit nullfiske i mangel av ein gjenoppbyggingsplan. For 2013 auka ICES rådet til 47.500 tonn. NEAFC vedtok så at 19.500 tonn av dette skal fiskast i internasjonalt farvatn i Norskehavet. Fisket er regulert som eit «olympisk» fiske, der alle kappfiskar inntil totalkvoten er teken og fisket vert stogga.

Ei uavhengig utgreiing vart sett i gang av NEAFC i 2008 med tanke på å etablere eit vitenskapleg fundament for ein fordelingsnøkkel. Rapporten konkluderte med at sonetilhøyrsla til Noreg ligg på rundt 74 prosent. I tillegg kjem vår del av fisket kring vernesona rundt Svalbard. Russland

er også kyststat til ueren, men med ein langt lågare del, omkring 4 prosent.

I april 2013 vart det halde eit NEAFC-møte med sikte på å verte einige om kor stor del av kvoten som skal setjast av til fiske i internasjonalt farvatn i Norskehavet, og ein fordelingsnøkkel for denne kvoten. Partane sto som venta langt frå kvarandre, og møtet vart utan resultat. Arbeidet med å få til ei fordeling og ei betre forvaltning av ueren vil halda fram.

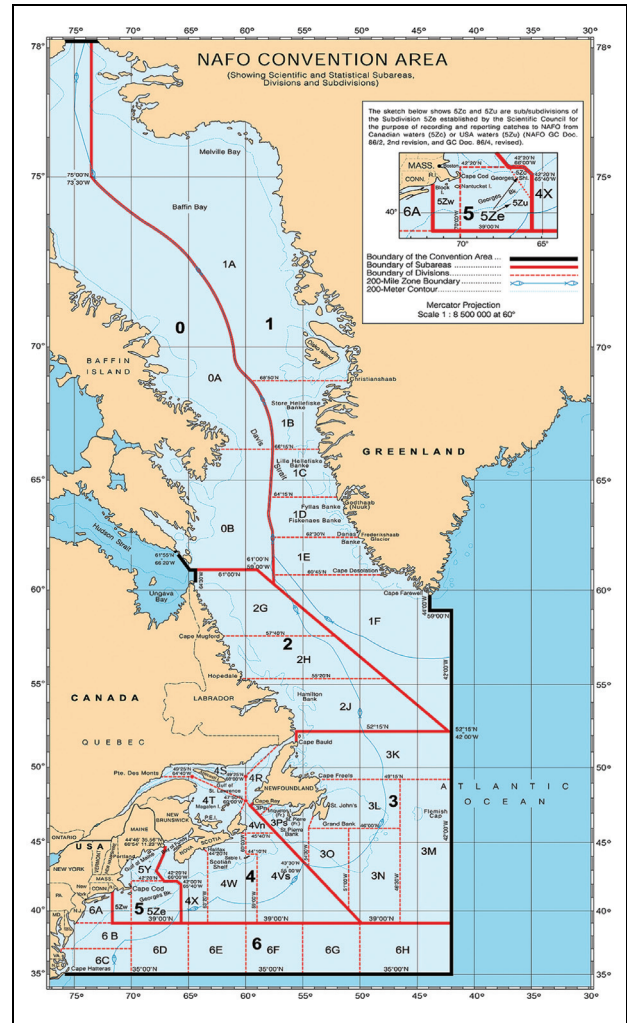
NAFO

Det overordna målet til Den nordvestatlantiske fiskerierorganisasjonen (NAFO) er å bidra, gjennom konsultasjonar og samarbeid, til langsiktig bevaring, optimal utnytting og rasjonell forvaltning av fiskeressursane i konvensjonsområdet. NAFO har i 2013 12 medlemsland, frå Nord-Amerika, Europa, Asia og Karibia. Fire av medlemslanda er kyststatar til konvensjonsområdet: USA, Canada, Frankrike (på vegner av St. Pierre et Miquelon) og Danmark (på vegner av Færøyane og Grønland). NAFO-sekretariatet ligg i Dartmouth i Canada.

NAFO har i dei seinare åra lagt vekt på å modernisere organisasjonen, inkludert nødvendige endringar av sjølve NAFO-konvensjonen, og har vedteke ein revidert konvensjonstekst. Den nye konvensjonen tek mellom anna omsyn til føre-var-prinsippet, økosystembasert forvaltning, etablering av ein mekanisme for tvisteløysing og strukturelle endringar av organisasjonen. Endringane av konvensjonen vart vedteke på årsmøtet i 2007. På årsmøtet i 2008 vart den reviderte konvensjonsteksten vedteken i plenum. Noreg har ratifisert den reviderte konvensjonen, men han har enno ikkje tredd i kraft.

Etter ti år med moratorium vart direktefisket etter torsk i reguleringsområde 3M opna igjen i 2010. Totalkvoten vart fordelt etter den historiske fordelingsnøkkelen, noko som innebar at Noreg fekk behalde sin del på 9,25 prosent. Både for 2011 og 2012 vart tilrådinga frå havforskarane følgd. For 2012 vart TAC sett til 9 280 tonn. Den norske kvoten vart på 859 tonn. For 2013 kom ikkje vitenskapkomiteen med nokon konkret TAC-tilråding, men la fram tre føre-var-fangstsenario med ulik fiskedødsrate. TAC for 2013 er sett til 14 113.

Noreg har sidan 1993 fiska reker på Flemish Cap. Det har føregått to separate rekefiskeri i dette området, eitt i reguleringsområde 3M og eitt i reguleringsområde 3L. På grunn av den dårlege

Figur 3.2 NAFO sitt konvensjonsområde.

bestandssituasjonen vedtok NAFO, i tråd med havforskarane si tilråding, eit moratorium på rekefisket i 2011 i område 3M. I rådgjevinga for 2012 og 2013 stadfesta forskarane den sviktande bestandssituasjonen, og tilrødde ei vidareføring av moratoriet for 2012. Årsmøtet i NAFO vedtok å følgje denne tilrådinga for 2013.

I åra før 2011 låg totalkvoten for reker i reguleringsområde 3L på 30 000 tonn. For 2011 tilrødde vitenskapkomiteen i NAFO å redusere TAC. Partane vart samde om ein reduksjon over 2 år. TAC vart fastsett til 19 200 tonn for 2011 og til 17 000 tonn for 2012. For 2011 gav dette Noreg ein del på 214 tonn. For 2012 tilrødde havforskarane å redusere totalkvoten til 9 350 tonn. På årsmøtet vart partane ikkje samde om å følgje tilrådinga frå forskarane, og fleirtalet vedtok ein totalkvote på 12 000 tonn. Noreg og Island stemde i mot. Den tilrødde TAC for 2013 er i rådgjevinga på 8 600 tonn mot 9 350 i nedtrappingsplanen. Årsmøtet i

NAFO vedtok å følgje tilrådinga. Den norske kvoten vart på 96 tonn.

Noreg har også kvoterettar i NAFO på 30 prosent av totalkvoten for lodde i reguleringsområde 3NO. Grunna den dårlege bestandssituasjonen har det lenge vore forbode å drive direktefiske på denne arten.

Bestandsevalueringa for blåkveite har lenge vore vurdert som usikker. Ei arbeidsgruppe vurderte difor i 2010 alternative forvaltningsstrategiar og haustingsreglar. Forvaltningsplanen har ein haustingsregel der TAC vert fastsett på grunnlag av tokresultat. Regelen inneber samtidig at TAC ikkje kan variere med meir enn 5 prosent frå det eine året til det andre. Med utgangspunkt i modellar frå arbeidsgruppa vedtok årsmøtet i NAFO ein TAC for 2011 på 17 500 tonn. I tråd med forvaltningsstrategien vart det fastsett ein totalkvote på 16 326 tonn for 2012. For 2013 er vitenskapkomiteen sin tilråding at TAC ikkje bør overstige 12 739 tonn. 5-prosentregelen inneber likevel ein TAC på 15 510 tonn, og det vart vedteke for 2013. Heile kvoten er delt mellom dei som har fiska mest etter blåkveite i NAFO-området dei siste åra. Noreg er ikkje blant desse landa, og kan ikkje fiske blåkveite før totalkvoten kjem opp på 30 000 tonn eller meir.

NAFO har dei siste åra arbeidd for å implementere fiskeriresolusjonen som FN vedtok i 2006 (UNGA 61/105) om å regulere fisket med botnreiskapar slik at sårbare marine økosystem vert skåna. NAFO har òg arbeid med FAO sine retningslinjer for djuphavsfiske på ope hav. Ulike område i konvensjonsområdet er delt inn i tre kategoriar: noverande område, stengde område og nye fiskeområde. NAFO har formelt vedteke eit kart som viser dei noverande områda. NAFO har vidare vedteke at det skal stillast ulike krav i noverande og i nye område. Men dersom fisket i noverande område inneber store endringar samanlikna med tidlegare år, for eksempel bruk av nye reiskapstypar, eller på bakgrunn av ny vitenskapleg informasjon, vil dei strengaste reglane verte nytta.

NAFO vedtok på årsmøtet i 2006 å stengje fire sensitive område for fiske med botnreiskapar. I dag er i alt 18 område i NAFO stengde for fiske med botnreiskapar. Desse inkluderer 12 viktige korall- og svampområde, ei sone med beskytta korallar og fem område med undersjøiske fjell.

NAFO har i tillegg vedteke regelverk som regulerer botnfiske og fartøya sine handlingar ved samanstøyt (kome i kontakt med) med sårbare marine økosystem. Grenseverdiane for samanstøyt har vorte redusert fleire gongar, og er no

sett til 7 kg av korallarten sjøfjær, 60 kg andre levande korallar og 300 kg svamp. På årsmøtet i 2011 vart grenseverdiane for svamp reduserte frå 800 kg svamp per fangst til 600 kg for noverande område og til 400 kg for dei nye ufiska områda. Fartøyet pliktar ved samanstøyt, uavhengig av område, å stoppe fisket, rapportere hendinga og flytte minst to nautiske mil frå staden med sårbare marine økosystem.

I utgangspunktet er fiske med botnreiskapar ikkje tillate i dei nye områda. Det er likevel gitt høve til eit forsøksfiske i desse områda. Det er stilt strenge krav når det gjeld rapportering på planlegging. Mellom anna er det plikt til å ha ein vitenskapleg observatør om bord. På grunnlag av rapportar frå forsøksfiske og vitenskapleg rådgjeving kan NAFO opne for generelt fiske i avgrensa område.

Hamnestatskontrollregimet for NAFO vart vedteke på årsmøtet i 2008. Teksten baserer seg i stor grad på NEAFC sitt system. NAFO si svarteliste vart på årsmøtet i NEAFC i 2007 inkludert i NEAFC si svarteliste. Vidare er det eit krav om 100 prosent satellittsporing og observatørdekning i NAFO sitt område.

Meir informasjon finst på NAFO sine heimesider: <http://www.nafo.int>.

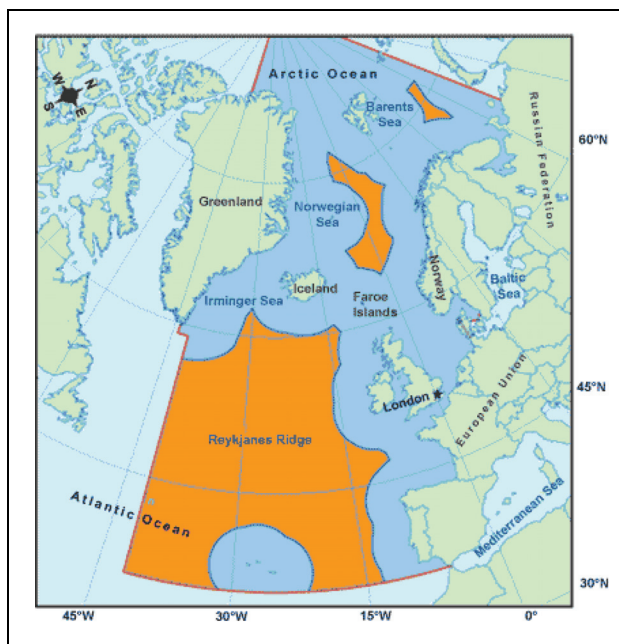
NEAFC

Den nordaustatlantiske fiskerikommisjonen har som formål å sørgje for ei langsiktig bevaring og optimal utnytting av fiskeressursane i konvensjonsområdet. Kommisjonen skal vidare leggje til rette for ei berekraftig, samfunnsøkonomisk optimal og miljøvennleg utnytting av fiskeressursane. Partane til NEAFC er Danmark (på vegne av Færøyaner og Grønland), EU, Island, Noreg og Russland. Sekretariatet ligg i London.

NEAFC har dei siste åra arbeidd for å tilpasse organisasjonen til utviklinga i internasjonal havrett, i tråd med m.a. prinsippet om føre-var og økosystemforvaltning. Noreg har vore ein sentral pådrivar for denne utviklinga.

Partane har slutta seg til endringar i konvensjonsteksten for å gje organisasjonen mandat til å gjennomføre ei meir heilskapleg og økosystembasert forvaltning av ressursane i konvensjonsområdet. Forslaget inneber at konvensjonsteksten vert oppdatert i høve til den utviklinga som har skjedd på dette området sidan 1982, så som havrettstraktaten, FN-avtalen om fiske på det opne hav m.v. Partane har òg slutta seg til ei erklæring der dei forpliktar seg til å tolke konvensjonsteksten i tråd med dei vedtekte konvensjonsendringane fram til

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalane i 2011 og 2012

Figur 3.3 NEAFC sitt konvensjonsområde merka i blått, myndigheitsområde er merka i oransje.

desse trer i kraft. Noreg, EU og Danmark (på vegne av Færøyane og Grønland) har ratifisert endringane i konvensjonen. Dei andre partane har varsla at dei har sett i gang prosessar for å ratifisere konvensjonen.

Den viktigaste funksjonen til NEAFC i dag er difor å bidra til utviklinga av gode regionale kontrollregime og ei utvikling mot ei meir økosystembasert forvaltning av havområda. NEAFC sine myndigheitsområde er i utgangspunktet avgrensa til områda utanfor 200-milssonene. Når det gjeld reguleringar av fisket på bestandar som vandrar både innanfor og utanfor 200 nautiske mil, har kommisjonen i første rekkje ein samordnande funksjon. NEAFC kan likevel gjere vedtak om reguleringstiltak innanfor den økonomiske sona til ein part, dersom vedkomande part ønskjer det og støttar at eit reguleringstiltak vert sett i verk. NEAFC-konvensjonen gjeld i utgangspunktet for alle fiskeressursar i konvensjonsområdet, med unntak av sjøpattedyr og langtmigrerende artar (langtvandrande artar) i den grad dei er omfatta av andre internasjonale avtalar (for eksempel tunfisk).

Fiskerireguleringar

NEAFC har i første rekkje ein samordnande funksjon i reguleringa av fisket etter bestandar som vandrar mellom partane sine økonomiske soner og internasjonalt farvatn. Det gjeld kolmule, uer, norsk vårgytande sild og makrell. Det vert gjort

kyststatsavtalar for desse bestandane. Desse er skildra ovanfor.

I kolmuleavtalen for 2011 vart det avsett ein kvote på 5831 tonn til fiske i internasjonalt farvatn (NEAFC sitt reguleringsområde). Innanfor denne kvoten vart Russland tildelt 2974 tonn og Grønland 217 tonn. I tillegg har Russland hatt ein særskilt kvote som vart fasa ut innan 2012. Denne særskilte kvoten var på 4000 tonn i 2011. Russland reserverte seg mot NEAFC-reguleringa og fastsette ein eigen autonom kvote i internasjonalt farvatn på 45 000 tonn. For 2012 var kolmulekvoten i NEAFC på 56 851 tonn. Avsetninga til Russland og Grønland vart høvesvis 29 002 og 2117 tonn. For 2013 er kvoten i NEAFC på 93 490 tonn. Avsetninga til Russland og Grønland er sett til høvesvis 47 694 og 3481 tonn.

Kyststatane Island, Færøyane og Grønland og ikkje-kyststatane EU og Noreg vart i mars 2011 einige om ein forvaltingsavtale for uer i Irmingerhavet. Avtalen inneber ein gradvis reduksjon av TAC frå 38 000 tonn i 2011 til 20 000 tonn i 2014. Totalkvoten for 2013 er på 26 000 tonn. Dette gjev ein norsk kvote på 1000 tonn. Russland har så langt ikkje vorte med på avtalen på grunn av usemje om del av kvoten og den vitskaplege rådgevinga.

Noreg har på fleire årsmøte foreslått eit forbod mot direktefiske av uer i Norskehavet, i tråd med den vitskaplege rådgevinga frå ICES. Noreg har ikkje fått tilstrekkeleg støtte til forslaga, og det vart difor fastsett kvotar på 7900 tonn i 2011 og 7500 tonn i 2012. For 2013 tilrådde ICES ein kvote på totalt 47 000 tonn uer i Barentshavet og Norskehavet. I samsvar med avtale frå Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjon fremja Noreg eit forslag om ein kvote på 15 000 tonn i internasjonalt farvatn i 2013, av omsyn til usikkerheita i rådet frå ICES. EU fremja forslag om 47 000 tonn. Partane vart til slutt einige om ein kvote på 19 500 tonn for 2013.

I kyststatsavtalen for norsk vårgytande sild for 2012 vart det, som ved tidlegare år, fastsett at dei nasjonale kvotane kunne fiskast i NEAFC sitt reguleringsområde. Totalkvoten i 2012 var på 833 000 tonn. Den norske delen på 61 prosent ligg fast og utgjorde 508 130 tonn i 2012. For 2013 har Noreg, EU, Island og Russland inngått ein firepartsavtale om nvg-sild. Færøyane er ikkje part i avtalen på grunn av usemje om deira del av kvoten. I firepartsavtalen er det avsett ein kvote til fiske i internasjonalt farvatn i tråd med den tidlegare kyststatsavtalen.

Makrellkvoten i NEAFC vart tidlegare fastsett i trepartsavtalen mellom Noreg, EU og Færøyane.

Kvoten vart fordelt etter fastsette presentar, der kyststatane fekk 50 prosent til fordeling, medan Russland og Island fekk høvesvis 47 prosent og 3 prosent. På bakgrunn av manglande semje om ein kyststatsavtale for 2010, 2011 og 2012, vart det for desse åra fastsett ei ad hoc-regulering av makrellfisket i NEAFC. Denne regulerer mellom anna sonetilgangen til fiske av makrell i internasjonalt farvatn. Reguleringa er vidareført i 2013.

Kvoten på arten orange roughy var i 2011 på inntil 150 tonn per kontraktspart. For 2012 la EU fram eit forslag om forbod mot fiske, i tråd med dei vitskaplege tilrådingane. Danmark (på vegne av Færøyane og Grønland) la fram eit forslag om vidareføring av reguleringa i 2011. Noreg støtta forslaget til EU. Ingen av forslaga oppnådde kvalifisert fleirtal under årsmøtet og det vart såleis ikkje vedteke noka regulering for 2012. Både EU og Danmark (på vegne av Færøyane og Grønland) fremja sine forslag på nytt under årsmøtet i 2012. For å sikre ei regulering av arten, valde Noreg å støtte Danmark (på vegne av Færøyane og Grønland), og forslaget på 150 tonn per kontraktspart vart vedteke.

Årsmøtet i 2011 vedtok å vidareføre eit melombels forbod mot fiske av brugde (heile konvensjonsområdet), pigghå og håbrann (NEAFC sitt reguleringsområde) frå 2012 til 2014. Dette vart stadfesta av årsmøtet i 2012. For 2012 vedtok kommisjonen i tillegg forbod mot direktefiske av ei rekkje djuphavshaier i NEAFC sitt reguleringsområde. Forboda er vidareført i 2013.

NEAFC har hatt ein prosess med sikte på å etablere eit forvaltningsregime for djuphavsressursane utanfor jurisdiksjonsområda til kyststatane. Innsatsreduksjonen i fisket etter djuphavsartar som NEAFC vedtok i 2009 vart vidareført også i 2013.

Områdeforvaltning

NEAFC vedtok i 2004 å stengje fem område for botntråling og faststående reiskapar. Årsmøtet i 2006 vedtok å stengje ytterlegare fem område. I 2009 vart dei stengde områda reviderte etter forslag frå Noreg. Mellom anna vart det vedteke å utvide eit område stengd for botntråling på Hattonbanken og å stengje eit område for fiske etter blålange utanfor Islands økonomiske sone. Dette er vidareført for 2013. I tillegg er det stengte området på Hattonbanken utvida, og eit nytt område på Edorabanken er stengt.

Kommisjonen vedtok under årsmøtet i 2008 operasjonelle reglar for fiske i sårbare område. Desse reglane vart justerte først under årsmøtet i

2009 og så i 2012. I reglane er det mellom anna stilt strenge krav når det gjeld rapportering og plikt til å ha ein vitskapleg inspektør om bord i nye område. Fartøy pliktar ved samanstøyt, uavhengig av område, å stoppe fisket, rapportere hendinga og flytte minst to nautiske mil frå staden med sårbare marine økosystem.

Alle tiltaka som er vedteke om marine verneområde og botnfiskeri er element i NEAFC si oppfølging av fiskeriresolusjonen til FN frå 2006 og FAO sine retningslinjer om botnfiskeri frå 2008. I september 2011 deltok NEAFC og kontraktspartane på eit arbeidsmøte i FN om evalueringa til FN av oppfølginga av resolusjonane, frå dei regionale organisasjonane og dei enkelte statane. Dette var eit ledd i rapporteringa til FN's generalforsamling om oppfølginga frå NEAFC av FN-resolusjon 61/1050 og 64/72.

PECMAS (NEAFC sin underkomité for forvaltning og vitskapleg rådgjeving) har i 2012 gjennomgått NEAFC sitt botnfiskregelverk. Hovedkonklusjonen er at botnfiskreguleringane i stor grad oppfyller dei krav som vert stilt av FN si generalforsamling og FAO. Nokre enkeltelement i reguleringane kan likevel verte betre, og det skal arbeidast vidare med dette i 2013.

På årsmøtet i 2010 vart det teke initiativ til eit utvida samarbeid med OSPAR om områdeforvaltninga i Nordaust-Atlanteren, og å få til eit felles arbeidsmøte med NEAFC, OSPAR og CBD i 2011. Det vart difor halde eit felles arbeidsmøte om identifisering av økologiske eller biologiske signifikante område (EBSA) i september 2011. Rapporten frå møtet er vurdert av ICES. ICES peikar på fleire svakheiter i rapporten, og det er difor klart at det står att mykje arbeid på feltet. Dette er noko NEAFC vil følgje opp med OSPAR.

Kontroll og handhevingsregimet

NEAFC oppretta svarteliste i 2005. Regelverket gjeld for fartøy som ikkje fører flagget til eitt av medlemslanda i NEAFC og aktivitet både i internasjonalt farvatn og i medlemslanda sine økonomiske soner er omfatta. Fartøy som står på svartelistene til NAFO, CCAMLR og SEAFO, og som ikkje er flagga i nokon av NEAFC-landa, skal inkluderas i svartelista.

NEAFC sine reglar for hamnestatskontroll vart sett i kraft 1. mai 2007. NEAFC har òg sett i verk eit omfattande opplegg for satellittovervaking av fiskeria i Nordaust-Atlanteren.

I 2009 vedtok NEAFC eit forbod mot utkast i NEAFC sitt reguleringsområde for dei viktigaste artane som vert regulerte av NEAFC i anneks I A

i kontroll- og handhevingsregimet. EU røysta imot tilrådinga, og har reservert seg mot vedtaket.

Under årsmøtet i 2011 vart det gjort mindre justeringar i kontroll- og handhevingsregimet. Arbeidet med å utvide og harmonisere hamnestatskontrollen i tråd med den internasjonale havnestatsavtalen framforhandla under FAO held fram i 2013.

Meir informasjon finst på NEAFC sine heimesider: <http://www.neafc.org/>

IWC

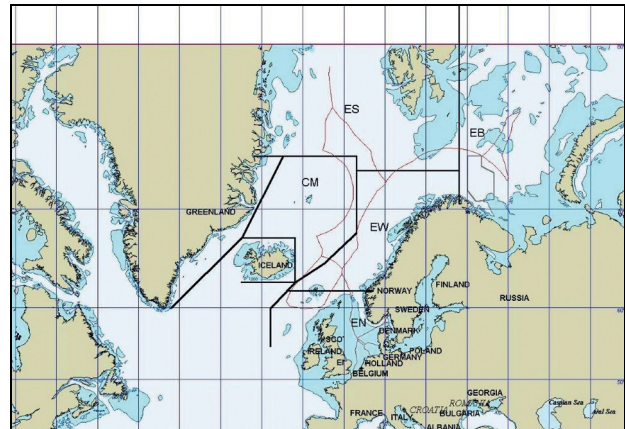
Noreg er medlem av Den internasjonale kvalfangstkommissjonen, IWC, som regulerer fangst av større kvalartar. IWC vart oppretta for å sikre ei berekraftig forvaltning av kvalressursane, og Noreg deltek på årsmøta og andre møte om forvaltning av kval. I 1982 vedtok IWC eit totalforbod mot all kommersiell kvalfangst. Noreg har reservert seg mot dette forbodet, og er difor ikkje bunde av det. Frå 1994 til 2006 arbeidde IWC utan å lukkast med å få på plass eit revidert forvaltningsregime. Det var tanken at eit revidert forvaltningsregime skulle opne for kommersiell kvalfangst.

Forskarane i IWC har etablert spesielle prosedyrar for å vurdere dei ulike kvalbestandane og uttaket av dei. Kvotutrekningsmodellen, som er svært konservativ, er utvikla slik at han kan brukast til å rekne ut kvotar for alle bardekvalartar. Den norske kvoten vert fastsett på bakgrunn av det arbeidet som er gjort i IWC sin vitskapskomité. For 2013 har Noreg fastsett ein kvote på 1286 vågekval.

Etter vedtak i regjeringa har ein sidan 2006 kunne ta kvoten i heile forvaltningsområdet til IWC, som er noko større enn havområdene under norsk jurisdiksjon. Det vil seie at det vart opna for fangst i internasjonalt farvatn mellom Noregs økonomiske sone og fiskerisona ved Jan Mayen.

I 2009 og 2010 var ikkje dei norske kvotane fordelt på underområda, altså Svalbard-området (ES), Barentshavet (EB) og de to forvaltningsområda sør til Nordsjøen (EW og EN) og Jan Mayen-området (CM). Fangarane kunne dermed ta kval der dei fann det mest tenleg innanfor desse områda.

Allereie etter to år av den inneverande seksårige forvaltningsperioden (2009-2014) skapte dette ei skeiv utvikling i fangsten. Fangstane var, på grunn av høge konsentrasjonar av kval, for store i underområdet ES (ved Svalbard) både i 2009 og 2010 til at dette kunne fortsette ut 6-årsperioden. For fangstsesongen 2011 vart kvoten i ES difor i

Figur 3.4 Underområder i forvaltninga av vågekval

utgangspunktet sett til 65 dyr. Dette skapte problem for fangarane og i juni 2011 vart det opna for fri fangst også i ES.

For 2012 vart det bestemt at grensa mellom underområda ES (Svalbardområdet) og EB (Barentshavet) skulle opphevast i forvaltningsordninga for kval, og at det som ein følge av dette vart opna for fri fangst i underområda også i 2012. Denne framgangsmåten vart grunngeven biologisk: Vi har i dag gode nok data og forskning, m.a. gjennom DNA-registeret for fanga kval, til å konkludere med at det ikkje er underbestandar av vågekval i dei områda som fangsten gjeld, og at det difor er vitenskapleg og forvaltningmessig forsvarleg å slå områda saman. Det hadde vore ønskeleg at vitskapskomiteen slutta seg til denne områdeinndelinga, men det synes vanskeleg å få til so politisert som situasjonen i komiteen er.

Under vitskapskomiteen sitt møte i 2008 var det ein gjennomgang der all ny kunnskap (teljingar, genetiske data, etc.) vart oppsummert og diskutert. Den norske delegasjonen presenterte eit forslag til nytt bestandsestimat basert på teljingane for perioden 2002-2007. Det nye estimatet er 103 000 dyr for totalområdet, 79 000 for den austlege delen og 24 000 for Jan Mayen-området. Dette estimatet er veldig nær estimatet frå førre teljeperiode (107 000), men er nok meir usikkert. Det står att noko utrekningsarbeid for å redusere usikkerheita før estimatet kan godkjennast for bruk i IWC sin reviderte forvaltningsprosedyre, RMP. Punktestimaten (103 000) er akseptert. Under diskusjonen om forslaget vart det fremma ei liste med forslag til kva som bør gjerast før endeleg godkjenning. Modellen som vert brukt til å rekne ut usikkerheita til bestandsstorleiken, er tidlegare akseptert, men det ligg føre ei rekkje forslag til korleis han kan gjerast betre. Det nye

bestandsestimatet vart endeleg godkjent på IWC sitt årsmøte i juni 2010. Teljingane og nye utrekningar om vågekvall i norske farvatn for neste seks-årsperiode, vert avslutta i 2014 med behandlinga i IWC sin vitenskapsskomite.

Meir informasjon finst på IWC sine heimesider: <http://www.iwcoffice.org/>

NAMMCO

Den nordatlantiske sjøpattedyrkommisjonen, NAMMCO, vart etablert i 1992. Hovudoppgåva var å arbeide for vern og forvaltning av sjøpattedyr i Nord-Atlanteren basert på vitenskaplege råd. Arbeidet er konsentrert om småkval, sel og kvalross, men studiane og samarbeidet omfattar òg dei store kvalartane. Noreg er saman med Færøyane, Grønland og Island medlem i kommisjonen. Danmark, Russland, Canada og Japan møter regelmessig som observatørar, og Canada og Russland tek aktivt del i arbeidet i arbeidsgrupper.

NAMMCO har lukkast godt i arbeidet med å forbetre jaktmetodar, eit arbeid som har interesse langt utover medlemslanda i NAMMCO. Representantar frå alle dei nordiske landa, Russland, Japan, Canada og USA deltek i dette arbeidet. Resultata gjev grunnlag for å forbetre jaktmetodane og setje nye standardar for jakt på sjøpattedyr.

Vitenskapsskomiteen i NAMMCO gjev råd og deltek i forskinga på sjøpattedyr i Nord-Atlanteren. Arbeidet med å utvikle fleirbestandsmodellar går sakte fordi ein ventar på framdrift i nasjonale forskingsprosjekt. Dette arbeidet er viktig for forvaltninga av dei marine ressursane, og Noreg går inn for at NAMMCO skal prioritere arbeidet med økosystembasert tilnærming til forvaltning av sjøpattedyra i våre havområde.

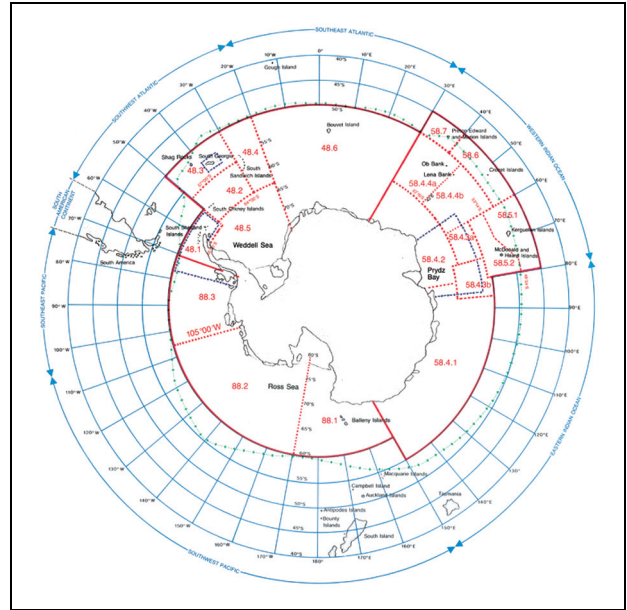
NAMMCO hadde 20 års jubileum i 2012.

Meir informasjon finst på NAMMCO sine heimesider: <http://www.nammco.no/>

CCAMLR

Kommisjonen for bevaring av marine levande ressursar i Antarktis, CCAMLR, vart oppretta i 1981 med Noreg som ein av grunnleggjarane. Målet om «å bevare dei levande marine ressursane» er i konvensjonen definert slik at det omfattar rasjonell utnytting. Utanom fisket etter krill føregår det eit direkte fiske etter antarktisk tannfisk, patagonisk tannfisk og makrell-isfisk i området.

CCAMLR vedtek årleg tilrådingar om totalkvotar for dei ulike artane i konvensjonsområdet, som utgjør det meste av Sørishavet. CCAMLR deler

Figur 3.5 CCAMLR sitt konvensjonsområde og dei ulike underområda.

ikkje totalkvotane mellom dei enkelte medlemmane. Det er såleis oppe for eit «olympisk» fiske, der alle fiskar inntil fisket vert stogga når totalkvotane er tekne. Kvotane er likevel delt på fleire mindre underområde (sjå figur 3.4). Formålet med det er å hente inn informasjon frå nærast heile området gjennom å spreie fangstane.

Noreg fastsette 13. mars 1998 ei føresegn om regulering av fiske med norske fartøy i Antarktis (CCAMLR-området). Føresegna gjeld for norske statsborgarar og personar busette i Noreg som driv fiske med norske fartøy i havområda på den sørlege halvkuila, som er underlagt konvensjonen av 20. mai 1980 for bevaring av levande marine ressursar i Antarktis. Det er forbod mot å drive fiske utan at det er innhenta løyve frå norske styresmakter. Alt fiske med norske fartøy skal gjennomførast med vitenskaplege observatørar frå andre CCAMLR-partar om bord. På dette viset hjelper fiskefartøya til med å samle inn data som kan nyttast av CCAMLR sin vitenskapsskomite.

Det er innført eit fangstdokumentasjonssystem for å overvake internasjonal handel og vise at patagonisk tannfisk som vert importert til eit medlem av organisasjonen, er fanga i samsvar med CCAMLRs regelverk eller teken utanfor CCAMLR-området. Det skjer ei kontinuerleg vurdering for å betre systemet og tette eventuelle smothol. Noreg sette i verk dette systemet i mars 2000. Noreg hadde i sesongen 2012/2013 eitt fartøy i fisket etter patagonisk tannfisk i CCAMLR-området.

Det er store krillressursar i Sørishavet. Ein reknar biomassen til 60 millionar tonn i det området der det vert fiska i dag (statistikkområde 48). I dette området er det tilrådd ein fangst på 5,61 millionar tonn. For å gjennomføre den tilrådde fangsten er det eit vilkår at det vert oppretta område for forvaltninga som har mindre geografisk utstrekning enn dei fire underområda. Den maksimale fangsten for heile område 48 er delt på mindre kvotar i dei statistiske underområda 48.1 – 48.4, og samla må ikkje fangsten utgjere meir enn 620 000 tonn inntil desse særlege forvaltningsområda er etablerte. Dei siste åra har totalfangsten vore mellom 100 000 og 250 000 tonn. Dei norske fartøya har stått for ein betydeleg del av dette. For sesongen 2012/2013 (1. desember 2012–30. november 2013) har Noreg meldt på tre fartøy for krillfiske i CCAMLR.

Noreg deltok på CCAMLR sitt årsmøte i 2012. Estimata for ulovleg, urapportert og uregulert fiske er usikre, men det er teikn som tyder på at omfanget no er mindre enn for få år sidan. Nye tiltak vedtekne dei siste åra er særskilte tiltak for vern av sårbare marine økosystem. Her må det vitenskapleg vurderast korleis fiske med reiskapar som kjem i kontakt med botnen, verkar på slike økosystem. Fartøy som fiskar med slike reiskapar må flytte seg og melde frå om dei kjem i kontakt med sårbare habitat under fisket. Fleire nye tiltak med særleg omsyn til sårbare økosystem er på plass for å svare til krava om vern i FN-fiskeriresolusjonen 61/105 frå 2006. Under årsmøtet i CCAMLR i 2011 lukkast det medlemslanda å verte einige om eit rammeverk for å etablere marine verneområde i Antarktis. CCAMLR skal møtast i juli for å drøfte dette vidare.

Meir informasjon finst på CCAMLRs heimesider: <http://www.ccamlr.org/>

ICCAT

Den internasjonale kommisjonen for bevaring av atlantisk tunfisk, ICCAT, vart etablert i 1969. Denne regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonen har ansvar for å bevare og forvalte tunfisk og tunfiskliknande artar i Atlanterhavet og Middelhavet. ICCAT har 48 kontraherande partar (medrekna EU som ein part). Organisasjonen sitt ansvarsområde omfattar omkring 30 artar, mellom anna makrellstørje som særleg i 1950-åra vart fiska i store kvanta langs norskekysten. Overfiske har ført til ein kraftig reduksjon i bestanden og førekomstane i våre farvatn er i dag nærast ikkjeeksisterande.

Frå slutten av 1990-talet tyda førekomsttar av makrellstørje i norske farvatn på at bestanden kunne komme til å ta opp att sitt gamle beitevan-dringsmønster og igjen verte tilgjengeleg for fiske i norske farvatn. Som følgje av dette møtte Noreg som observatør i ICCAT frå 1998 til 2003. I tråd med våre havrettslege plikter til samarbeid med dei regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonane som forvaltar bestandar som opptre i våre farvatn og for å sikre oss høve til eit framtidig fiske på makrellstørje, vart Noreg medlem av ICCAT i 2004. Formålet med den norske deltakinga har i første rekkje vore å søkje å bidra til ei forvaltning som sikrar gjenoppbygging av makrellstørjebestanden i det austlege Atlanterhavet. Deltakinga i ICCAT er òg viktig for Noreg fordi organisasjonen spelar ei aktiv rolle internasjonalt når det gjeld utforming av regelverk.

ICCAT fastset kvotar for periodar på fire år. I samband med kvotefastsettinga for perioden 2007-2010 fekk Noreg for første gong forhandla fram ein kyststatskvote på austleg makrellstørje (bestandskomponent som dekkjer Middelhavet og det austlege Atlanterhav) som gjenspeglar ein fast del.

På årsmøtet i 2006 vedtok ICCAT ein gjenoppbyggingsplan for austleg makrellstørje som etablerer eit omfattande kontrollregime og tilhøyrande forvaltningstiltak. Men totalkvoten (TAC) vart sett dobbelt så høgt som tilrådd av ICCAT sin vitenskapskomiteé. Gjenoppbyggingsplanen har vore revidert kvart einaste år sidan 2006. Revisjonane har medført ein gradvis reduksjon av TAC, men denne har heile tida lege på eit høgt nivå. Kombinert med manglande oppfølging av kontrolltiltaka i planen har bestandssituasjonen for makrellstørje vorte stadig dårlegare. Årsmøtet i 2009 vedtok ei rekkje nye tiltak for å betre forvaltninga, inkludert ein 40 prosent reduksjon i TAC som vart sett til 13 500 tonn. Dette var likevel høgare enn rådet frå vitenskapskomiteen på 8 500 tonn. I den reviderte gjenoppbyggingsplanen for 2013 vedtok årsmøtet ein TAC på 13 400 tonn. Dette kvotenivået tek utgangspunkt i eit mål om å nå eit berekraftig bestandsnivå innan 2022 med 60 prosent sannsyn. I tillegg vert det avsett 100 tonn ekstra til Algerie som kompensasjon etter at dei utan konsensus fekk redusert sin kvote i 2011.

På bakgrunn av bestandssituasjonen har Noreg sidan 2007 fastsett forbod mot fiske og landing av makrellstørje i norske og internasjonalt farvatn.

ICCAT har òg vedteke reglar for bifangst av pelagiske haiartar i fisket etter tunfisk og tunfiskliknande artar i heile konvensjonsområdet.

Reguleringane omfattar påbod om utkast, men for dei seinaste vedtaka finst det unntak for partar som har utkastforbod som ein del av den generelle fiskerilovgjevinga. Forvaltninga av hai vert drøfta i ein eigen underkomite (Panel 4) som Noreg vart medlem av i 2011. Det er sett i gang ein prosess for å styrkje forvaltninga i ICCAT, med opning for å endre og modernisere konvensjonsteksten.

Meir informasjon finst på ICCAT sine heimesider: <http://www.iccat.int/>

SEAFO

Den søraustatlantiske fiskeriorganisasjonen, SEAFO, vart etablert i 2001 og har sitt hovudsete i Namibia.

Det overordna målet til SEAFO-konvensjonen er langsiktig bevaring og berekraftig bruk av marine ressursar i Sør-Aust-Atlanteren. Partane pliktar å innføre tiltak som skal sikre ein langsiktig berekraftig bruk av fiskeressursane i konvensjonsområdet. Konvensjonsområdet er avgrensa til det opne hav, og omfattar såleis ikkje dei økonomiske sonene til kyststatane i området.

SEAFO-konvensjonen vart underteikna av dei fire kyststatane Angola, Namibia, Storbritannia (på vegner av St. Helena) og Sør-Afrika, og dessutan EU, Island, Noreg og USA. Noreg ratifiserte konvensjonen 12. februar 2003. Konvensjonen er elles ratifisert av Angola, Japan, Namibia, Sør-Afrika og EU-kommisjonen. SEAFO-konvensjonen tok til å gjelde 13. april 2003. Sør-Korea vart offisielt medlem i 2011.

Dei norske kommersielle interessene i SEAFO-området er relativt små. Kartlegginga av fiskeripotensialet er mangelfull, og det er såleis vanskeleg å vurdere kva for interesser norske fiskarar kan få i området i framtida. Ein viktig grunn til at Noreg ratifiserte SEAFO-konvensjonen er at Noreg prinsipielt er ein sterk tilhengar av regionalt samarbeid om felles fiskeriressursar, og at Noreg òg deltek aktivt i ei rekkje andre regionale fiskeriorganisasjonar. SEAFO vart den første regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonen som vart etablert etter FN-avtalen om fiske, og vart då eit viktig forum for implementering av avtalens prinsipp. Norsk deltaking i SEAFO kan både gje innsegn i statspraksisen i området og høve til å påverke den. Vidare vil Noreg sitt bistandsengasjement i regionen kunne styrkjast ved å delta i SEAFO.

SEAFO har sett i verk fleire tiltak for å bekjempe UUU-fiske, og har vore ein pioner på

Figur 3.6 SEAFO sitt konvensjonsområde

mange områder. SEAFO var blant anna den første regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonen som godkjente lister over UUU-fartøy (svartelister) etablert av andre organisasjonar, og var også den første som innførte et adekvat regelverk for hamnestatskontroll allereie. Seinare har SEAFO, også som den første regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonen, implementert FAO sin avtale om hamnestatskontroll.

Møtet i 2012 vedtok at bifangst av kvotebelagte artar skal avreknast mot dei respektive kvotane. Det var dessutan semje om detaljerte reglar for å unngå bifangst av sjøfugl.

Til liks med andre regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonar med ansvar for regulering av botnfisk, har SEAFO vedteke omfattande tiltak med særleg omsyn til å verne område med sårbare økosystem – for å svare til krava frå FN's generalforsamling. SEAFO har stengt fleire område for fiske, etablert prosedyrar for konsekvensanalysar og forsøksfiske, regelverk dersom reiskapar kjem i kontakt med sårbare økosystem under fiske, og reglar for informasjonsutveksling.

Noreg har hatt presidentskapet i SEAFO dei siste fem åra, og organisasjonen vert no leia av Sør-Afrika.

Meir informasjon finst på heimesidene til SEAFO: <http://www.seafo.org>

Del III
Bestandsutrekning, rådgjeving,
tilstandsrapportar og langsiktige
forvaltingsplanar

4 Bestandsutrekning, rådgjeving, tilstandsrapportar og langsiktige forvaltingsplanar

I dette kapitlet er det først ei kort oversikt over metodar for å måle fiskebestandar i felten, utrekningsverktøy (modellar), forvaltingsplanar, rådgjeving og dei såkalla referansepunkta. Deretter vert det gjort greie for tilstanden til dei viktigaste fiskebestandane som Noreg deler med andre land, i tillegg til tilrådd totalkvote, avtalt totalkvote og fangstar. Til sist kjem ein omtale av dei langsiktige forvaltingsplanane som Noreg har vedteke saman med andre land.

4.1 Bestandsutrekning og rådgjeving

4.1.1 Bestandsutrekning

Bestandsutrekning («assessment») inneber vanlegvis å kombinere tilgjengeleg informasjon frå fangststatistikk og data frå vitskapelege tokt. Ved hjelp av ulike matematiske modellar reknar ein ut kor stor bestanden er i dag ved å sjå på kor store årsklassane var i fjor, og så trekkje frå dei individa som har døydd på grunn av fiske og naturleg død (vorte etne av andre, sjukdom, matmangel, alderdom) i løpet av året. Dei viktigaste datakjeldene i slike modellar er

- fangststatistikk med stikkprøver av alderssamansetjing (skal fortelje kor mykje som er vorte fiska i løpet av året av dei ulike årsklassane)
- toktdata (fortel om relative endringar i talet på fisk i kvar aldersgruppe i forhold til året før)

Fangststatistikk

Det er viktig å halde oversikt over kor mange individ som vert tekne ut av ein bestand. I nokre tilfelle kan ein sjå om bestanden veks eller minkar ved å samanlikne kor stor fiskeinnsats som ligg bak kvart tonn med fanga fisk frå år til år. Fisket gjev opplysningar om når, kvar, kva artar og kor mykje det vert fiska, viktig informasjon som vert mata inn i modellane til forskarane. Desse opplysningane må difor vere så nøyaktige som mogleg.

Toktdata

Havforskningsinstituttet brukar vanlegvis fleire ulike metodar for å måle mengda av fisk i havet:

- ekkolodd/akustikk
- trål
- måling av eggproduksjon
- merking/gjenfangst av fisk

Akustisk mengdemåling

Metoden baserer seg på at objekt i havet reflekterer lyd (ekko). Styrken, tidslengda, og forholdet mellom styrken ved ulike lydfrekvensar på ekkot frå ein fisk eller fiskestim er avhengig av art og storleik på fisken, og av kor stor og tett stimen er. Desse samanhengane er etter kvart vorte rimeleg godt fastlagde gjennom eksperimentelle og kontrollerte målingar. Ved å måle og lagre ekkostyrke og ekkotidslengd langs kurslinjene og observere kva slags artar og storleikar som medverkar til dei akustiske målingane ved å ta prøver (trålfangstar), kan ein rekne ut kva slags fisketettleik, art og storleik ekkomålingane svarar til. Dei akustiske målingane og analysane vert utførte i LSSS (Large scale survey system), eit relativt nytt system som er utvikla av Havforskningsinstituttet og som etter kvart vert teke i bruk rundt om i verda.

Botntrål

Talet på fisk i kvar botntrålfangst vert rekna om til fisketettleik (tal per flateining) ved å dividere på det arealet botntrålen har fiska over. Ved å ta eit stort tal trålstasjonar fordelt i heile utbreiingsområdet til bestanden, får ein fram ei fordeling basert på trålfangst per arealeining. Talet på fisk i kvar arts- og storleiksgruppe vert justert basert på kunnskap vunnen gjennom eksperiment, om kor mange fisk som vil vike unna trålen eller som vil sleppe gjennom maskene på trålen.

Måling av eggproduksjonen

Metoden kan kortfatta skisserast slik: Når ein veit kor mange egg som er gytt og kor mange egg ein hofisk gyt, kan ein finne ut kor mange hofisk som har gytt. Feltdelen, eller mengdemålinga av egg, er i hovudsak lik botntrålmotodikken. Med planktonhåv tek ein eit stort tal håvtrekk fordelt i heile gyteområdet. Fangstane av egg vert rekna om til eggteittleik (tal per flateining). Multiplisert med tilhøyrande areal og justert for alderen til egga, får vi så totalt tal på egg gytt per dag. Gyteområdet vert dekkja fleire gonger i løpet av gytesesongen. Når eggmengdene frå kvar dekking vert summerte over heile gytesesongen, får vi det totale talet på gytt egg.

Talet på egg som eit individ gyt er avhengig av art og storleik. Store hoer gyt fleire (og større) egg enn små hoer. Samanhengen er fastlagt, og talet på egg per gram hofisk er talfesta. Total mengd gytt egg, dividert med talet på egg per gram hofisk, gjev til slutt vekta eller biomassen til gytebestanden av hofisk. Prøvetaking syner kor mykje hannfisk og hofisk det er i gytebestanden. Vanlegvis er dette forholdet nær 1:1.

Merkeforsøk

I si aller enklaste form kan formelverket som vert nytta skisserast slik:

Talet på fisk i bestanden/talet på merkte fisk =
Talet på fisk i fangst/talet på merkte fisk i fangst.

Dersom ein held greie på kor mange merke som vert sette ut, kor mange merke som vert funne att og kor mange fisk som vert fanga, kan ein ved hjelp av denne formelen rekne ut mengda av fisk i bestanden.

4.1.2 Metodar for utrekning av bestandsstorleik

Bestandsutrekning inneber som nemnt å kombinere tilgjengeleg informasjon frå fisket, data frå tokt der relative bestandsendringar vert observert, og beskatningsgraden (fisketrykket). Utfallet er grunnlag for rådgjeving om fiskekvotar, og er elles viktig for meir grunnleggjande forskning på tilhøve som avgjer storleiken på bestanden, rekruttering osv.

For dei fleste bestandar av interesse for Noreg vert desse utrekningane gjort i samarbeid med forskarar frå fleire land i arbeidsgrupper innanfor Det internasjonale råd for havforskning, ICES. Utrekningsverktøyet er matematiske modellar. Det finst ei rekkje slike modellar, og dette er eit

forskningsfelt i rask utvikling. Valet av modell vil avhenge av eigenskapane til bestanden og kva slags data som er tilgjengelege. I Noreg brukar ein hovudsakleg modellar der føresetnaden er at både fangstane og toktdata ligg føre som tal på fisk fordelt på alder. Medan talet på fisk i fangstane er eit absolutt tal, er talet på fisk målt på tokt eit relativt tal; ein indeks. Det gjer at målingane kan knytast til årsklassar, og at kvar årsklasse kan følgjast over tid.

For somme artar brukar vi ikkje metodikk basert på fangststatistikk. I våre farvatn gjeld det først og fremst lodda. Her brukar ein den akustiske målinga av bestanden som eit absolutt mål for bestandsstorleiken, og nyttar så modellar som tek omsyn til at den naturlege dødsraten mellom målinga og gytetidspunktet vil variere med kor mykje torsk og andre rovdyr som er i området, som basis for rådgjevinga om kvotar.

For mange artar i våre farvatn har ein berre data og relevant informasjon frå fiskeria å støtte seg til når bestandsstorleiken skal estimerast og evaluerast. Rett kvantifisering av kor stor fiskeinnsats (inkl. endring av effektivitet) som ligg til grunn for eit rapportert fangstkvantum er eit nødvendig forskingsområde framover for å kunne relatere fiskeridata til bestandsstorleik på ein påliteleg måte.

4.1.3 Forvaltingsmålsettingar og rådgjeving

Det er naturen som set grenser for kor mykje som kan haustast av ein fiskebestand. Innanfor denne avgrensinga er det like fullt mange alternative måtar å nytte ressursen på, avhengig av kva slags mål ein har. Vi snakkar her om ulike forvaltingsmålsettingar nedfelt i forvaltingsplanar. Desse kan vere tidsavgrensa eller permanente. Ein permanent plan kan til dømes vere å fiske med ein gjeven utnyttingsgrad. Ein tidsavgrensa plan kan til dømes ta sikte på å byggje opp att ein bestand til eit visst nivå. I begge tilfelle bør det vere mogleg å revidere planen undervegs.

For forvaltingsmålsettingar og haustingsreglar er berekraft ei grunnleggjande norm. Optimal ressursutnytting og stabilitet er andre kriterium det er rimeleg å ta omsyn til. For å kunne vurdere utnyttingsgrad og bestand i forhold til slike kriteria, er det utvikla biologiske referansepunkt. Tradisjonelt har desse vore nytta i forvaltingsrådgjeving både som grenseverdier og målverdier. Nedanfor er det eit oversyn over dei vanlegaste referansepunkta og kva dei tyder, men først er det nødvendig å forklare enkelte vanlege, faglege omgrep.

Tabell 4.1 Samanheng mellom dødsrate og prosent av bestandsstorleik ved starten av året

Dødsrate	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0	1,5	2,0
Prosent av bestandsstorleik ved starten av året	9,5	18,1	25,9	33,0	39,3	45,1	50,3	55,1	59,3	63,2	77,7	86,5

Total dødsrate (Z) i ein fiskebestand vert delt opp i naturleg dødsrate (M) og fiskedødsrate (F). Fiskedødsraten skal omfatte den delen som skuldast fisket. I praksis vil det like fullt vere vanskeleg å få mål på utkast og død som kjem av kontakt med fiskereiskapar, slik at fiskedødsraten i bestandsutrekningar som regel berre omfattar ilandført registrert fangst. Naturleg dødsrate omfattar då all annan død. Forskarane nyttar «momentane» dødsrater. Dette må ikkje forvekslast med prosentvise dødsratar. Skilnaden kjem av at den momentane dødsraten står i høve til det gjennomsnittlege talet på fisk gjennom året, medan ein prosentvis del gjerne står i høve til talet på fisk ved starten av året. Medan ein prosentvis rate ikkje kan bli større enn 1.0 (alle fiska opp) kan ein momentan dødsrate bli større, sjå tabell 4.1.

I forvaltningssamheng er det som regel berre fiskedødsrate som vert presentert. Naturleg død kjem i tillegg til dette. Ein fordel ved å bruke «momentan» dødsrate, er at dette ofte er tilnærma proporsjonalt med fangsttinsatsen. Ei dobling av fangsttinsatsen tilsvarar omtrent ei dobling av fiskedødsraten.

Eit haustings- eller utnyttingsmønster syner korleis haustinga/utnyttinga er fordelt på kvar aldersgruppe. Dette vil mellom anna vere avhengig av reiskapsseleksjon. Som regel vil utnyttinga vere lågare for ung fisk enn for eldre. Utnyttingsmønsteret er uavhengig av utnyttingsgrad (fiskedødsrate), og refererer berre til det relative tilhøvet mellom aldersgruppene. Endringar i utnyttingsmønsteret kan ha stor innverknad på langtidsutbyttet.

Referansepunkt dannar grunnlag for rådgjeving om fiskekvoter

I forvaltninga nyttar ein ulike referansepunkt for å talfeste kritiske verdiar for fiskedødsrate og gytebestandsbiomasse. Det finst to hovudgrupper av slike referansepunkt: Føre-var-referansepunkt og referansepunkt knytta til maksimalt berekraftig utbytte (MSY). I kapittel 4.1.4 vert det gjort greie for korleis desse referansepunkta inngår i dagens

rådgjeving frå ICES. Under følgjer litt bakgrunn for korleis desse punkta vert rekna ut.

Føre-var-referansepunkt

Føre-var-regelen (eller føre-var-tilnærminga) i forvaltning av naturressursar er nedfelt i fleire internasjonale konvensjonar etter Rio-konferansen i 1992. Sidan 1998 har ICES definert og talfesta føre-var-referansepunkt for dei fleste bestandane. Referansepunkta omfattar både utnyttingsgrad (fiskedødsrate) og storleik på gytebestanden.

Berekraftige fiskeri er eit sentralt omgrep i dei tidlegare nemnde internasjonale konvensjonane. Ut frå det langsiktige aspektet som ligg i dette, og ut frå den historiske erfaringa med forvaltning av fiskebestandar, er fiskedødsraten rekna som eit viktig kriterium for føre-var-forvaltning. Ein vil sikre seg mot at bestanden vert utsett for ein fiskedød som på lengre sikt kan føre til samanbrot i bestanden. Ut frå historiske bestandsdata og enkle føresetnader om samanhengen mellom gytebestand og rekruttering, har ein for kvar bestand prøvd å definere ei nedre grense for gytebestanden (B_{lim}), der det er stor risiko for dårleg rekruttering om gytebestanden kjem under denne grensa. Tilsvarande er det definert ei øvre grense for fiskedødsraten (F_{lim}) som, dersom ho vert overskriden over lengre tid, svært sannsynleg vil føre bestanden ned på eit nivå der rekrutteringa er venta å verte dårleg.

Når ein tek omsyn til uvisse i bestandsvurderingane, krev ei føre-var-forvaltning at det vert lagt inn ein tryggleiksmargin i høve til desse «absolute» grensene. Ei føre-var-grense for gytebestanden (B_{pa})¹ må difor vere noko høgare enn B_{lim} , og ei føre-var-grense for fiskedødsraten (F_{pa}) må vere noko lågare enn F_{lim} . Denne tryggleiksmarginen vil altså avhenge av presisjonen i bestandsutrekninga og graden av naturleg variasjon i bestanden. F_{pa} kan sjåast som den høgaste fiskedødsraten som vil vere i samsvar med ei føre-var-forvaltning, men er òg knytt til om ho er berekraftig. B_{pa} er først og fremst ei tiltaksgrense. Dersom gytebestanden er lågare enn B_{pa} , bør ein ta det

¹ pa = precautionary approach = føre var

som ei åtvaring og setje inn ekstra tiltak for å få bestanden opp igjen på eit tryggare nivå. På figurane i kap. 4 er føre-var-grensa for gytebestanden teikna inn som ei raud linje. Denne er berre vist for dei siste åra i perioden, sidan dette er ei tiltaks-grense det er relevant å samanlikne estimata av no-bestanden med. Lengre tilbake i perioden er bestandsestimata mindre usikre, og føre-var-grensa er difor ikkje så relevant å samanlikne med.

ICES bruker no omgrepet å «hauste på ein ikkje berekraftig måte» i dei tilfella der fiskedødsraten er for høg. I dei tilfella der fiskedødsraten er over F_{pa} , men under F_{lim} , er omgrepet at «det er risiko for at bestanden ikkje er hausta berekraftig». Når fiskedødsraten er under F_{pa} , seier ein at «haustinga er berekraftig». Vidare, når det gjeld gytebestanden, seier ICES at om bestanden er i god forfatning og over B_{pa} , har den «god reproduksjonsevne». Om bestanden er under B_{pa} , men over B_{lim} , heiter det at den har «risiko for sviktande reproduksjonsevne», og til sist, om bestanden er i dårleg forfatning og under B_{lim} , har den «sviktande reproduksjonsevne».

Referansepunkt knytt til maksimalt berekraftig utbytte (MSY – Maximum Sustainable Yield)

MSY-konseptet har tidlegare vore brukt innan fiskeriforvaltninga og statusen til omgrepet vart styrka i 2002 i Johannesburg-erklæringa. Maksimalt berekraftig utbytte (MSY) er eit omgrep som har som mål å sikre høgast mogleg utbytte over lang tid av ein bestand. I praksis er MSY bestemt av vekstrate, naturleg dødsrate og reproduksjonsrate i bestanden. Desse retningslinjene gjeld for ein MSY-basert tilnærming:

- Det må fastsetjast referansepunkt som avgrensar kva for gytebestand som vil produsere MSY.
- Fiskedøden må ikkje overstige den fiskedødsraten som fremmar MSY.
- Den biomassen som fremmar MSY kan brukast som eit mål for gjenoppbygging for ein overfiska bestand.

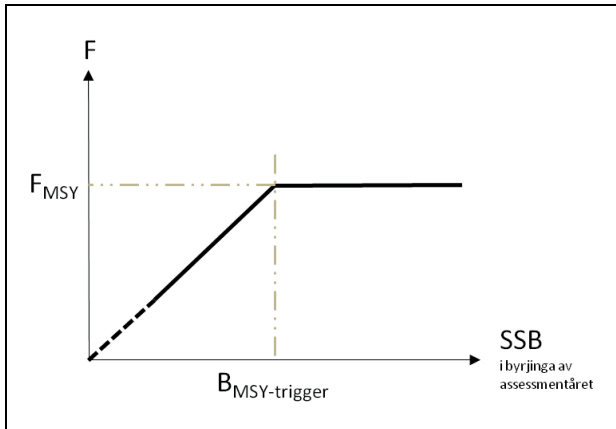
Føre-var-tilnærminga er eit nødvendig, men ikkje tilstrekkeleg vilkår for MSY. Populasjonar må oppretthaldast innanfor sikre biologiske grenser etter føre-var-prinsippet for å gjere MSY mogleg. Manglande vitskapleg informasjon skal ikkje vere ei orsaking for å utsetje forvaltning som opprettheld bestandar innanfor sikre biologiske grenser og/eller sinkar gjennomføring av ein strategi for å oppnå MSY.

Fiskeria påverkar fiskebestandane gjennom fiskedødsrate (F) brukt på bestanden. Produksjon i ein fiskebestand er summen av vekta til populasjonen (biomasse) tillagt rekruttering og vekst og fråtrekk av tap frå naturleg død. Produksjonen kan vere svært variabel, men i gjennomsnitt heng han saman med storleiken på bestanden (ofte uttrykt som biomasse av gytebestanden eller SSB) som igjen er avhengig av F. Det vil seie at for kvart nivå av F er det ein langtids gjennomsnittleg produksjon og bestandsstorleik. Samanhengen mellom F, produksjon og bestandsstorleik vert kalla produksjonsfunksjonen. Produksjonen er den fangst ein kan hauste utan at bestandsstorleiken endrar seg. Toppen på denne produksjonsfunksjonen er MSY og den fiskedødsraten som fremmar denne toppen over tid, vert kalla F_{MSY} .

Fiskedødsraten (F) er den einaste variabelen i produksjonsfunksjonen som kan kontrollerast direkte ved fiskeriforvaltning. Berre gjennom F kan forvaltning av fiskeria kontrollere storleiken på gytebestanden, men han er òg utsett for naturleg variasjon som frå år til år kan overstige påverknad av F. Å hauste ein konstant fangst på MSY er ikkje eit berekraftig val sidan MSY er eit langtidsgjennomsnitt. Det maksimale konstante utbyttet som kan takast er vesentleg lågare enn MSY.

I ICES ser ein at innan fiskeriforvaltning er det fleire ulike karakteristika for fiskebestandar som varierer, og informasjonen tilgjengeleg for dei forskjellige bestandane varierer òg. Difor har ICES delt bestandane inn i tre ulike kategoriar som dette rammeverket vert brukt på. Det er langliva bestandar med bestandsestimat, kortliva bestandar med bestandsestimat og bestandar utan bestandsestimat. Det er litt ulik framgangsmåte mellom kategoriane for å bruke ICES sitt rammeverk. I det følgjande oppsummerer vi karakteristika for langliva bestandar med bestandsestimat som fleire av våre bestandar tilhøyrer.

For langliva bestandar med bestandsestimat baserer ICES MSY-tilnærminga på å halde fiskedødsraten på nivå med eller lågare enn F_{MSY} . Ved denne tilnærminga vert både fiskedødsrate og biomasse-referansepunkt nytta. Desse referansepunkta er F_{MSY} og $B_{MSY-trigger}$. B_{MSY} er ein tenkt verdi som bestandsstorleiken fluktuierer rundt når $F=F_{MSY}$. $B_{MSY-trigger}$ er eit biomassereferansepunkt i haustingsregelen som utløyser ein føre-var-respons. Denne responsen er å redusere fiskedøden for å styrkje bestanden si evne til å byggje seg opp att. Konseptet med $B_{MSY-trigger}$ er utvikla frå PA-referansepunktet B_{pa} som ICES har nytta som basis for fiskerirådgeving i

Figur 4.1 MSY-tilnærming vist i haustingsregel.

meir enn eit tiår. B_{pa} er ei nedre grense for eit biomassenivå der det er lågt sannsyn for svekka rekruttering.

ICES si MSY-tilnærming er nedfelt i haustingsreglar (HCR) av den typen som er framstilt i figur 4.1.

$B_{MSY-trigger}$ vert gjerne sett lik B_{pa} (når dette referansepunktet er tilgjengeleg), dersom det ikkje er gode grunnar for å bruke noko anna. Dersom ein i framtida får betre kunnskapar om korleis SSB (biomasse av gytebestanden) varierer med fiske rundt F_{MSY} , bør $B_{MSY-trigger}$ revurdast. Revurderte verdiar bør liggje høgare enn B_{pa} i dei fleste tilfella.

ICES sin MSY-haustingsregel (Figur 4.1) er utforma for å fremje gjenoppbygging av bestanden til det normale området av bestandsstorleikar som er knytt til MSY når bestanden er lågare enn dette (det vil seie når bestanden er lågare enn $B_{MSY-trigger}$).

4.1.4 Rådgeving frå Det internasjonale råd for havforskning (ICES)

Rådgevinga frå ICES vart frå og med våren 2008 utarbeidd av den nye rådgevingande komiteen, ACOM. ACOM er sett saman av ein forskar frå kvart av dei 20 medlemslanda i ICES i tillegg til leiaren. ACOM er no ICES sin einaste rådgevingsskomité for utarbeiding av vitenskaplege råd for kyst-/havressursar og økosystem. ACOM baserer sitt arbeid og sine råd på ekspertgrupper som utfører dei vitenskaplege analysane, kvalitetssikringsgrupper («review groups») som òg bruker uavhengige medhjelparar og grupper som lagar utkast til råd (Advisory Drafting Groups). Alle desse gruppene får støtte og sekretærhjelp av ICES-sekretariatet i København.

For å gjere prosessane som fører fram til råda frå ICES så opne som mogleg, er det opna for at observatørar frå einssilde interesseorganisasjonar kan ta del i møta til ACOM og i møta til gruppene som lagar utkast til råd. Observatørar kan òg ta del i arbeidet med kvalitetssikring av råda. Observatørane må godkjennast av dei einssilde nasjonale delegatane.

ACOM kjem med råd fleire gonger om året, men råda for bestandar som Noreg har interesser i kjem på to ulike tidspunkt – bestandar i Barentshavet (utanom lodde) og Nordsjøen i juni, og dei pelagiske bestandane makrell, nvg-sild, lodde og kolmule i oktober. Rådet på reker i Barentshavet og Skagerrak/Nordsjøen kjem utanom dei faste tidspunkta og vert vanlegvis gjevne i november.

Frå 2010 tok ICES MSY-omgrepet inn i si rådgeving. ICES gjev fiskeriråd som er konsistente med alminnelege internasjonale prinsipp for MSY, føre-var-tilnærming og økosystemtilnærming, medan det på same tid må svarast på spesielle behov frå forvaltingsorgan som ber om råd. Fiskeria som ICES gjev råd for har så langt ikkje generelt vore forvalta med MSY som målsetjing. Frå EU er det kome krav om at EUs fiskeri skal forvaltast etter MSY-prinsippet innan 2015, og dette gjer at ICES sin rådgeving utviklar seg i denne retninga. Denne utviklinga omfattar planar for ein overgangsprosess for å oppnå full implementering av MSY-tilnærminga innan 2015.

Rådgevinga frå ICES frå og med 2011 skjer etter følgjande retningslinjer:

- For bestandar der det finst ein forvaltingsplan som er i tråd med føre-var-prinsippet og/eller MSY-tilnærminga, og som alle partar i forvaltninga er samde om, skal rådet gjevast i samsvar med denne planen.
- Dersom det ikkje finst ein forvaltingsplan som alle partar er samde om, skal rådet gjevast på basis av MSY-tilnærminga eller i tråd med planane for overgang til ei slik tilnærming.
- Dersom det ikkje ligg føre MSY-utrekningar for bestanden, må råda baserast på annan informasjon, til dømes trendar i bestandsmålingar og/eller fangstrater i kommersielt fiske.

I tillegg til råda er det ein omtale av tilstanden til bestanden, forvaltingsmål, opsjonstabell med konsekvensar av ulik utnytting, rådgeving og dessutan tabellar og figurar som illustrerer historia til bestanden. Råda er offentlege og kan lesast på internettsida til ICES (<http://www.ices.dk>).

Havforskningsinstituttet omset rådgevinga frå ICES til norsk, kommenterer og utdjupar der det trengst, og legg alt ut på si internettside (<http://>

www.imr.no). Dette for at det ikkje skal vere tvil om kva som er ICES si vurdering og kva som er Havforskningsinstituttet si offisielle vurdering av bestandssituasjonen og råd til dei forvaltande styresmakter.

4.2 Tilstandsrapportar og rådgjeving for dei viktigaste fiskebestandane i norske farvatn

4.2.1 Nordaust-arktisk torsk

Bestanden er no utbreidd i mesteparten av Barentshavet, også nord for Polarfronten. I første halvår er gytefiske (skrei) fordelt langs norskekysten, for det meste sør til Lofoten, men enkelt år finst skrei heilt sør til Stad.

Fisket

Gjennomsnittleg årsfangst sidan 1946 er 650 000 tonn. I perioden 1994-1998 var samla årleg fangst over 700 000 tonn, minka så til 415 000 tonn i 2000, og auka etter dette gradvis til om lag 640 000 tonn i 2005 inkludert overfiske (Figur 4.2). Frå 2005 til 2008 gjekk fangsten ned frå om lag 640 000 tonn til kring 460 000 tonn, men har sidan auka jamt. Her er det lagt til grunn tal for eit urapportert overfiske (sjå under), noko som er omstridt. Norsk fangst har dei siste åra vore om lag 45 prosent av total rapportert internasjonal fangst. Nesten alt utanlandsk fiske på nordaust-arktisk torsk skjer med botntrål, men i det norske fisket er 65-70 prosent av fangsten teken med andre reiskapar.

I 2009-2011 har det ikkje vore registrert overfiske av bestanden, noko som saman med gunstige miljøtilhøve har resultert at den er i svært god forfatning. Dette heng spesielt saman med innføringa av NEAFC sitt hamnestatsregime frå 1. mai 2007, aktivt bilateralt samarbeid og auka merksemd om problemet både i nærings og på politisk hald.

Utrekningsmetodar

Grunnlaget for utrekningane er toktresultat (indeksar som vert brukt som relative mål), årleg totalfangst (rapportert pluss berekna urapportert fangst) og prøvetaking frå fisket. I tillegg tek ein omsyn til torskens beiting på småtorsk (kannibalisme), som vert rekna ut frå mageprøver. Bestandsanalysen er talfesta gjennom ein «fangst ved alder» analyse styrt mot toktresultat for dei siste åra. Heile analysen er gjort med ulike model-

lar som i store trekk har gjeve samstemte resultat. Største kjelde til uvisse i bestandsberekningane er no knytt til fangsttala og tokttala. Urapportert overfiske er ikkje lenger sett på som ein viktig faktor. Området dekt av tokta har variert mellom år, og dette skapar problem for utrekningane, spesielt når den geografiske utbreiinga av bestanden også varierer. Likevel fangar tokta opp hovudtrekka i bestandssvingingane.

Bestandsgrunnlaget

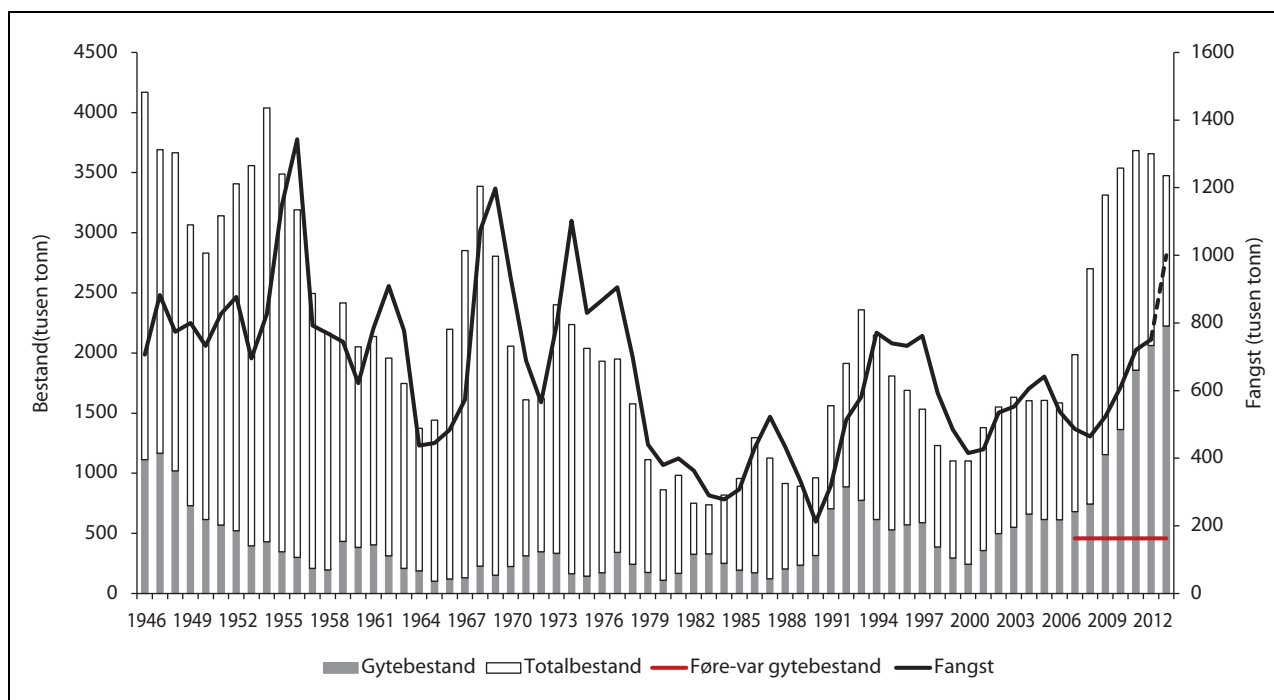
Figur 4.2 syner utviklinga av totalbestanden sidan 1946. Bestanden minka frå 1993 til 1999, men har sidan det auka til eit svært høgt nivå. Tala viste for 2013 i figur 4.2 er prognosar. Ein viktig grunn til auken etter 1999 er truleg betre ungfiskvern gjennom stenging av område med småfisk og bruk av sorteringsrist i trålfiskeria, og betre samsvar mellom tilrådde kvotar og fiske dei siste åra. Gytebestanden er i dag på det høgaste nivået vi har hatt i etterkrigstida.

Tilrådde reguleringar og avtalar for 2013

I siste bestandsvurdering klassifiserte ICES gytebestanden til å vere godt over føre-var-nivået og fiskedødsraten (F) til å vere nær ein historisk låg verdi. ICES tilrådde ein kvote for 2013 (940 000 tonn, tabell 4.2) i tråd med den sameinte haustingsregelen. ICES påpeika òg at utøvinga av torskefisket må ta omsyn til trongen for vern av kysttorsk og trongen for redusert bifangst av vanleg uer. I 2009 vart det lagt til eit kriterium i haustingsregelen som seier at fiskedødsraten (F) ikkje skal vere mindre enn 0,30 dersom gytebestanden er større enn føre-var-grensa. Dette tillegget vart vurdert av ICES i 2010 og funne i samsvar med føre-var-tilnærminga. Råda for 2012 og 2013 vart gjevne i samsvar med dette tillegget i haustingsregelen, medan dette elementet i haustingsregelen ikkje fekk konsekvensar for rådet for 2012. Den norsk-russiske fiskerikommisjonen valde å fråvike handlingsregelen og fastsette ein kvote for 2013 på 1 000 000 tonn. Bakgrunnen for dette var den sterke bestandssituasjonen, og ein uventa stor auke i bestandsanslaget.

Det avtalte fangstnivået vil innebere at gytebestanden og totalbestanden held seg på eit høgt nivå, og fiskepresset på bestanden er venta å halde seg på det låge nivået ein har hatt dei siste åra. Regelen har ført til at fiskerikommisjonen har avtalt torskekvoten om lag i samsvar med ICES sine råd etter 2005 (tabell 4.2).

Fiskeritavtalanane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalanane i 2011 og 2012

Figur 4.2 Utviklinga i bestand og fangst av nordaust-arktisk torsk 1946–2013. Fangst i 2012 og fangst og bestand i 2013 er prognosar. Fangst i 2013 = TAC.

4.2.2 Nordaust-arktisk hyse

Fisket

Hyse vert fiska gjennom heile året, i hovudsak som bifangst i trålfisket etter torsk, særleg når bestandsnivået er lågt. Historiske rapporterte årsfangstar har variert mellom 21 000 og 322 000 tonn sidan 1950. Gjennomsnittleg årsfangst er 135 000 tonn. Dei siste åra har Russland og Noreg stått for meir enn 90 prosent av landingane.

Utrekningsmetodar

I utrekningane av kor stor hysebestanden er, brukar ein same reknemodell som for nordaust-arktisk torsk, og i desse utrekningane inngår fangststatistikk, toktdata og torskens konsum av hyse. Området dekt av tokta har variert mellom år, og dette skapar problem for utrekningane, spesielt når den geografiske utbreiinga av bestanden også varierer. Likevel fangar tokta opp hovudtrekka i bestandssvingingane.

Bestandsgrunnlaget

Bestanden av nordaust-arktisk hyse minka frå 1995 til 2000, men har sidan auka til det høgaste nivået ein har hatt i perioden frå 1950 og fram til i

dag. Toppnivået for totalbestanden hadde vi i 2009-2010, medan gytebestanden var på topp i 2011. Dette høge nivået kjem av at vi fekk tre sterke årsklasser på rad (2004–2006). Rekrutteringa har etter dette normalisert seg, og det er venta ein nedgang i bestandsnivået i dei komande åra.

Tilrådde reguleringar

I siste bestandsvurdering klassifiserte ICES bestanden til å ha god reproduksjonsevne og eit berekraftig fiskepress. ICES tilrådde ein kvote for 2013 på 238 000 tonn (tabell 4.3) i tråd med den sameinte haustingsregelen. Kvoten vart fastsett til 200 000 tonn, grunngjeve med at ein ønskjer å avgrense nedgangen i bestanden. Haustingsregelen avgrensar dei årlege endringane i kvoten til 25 prosent dersom gytebestanden er over føre-var-grensja, og det var denne avgrensinga som førte til at kvoterådet vart så høgt som 238 000 tonn. Haustingsregelen har ikkje vore testa for slik rekrutteringsdynamikk som ein har opplevd dei seinare åra, og ICES vil difor i 2013 på nytt vurdere om avgrensinga på 25 prosent i årleg kvoteendring er å rekne som føre-var.

Fangst i 2012 og fangst og bestand i 2013 er prognosar. Fangst i 2013=TAC.

Tabell 4.2 Tilrådd totalkvote (TAC), avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av nordaust-arktisk torsk sidan 1997.

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1997	Godt under F_{med}	< 993	850	762	589
1998	$F < F_{med}$	514	654	593	387
1999	Minka F til under F_{pa}	360	480	485	294
2000	Auka SSB til over B_{pa} i 2001	110	390	415	241
2001	Høgt sannsyn for SSB > B_{pa} i 2003	263	395	426	356
2002	Minka F til under 0.25	181	395	535	499
2003	Minka F til under F_{pa}	305	395	552	551
2004	Minka F til under F_{pa}	398	486	606	660
2005	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	485	485	641	616
2006	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	471	471	538	613
2007	Minka F til under F_{pa} , ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	309	424 ²	487	680
2008	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	409	430 ³	464	743
2009	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	473	525 ⁴	523	1154
2010	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	577,5	607 ⁵	610	1365
2011	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	703	703	720	1857
2012	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	751	751		2063
2013	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og vanleg uer	940	1000 ⁶		2225 ¹

¹ Framskrivning.²⁻⁶ Fastsett kvote var høgare enn kvoterådet for 2007 og 2008, men det skuldast at Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen og ICES nytta ulike tal for urapportert fiske når kvoten vart rekna ut på bakgrunn av haustingsregelen. For 2010 vart partane samde om å auke kvoten meir enn det den dåverande forvaltingsstrategien tilsa, men i samsvar med det nye tillegget som vart vurdert i 2010. For 2009 og 2013 valde ein å setje kvoten høgare enn gjeldande forvaltingsstrategi utan at dette støtta seg på alternative utreknningar.

4.2.3 Nordaust-arktisk sei

Fisket

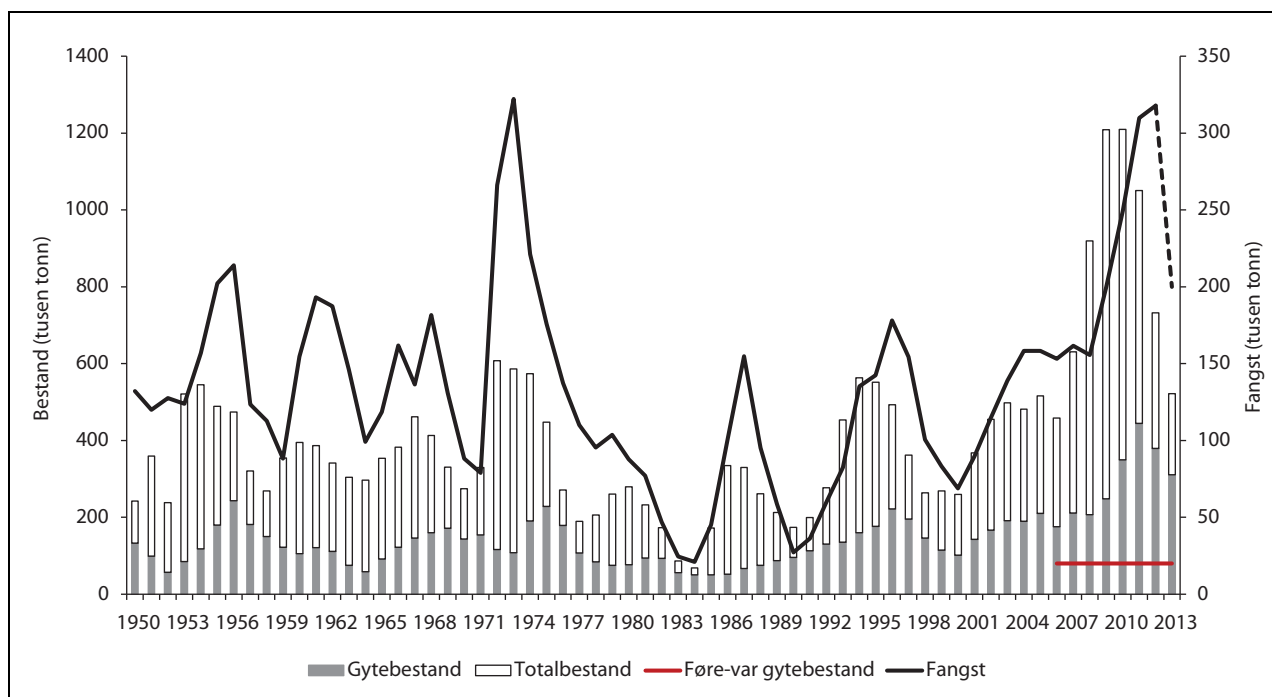
Utbyttet av seifisket nord for 62°N nådde ein topp på 212 000 tonn i 2006 og har seinare minka (Figur 4.4) ned mot gjennomsnittsutbyttet for 1960-2011 som var på 163 000 tonn. Noreg tek om lag 90 prosent av fangsten på denne bestanden, og dei ti siste åra har trålfisket stått for 45 prosent av

dei norske landingane, not 25 prosent, garn 20 prosent og line, snurrevad og jukse til saman 15 prosent.

Utrekningsmetodar

For sei nord for 62°N brukar ein same utrekningsmetodik som for torsk og hyse. Datagrunnlaget som inngår er derimot noko annleis, i tillegg

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalane i 2011 og 2012

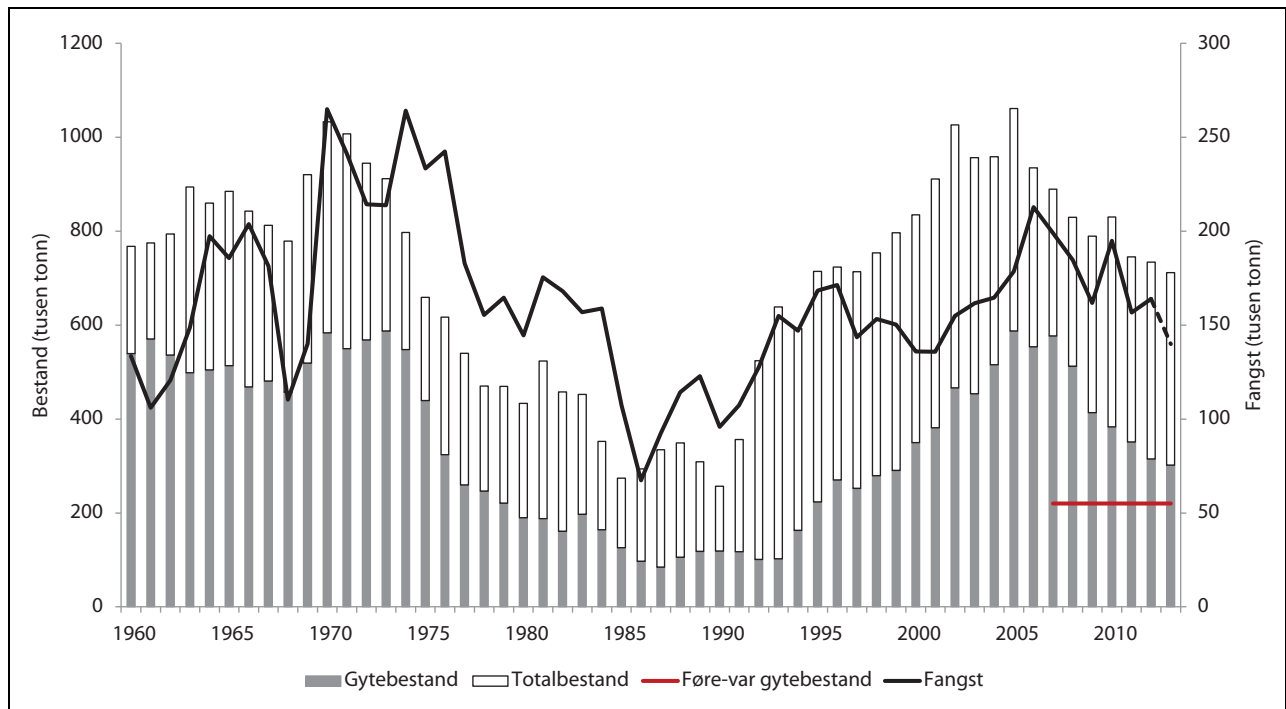

Figur 4.3 Utviklinga i bestand og fangst av nordaust-arktisk hyse 1950-2013.

Tabell 4.3 Tiltrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av nordaust-arktisk hyse sidan 1997.

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1997	Hald F godt under F_{med}	< 242	210	154	195
1998	Hald F under F_{med}	< 120	130	101	146
1999	Minka F til under F_{pa}	< 74	78	83	115
2000	Minka F til under F_{pa}	< 37	62	69	101
2001	Minka F til under F_{pa}	< 66	85	90	143
2002	Minka F til under F_{pa}	< 64	85	115	167
2003	Minka F til under F_{pa}	< 101	101	139	191
2004	Minka F til under F_{pa}	< 120	130	158	190
2005	Minka F til under F_{pa}	< 106	117	159	211
2006	Minka F til under F_{pa}	< 112	120	153	175
2007	Avgrens totalfangst	< 130	150	162	211
2008	Avgrens totalfangst	< 130	155	156	207
2009	Bruk haustingsregel	< 194	194	200	248
2010	Bruk haustingsregel	< 243	243	249	350
2011	Bruk haustingsregel	< 303	303	310	445
2012	Bruk haustingsregel	< 318	318		379
2013	Bruk haustingsregel	< 238	200		311 ¹

¹ Framskriving.

Figur 4.4 Utviklinga i bestand og fangst av sei nord for 62°N 1960–2013. Fangst i 2012 og fangst og bestand i 2013 er prognosar. Fangst i 2013=TAC.

til fangstdata (tal landa fisk fordelt på aldersgrupper) frå det kommersielle fisket brukar ein indeksar frå eit akustisk tokt og fangst per eining innsats frå trålfisket.

Bestandsgrunnlaget

Seibestanden nord for 62°N er i bra forfatning. Seibestanden nord for 62°N var på eit historisk høgt nivå i 2001–2007, men det er sidan registrert ein bratt nedgang i både umoden bestand og gytebestand (figur 4.4). Årsklassane 1999 og 2002 var gode, og 2005- og 2007-årsklassane litt over snittet for 1960–2010, elles har rekrutteringa i seinare år vore under middels eller svak. Kysttoktet hausten 2012 viste ein liten auke i mengda sei, med eit større innslag av to og tre år gamal fisk som kan gje grunnlag for betre rekruttering til fiske og gytebestand i dei næraste åra.

Tilrådde reguleringar

ICES klassifiserte bestanden til å ha god reproduksjonskapasitet og til å vere hausta berekraftig. Det vart i 2007 innført ein ny haustingsregel for nordaustarktisk sei, som ICES evaluerte til å vere i tråd med føre-var-tilnærminga. Ifølgje haustingsregelen vil gytebestanden med rekruttering rundt eller under langtidsgjennomsnittet

kome enno nærare føre-var-nivå (220 000 tonn) dei næraste åra. Havforskningsinstituttet har difor tilrådd at utnyttingsgraden ikkje vert sett høgare enn utnyttingsgraden for maksimalt langtidsubytte. Fiskeri- og kystdepartementet har fastsett kvoten for 2013 til 140 425 tonn (tabell 4.4), som er 15 prosent lågare enn rådet frå ICES.

4.2.4 Nordaust-arktisk blåkveite

Blåkveite er ein flatfisk med svært vid og kontinuerleg utbreiing langs dei djupare kontinentale skråningane frå den austlege delen av Canada til nord om Spitsbergen. I Nordaust-Atlanteren finst ungfisken for det meste rundt Svalbard, nord og aust av Spitsbergen og austover forbi Frans Josef Land. Den vaksne delen av bestanden finst særleg langs eggakanten frå 62°N til nordaust for Spitsbergen, med dei høgaste konsentrasjonane i djupne på 500-800 m mellom Noreg og Bjørnøya.

Fisket

Gjennomsnittsfangsten av nordaust-arktisk blåkveite har vore like i overkant av 15 000 tonn etter 2000 (Figur 4.5). Internasjonal fangststatistikk frå 2012 er enno ikkje ferdig, men fisket er venta å

Tabell 4.4 Tiltrådd TAC, fastsett TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av norsk-arktisk sei sidan 1997.

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1997	Minka F til F_{med} eller lågare	107	125	144	252
1998	Minka F til F_{med} eller lågare	117	145 ¹	153	279
1999	Minka F til under F_{pa}	87	144 ²	150	291
2000	Minka F til under F_{pa}	< 89	125 ³	136	350
2001	Minka F til under F_{pa}	< 115	135	136	381
2002	Minka F til under F_{pa}	< 152	162 ⁴	155	467
2003	Halde F til under F_{pa}	< 168 ⁴	164	162	454
2004	Halde F til under F_{pa}	< 186	169	165	516
2005	Halde F til under F_{pa}	< 215	215	179	587
2006	Halde F til under F_{pa}	< 202	193,5	212	553
2007	Halde F til under F_{pa}	< 247	222,5	199	577
2008	TAC i.h.t. HCR eller lågare	< 247	<247	185	512
2009	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til bifangst av vanleg uer	< 225	225	162	414
2010	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til bifangst av vanleg uer	< 204	204	195	383
2011	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til bifangst av vanleg uer	< 173	173	157	351
2012	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til bifangst av vanleg uer og kysttorsk	< 164	164		314
2013	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til bifangst av vanleg uer og kysttorsk	< 164	140,4		302 ⁵

¹ TAC først sett til 125 000 tonn, auka i mai 1998 etter ekstraordinære bestandsanalysar.

² TAC sett etter ekstraordinære bestandsanalysar i desember 1998.

³ TAC sett etter ekstraordinære bestandsanalysar i desember 1999.

⁴ TAC først sett til 152 000 tonn, auka til 162 000 tonn etter bestandsanalysane i april 2002, opphavleg råd frå ICES for 2003 på 168 000 tonn følgeleg redusert til 164 000 tonn.

⁵ Framskriving.

verte om lag 18 000 tonn. Den norske flåten fiska om lag 9 000 tonn blåkkeite i 2012. Om lag 75 prosent av fangsten vart teken av line- og garnflåten, medan resten vart teken av trålarar.

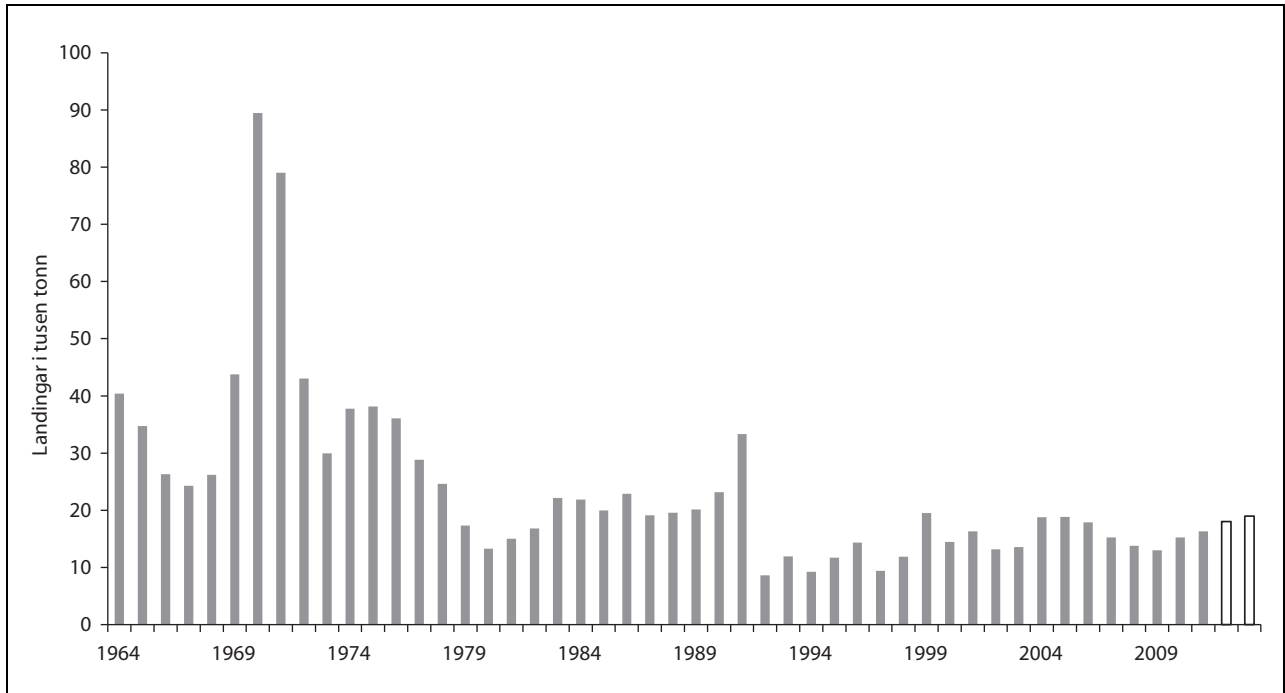
Bestandsgrunnlaget

Både dei viktigaste tokta og den eksperimentelle bestandsutrekninga viser ein gradvis auke i gytebestanden sidan 1992. I denne perioden har gjennomsnittsutttaket vore i underkant av 15 000 tonn og det vert tolka som at bestanden kan tole eit slikt uttak og framleis ha ein moderat auke.

Utrekningsmetodar

For nordaust-arktisk blåkkeite vert det berre sett på trendar i bestanden, men det vert nytta same metodikk som for torsk, hyse og sei til å rekne ut bestandsnivået som indikasjon på bestandsutviklinga. Denne utrekninga er ikkje godkjent av ICES på grunn av problem med alderslesinga. I denne utrekninga inngår fangststatistikk og toktdata. Det viktigaste grunnlaget for rådgjevinga er trendane i dei viktigaste tokta for denne bestanden (Figur 4.6). Hausten 2013 skal ICES ha ein 'benchmark' for denne bestanden, der ein mellom

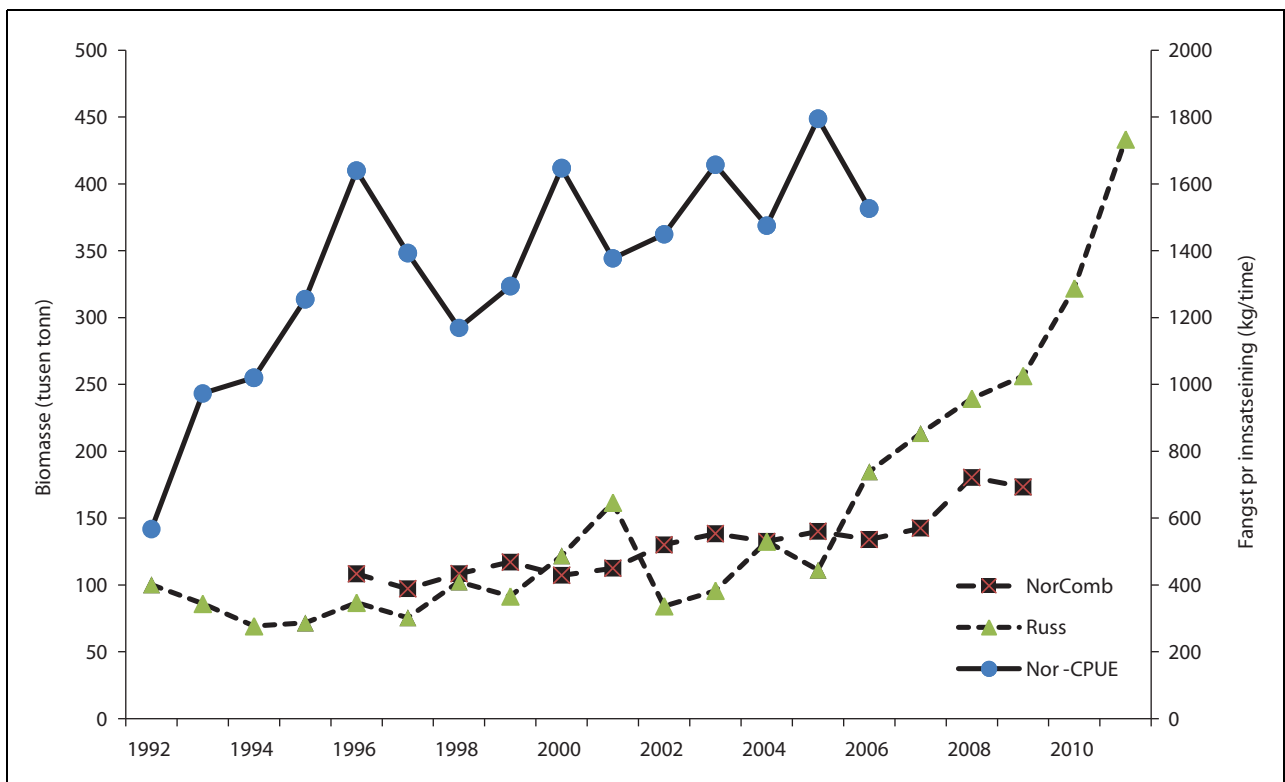
Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalane i 2011 og 2012

Figur 4.5 Utviklinga av den totale fangsten av blåveite 1964–2013. Fangst i 2012 er prognose og fangst i 2013 er TAC.

anna vil kome med framlegg til ny utrekningsmetodikk. Ein benchmark er ein grundig gjennom-

gang av metodikken for bestandsvurdering, og ICES gjer dette med nokre års mellomrom.

Figur 4.6 Biomasseestimat frå tre trålsariar for nordaust-arktisk blåveite. NorComb – kombinasjon av tre norske tokt, Russ – eit russisk tokt om hausten, og NorCPUE – eit norsk tokt med leigebåtar (avslutta i 2006).

Tabell 4.5 Tiltrådd TAC, fastsett TAC og fangst (tusen tonn) av norsk-arktisk blåkveite sidan 1997.

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand ³
1997	Ikkje fiske	0	2,5 ¹	10	-
1998	Ikkje fiske	0	2,5 ¹	13	-
1999	Ikkje fiske	0	2,5 ¹	19	-
2000	Ikkje fiske	0	2,5 ¹	14	-
2001	Reduser fangst for å byggje opp att bestanden	<11	2,5 ¹	16	-
2002	Betydeleg reduksjon av F	<11	2,5 ¹	13	-
2003	Reduser fangst for å auke bestanden	<13	2,5 ¹	13	-
2004	Ikkje overstig seinaste låge fangstar	<13	2,5 ¹	19	-
2005	Ikkje overstig seinaste låge fangstar	<13	2,5 ¹	19	-
2006	Ikkje overstig seinaste låge fangstar	<13	2,5 ¹	18	-
2007	Reduser fangst for å auke bestanden	<13	2,5 ¹	15	-
2008	Reduser fangst for å auke bestanden	<13	2,5 ¹	14	-
2009	Same råd som siste år	<13	2,5 ¹	13	-
2010	Same råd som siste år	<13	15 ²	15	-
2011	Same råd som siste år	<13	15 ²	16	-
2012	Ingen auke i fangsten	<15	18 ²		-
2013	Ingen auke i fangsten	<15	19 ²		-

¹ TAC sett av norske styresmakter for tradisjonelt fiske utan trål.

² TAC sett av Den blanda norsk – russiske fiskerikommisjonen.

³ Ikkje utført ei kvantitativ bestandsberekning.

Tiltrådde reguleringar

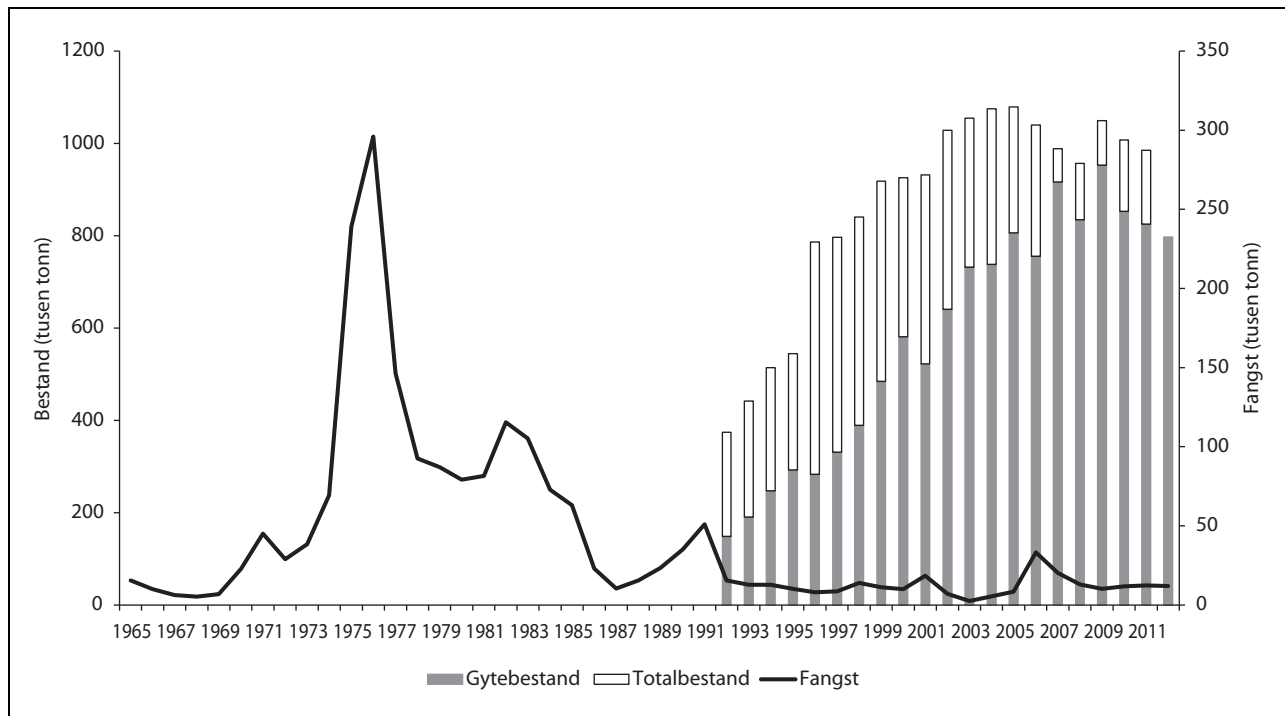
Ingen referansepunkt er definerte for bestanden. Den siste gjennomgangen endra ikkje oppfatninga av tilstanden til bestanden og gav ikkje grunnlag for å endre rådet gjeve i 2009. Dermed vart rådet for fiske i 2013 det same som i 2010–2012. Bestanden har vore på eit relativt lågt nivå dei siste 25 åra med fangstar på 15 000–25 000 tonn. For å auke gytebestanden seier ICES at det er naudsynt å halde uttaket under dette nivået. Fangstane bør difor vere lågare enn 15 000 tonn (Tabell 4.5). Eit slikt nivå har vist seg å gje auke i gytebestanden. Frå og med 2010 har Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen sett ein totalkvote for denne bestanden. Kvoten vert fordelt mellom Noreg (51 prosent), Russland (45 prosent) og andre land (4 prosent). Kvoten for 2013 vart sett til 19 000 tonn, som er 4 000 tonn meir enn rådet frå ICES.

4.2.5 Snabeluer i ICES-område I og II

Snabeluer er ein langleva art (høgaste dokumenterte alder er på 75 år) som føder levande yngel, og som lever pelagisk og epibentisk (i nær kontakt med botnen) frå 300–1400 m i Nord-Atlantaren. Hannane og hoene parar seg fleire månader før hoene føder levande 4–6 mm lange yngel i mars-april. Larvane lever pelagisk og driv nordover langs kontinentalskråninga i overflatelaga. Yngelen er i første rekkje fordelt i Barentshavet og rundt Svalbard. Dei vaksne er vidt fordelt på sokkelen og i det opne havet. Gytande vaksne konsentrerer seg langs kontinentalskråninga.

Fisket

Det har utvikla seg eit pelagisk fiske etter snabeluer i internasjonalt farvatn i Norskehavet (ofte omtalt som «Smotthavet») frå 2004. Fisket her er forvalta av Den nordaust-atlantiske fiskerikommi-

Figur 4.7 Utviklinga i bestand (1992–2012) og fangst (1965–2012) av snabeluer. Fangst og bestand i 2012 er prognosar.

sjonen (NEAFC). Snabeluer vert dessutan teken som bifangst i andre fiskeri, som botnfiske etter torsk, hyse og blåkveite, og som yngel i rekefiskeria. Snabelueren vert òg fanga tilfeldig i fiske etter kolvule og sild i Norskehavet. Gjennomsnittsfangsten av snabeluer i ICES-område I og II har vore like i underkant av 13 000 tonn etter 2002 (Figur 4.7), med ein topp i 2006 på vel 32 000 tonn. Internasjonal fangststatistikk frå 2012 er enno ikkje ferdig, men fisket er venta å verte om lag 11 500 tonn, av dette 4 000 tonn bifangst.

Utrekningsmetodar

Ein ny metodikk for bestandsvurdering av snabeluer vart godkjent på eit kvalitetssikringsmøte (benchmarkmøte) i ICES i byrjinga av 2012. Metodikken brukar data frå forskingstøkt i Barentshavet og frå kommersielt fiske i Norskehavet og Barentshavet. Absoluttnivået for bestanden må likevel reknast for å vere meir uvisst enn for andre bestandar der ein har metodikk som er godkjent. Dette skuldast mellom anna at metodikken for tida ikkje nyttar toktdata for eldre fisk (19 år og oppover). Eit akustikk/trål tokt som vart gjort i Norskehavet i 2008 og 2009 gjev informasjon om mengda eldre fisk, men denne tidsserien er for kort til å kunne nyttast i bestandsmodellar. Eit tilsvarende tokt skal gjennomførast i 2013.

Bestandsgrunnlaget

Etter god rekruttering på 1980-talet tok rekrutteringa til å svikte rundt 1990. Årsklassane 1996–2003 er alle svært svake, men etter dette ser det ut som rekrutteringa til bestanden har teke seg opp igjen (Figur 4.7). Sidan snabelueren vert kjønnsmoden i 12–15 års-alderen, vil det vere dårleg rekruttering til gytebestanden i dei næraste åra. Det er difor venta ein svak nedgang i gytebestanden i dei komande åra før han kjem oppatt på dagens nivå rundt 2020.

Tilrådde reguleringar

Ingen biomasse-baserte referansepunkt er definert for denne bestanden. ICES valde å gje råd ut frå $F_{0.1}$, som er eit referansepunkt som ofte vert brukt for bestandar av denne typen. Dette tilsvare ein fiskedødsrate (F) på 0.065, noko som for 2013 gjev ein fangst på 47 000 tonn. ICES vurderte såleis bestandsauken sidan 1992 (Figur 4.7) til å vere så sterk at bestanden no er stor nok til å gje grunnlag for eit fiske.

NEAFC sette ein TAC på 19 500 tonn for det pelagiske fisket i Norskehavet for 2013, som er ein stor auke frå 2012, då TAC var 7 500 tonn (Tabell 4.6). Denne kvoten skal takast i eit «olympisk» fiske (kappfiske) i internasjonalt farvatn i

Tabell 4.6 Tiltrådd TAC, fastsett TAC, fangst (tusen tonn) og gytebestand av snabeluer sidan 1997.

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand ³
1997	Fiske på lågast mogleg nivå	-	-	9	331
1998	Ikkje direkte fiske, reduser bifangst	-	-	14	389
1999	Ikkje direkte fiske, reduser bifangst	-	-	11	484
2000	Ikkje direkte fiske, bifangst på lågast mogleg nivå	-	-	10	581
2001	Ikkje direkte fiske, bifangst på lågast mogleg nivå	-	-	18	522
2002	Ikkje direkte fiske, bifangst på lågast mogleg nivå	-	-	7	640
2003	Ikkje direkte fiske, bifangst på lågast mogleg nivå	-	-	3	732
2004	Ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	-	5 ²	738
2005	Ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	-	8 ²	806
2006	Ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	-	33 ²	755
2007	Ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	15,5 ¹	20 ²	916
2008	Beskytt ungfisken, ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	14,5 ¹	13 ²	834
2009	Beskytt ungfisken, ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	10,5 ¹	10 ²	953
2010	Beskytt ungfisken, ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	8,6 ¹	12 ²	852
2011	Same råd som siste år	-	7,9 ¹	12 ²	825
2012	Same råd som siste år	-	7,5 ¹	12 ²	797
2013	Bruk F _{0,1}	47	19,5 ¹		

¹ TAC sett av NEAFC for eit «olympisk» fiske i internasjonalt farvatn.

² Inkluderer pelagiske fangstar i Norskehavet utanfor EEZ.

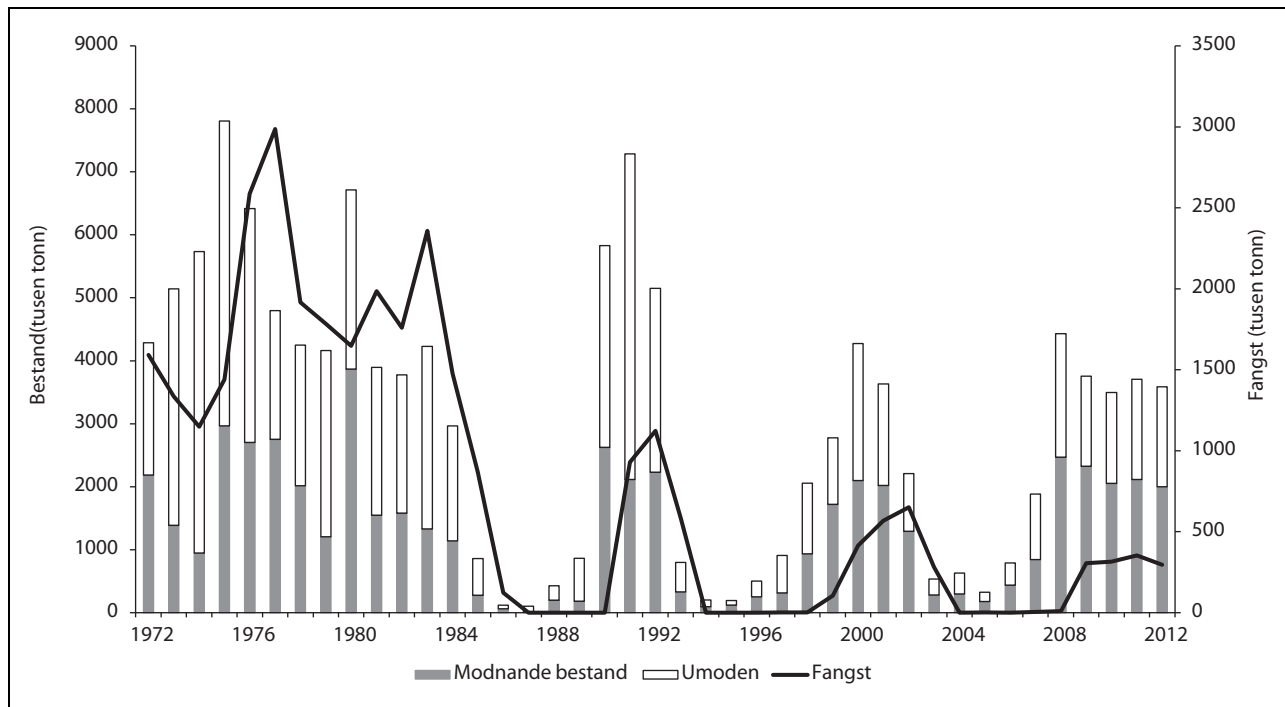
³ Ikkje utført ei kvantitativ bestandsberekning.

Norskehavet. Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen valde å vidareføre det eksisterande forbodet mot direkte fiske av snabeluer i Barentshavet også for 2013. Det er venta at totalfangsten av snabeluer i 2013 vert om lag 25 000 tonn.

NEAFC har bedd ICES om å utforske ulike opsjonar for langsiktige forvaltingsplanar for denne bestanden før ein fastset kvoten for 2014,

og Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen støttar denne førespurnaden.

NEAFC og Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen har ikkje gjort nokon avtale om kven som i framtida skal fastsetje ein TAC for denne bestanden, og det ligg heller ikkje føre forslag til avtale om fordeling av ein TAC mellom land eller mellom direktefiske og bifangst.

Figur 4.8 Utviklinga i bestand og fangst av lodde frå 1973-2012.

4.2.6 Lodde i Barentshavet

Utrekningsmetodar

Totalbestanden av lodde vert målt akustisk kvar haust. Toktet er eit samarbeid mellom Noreg og Russland. Desse undersøkingane gjev eit overslag over mengda lodde som er eitt år og eldre. Undersøkingar av 0-gruppe under eit økosystemtokt i august-september gjev tilleggsinformasjon om rekruttering.

Storleiken på loddebestanden og framlegg til kvote basert på haustingsregelen (max 5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 tonn) vert utarbeidde av ei gruppe av norske og russiske forskarar etter økosystemtoktet i august-september. Delingsforholdet mellom Noreg og Russland for denne kvoten er 60 prosent til Noreg og 40 prosent til Russland. Frå og med 2005 har denne gruppa rapportert til ICES si arbeidsgruppe for arktiske fiskeri (Arctic Fisheries Working Group).

Bestandsestimatet frå økosystemtoktet vert brukt direkte som mål for bestandsstorleiken, og prognosar og kvotetilrådingar vert rekna ut i spesiellag modellar der òg modning, vekst og naturleg dødsrate er med. Estimata for naturleg død tek omsyn til mellom anna mengda og storleikssamansetjinga av torsk i Barentshavet, og kor mykje av loddebestanden denne torsken kjem til å ete. I det reknestykket inngår òg temperaturen i dei

områda torsken beitar på lodda, då dette påverkar kor fort torsken fordøyer lodda, og difor òg kor mykje han kan ete. I prognosane tek ein omsyn til uvisse i dei ulike målingane og i føresetnadene som inngår.

Bestandsgrunnlaget

Figur 4.8 viser utviklinga i bestand og fangst frå 1973 til 2012. Biomassen til loddebestanden vart mykje redusert frå 2002 til 2003, og situasjonen må kallast eit bestandssamanbrot. I 2004 og 2005 heldt han seg på eit lågt nivå, men vaks igjen fram til 2008 og har sidan flata ut. Rekrutteringa har teke seg opp etter 2005.

Samanbrotet i bestanden etter 2002 skuldast først og fremst to faktorar: Svake rekrutterande årsklasser (trass i stor larveproduksjon kvart år) og auka naturleg død. Samanbrotet skuldast ikkje fisket. Det var store sildemengder (hovudsakleg 2002- og 2004-årsklassen) i det sørlege og austlege Barentshavet og det er grunn til å tru at den dårlege overlevinga av loddelarvar kan henge saman med dette. Auka naturleg dødsrate for eldre lodde kan, i alle fall langt på veg, komme av at ein veksande torskebestand beita på ein sterkt minkande loddebestand. Det har ikkje vore nokon sterke sildeårsklassar sidan 2004 og silda er no periodevis ute av Barentshavet.

Tabell 4.7 Tiltrådd TAC, avtalt TAC, fangst og modnande bestand hausten før (tusen tonn) av lodde i Barentshavet sidan 1996.

År	Råd frå ICES SSB=gytebestand	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Modnande bestand
1997	Ikkje fiske	0	0	0	312
1998	Ikkje fiske	0	0	1	932
1999	SSB > 500 000 t	< 79	80	101	1718
2000	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	< 435	435	414	2099
2001	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	< 630	630	568	2019
2002	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	< 650	650	651	1290
2003	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	< 310	310	282	280
2004	Ikkje fiske	0	0	0	293
2005	Ikkje fiske	0	2 ¹	1 ¹	174
2006	Ikkje fiske	0	0	0	437
2007	Ikkje fiske	0	4 ¹	4 ¹	844
2008	Ikkje fiske	0	10 ¹	12 ¹	2468
2009	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	390 ²	390	307	2323
2010	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	360 ²	360	323	2051
2011	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	380 ²	380	354	2115
2012	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	320 ²	320	296	1998
2013	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	200 ²	200		

¹ Forskingskvote.

² Vinterfiske.

Reguleringar

Den modne delen av bestanden vart hausten 2012 målt til 2,0 millionar tonn, og basert på dette fastsette Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen ein totalkvote for vinteren 2013 på 200 000 tonn, i tråd med tilrådinga frå ICES.

4.2.7 Norsk vårgytande sild

Den vaksne bestanden av norsk vårgytande sild (nvg-sild) er på årlege vandringer som dekkjer store deler av det nordlege Atlanterhavet. Gytinga i februar går føre seg på norskekysten i hovudsak frå Stad til Vesterålen. Beitevandringa frå mai til august er i havområda mellom Noreg, Færøyane, Island, Jan Mayen og Svalbard, medan overvintringa frå september til januar i dei seinare år har forgått i havet nord og nordvest for Vesterålen. Det er Noreg, Island, Færøyane, EU og

Russland som fiskar på denne sildebestanden. Silda oppheld seg for det meste i norske farvatn, og Noreg er òg største fiskerinasjonen.

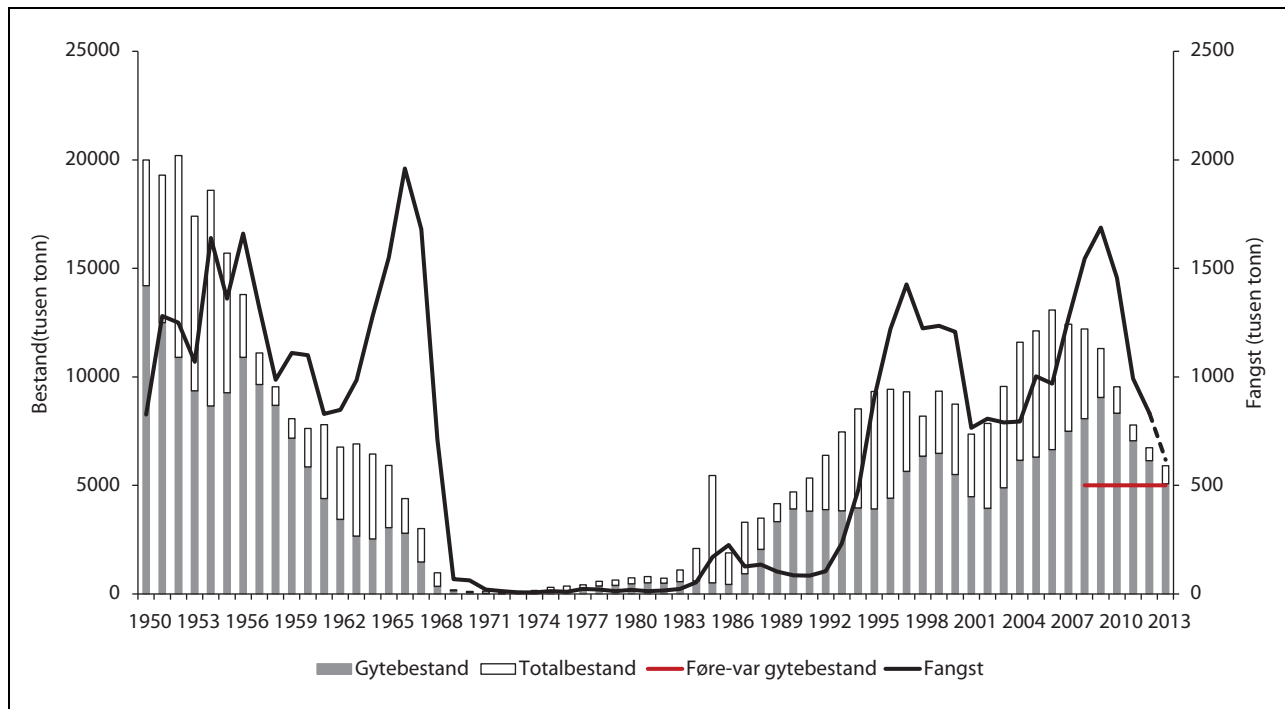
Bestandsgrunnlaget

Etter det totale bestandssamanbrotet på slutten av 1960-talet vart bestanden bygd opp att til det som kan kallast historisk nivå (Figur 4.9). Oppbygginga gjekk sakte, og først rundt 1997 var fangsten tilbake på eit nivå som likna situasjonen før samanbrotet. I 2013 er gytebestanden rekna å vere om lag 5 millionar tonn, ein reduksjon samanlikna med året før.

Fisket

Dei norske fangstane (Tabell 4.8) vert tekne i overvintringsområda og på gytefeltet med varierende fordeling mellom dei to områda frå år til år.

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalane i 2011 og 2012

Figur 4.9 Utviklinga av bestand og fangst av nvg-sild 1950 – 2013. Fangst i 2012 og fangst og bestand i 2013 er prognosar. Fangst i 2013=TAC.

Russland fiskar det meste av sin kvote i norske farvatn, på gytefelta i februar og i havet mellom Svalbardsona og Troms i august – oktober. Etter 2008 fiska Island store deler av kvoten sin i islandsk og færøysk sone i mai -august og gradvis inn i internasjonal sone og seinare norsk sone i Norskehavet i løpet av hausten. EU og Færøyane har fiska på gytefelta og i Norskehavet. I år der det har vore sildeavtale har Island, Færøyane

og EU òg fiska i Jan Mayensona og Svalbardsona.

Rådgeving

ICES si tilråding for fisket i 2013 er 619 000 tonn. Bakgrunn for kvotetilrådinga er haustingsregelen som kyststatane (EU, Færøyane, Island, Noreg og Russland) vart einige om i 1999 ($F = 0,125$).

Tabell 4.8 Fangst (tusen tonn) av norsk vårgytande sild 1998-2011.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Færøyane	68,6	34,1	32,3	27,9	42,8	65,1	63,1	64,2	74,3	85,1	80,2	53,2
Island	186	77,7	127,2	117,9	102,8	156,5	159,3	176,6	217,6	265,5	205,9	151,1
Noreg	713,5	495	487,2	477,6	477,1	580,8	567,8	779,5	961,6	1016,7	871,1	572,6
Russland	163,3	109	113,8	122,8	115,9	132,1	120,8	162,4	193,2	210,1	199,5	144,4
EU	76	60	47,2	43,2	55,6	68,8	59,5	82,5	95,2	106,3	100,3	71,6
Total	1207,4	775,8	807,7	789,4	794,2	1003,3	970,5	1271	1545,7	1687,4	1457,0	993,0
Fastsett kvote	1250	850	850	1	1	1	1	1280	1518	1642	1483	993

¹ Ikkje avtalt.

Tabell 4.9 Tiltrådd TAC, avtalt TAC, fangst og storleiken på gytebestanden (tusener tonn) av norsk vårgytande sild sidan 1997.

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1997	Hald SSB over 2,5 millionar tonn	1	1500	1427	5641
1998	Ikkje gå over haustingsregelen	2	1300	1223	6342
1999	Ikkje gå over haustingsregelen	1263	1300	1235	6470
2000	Ikkje gå over haustingsregelen	<1500	1250	1207	5506
2001	Ikkje gå over haustingsregelen	753	850	766	4486
2002	Ikkje gå over haustingsregelen	853	850	808	3951
2003	Ikkje gå over haustingsregelen	710	Ikkje avtalt	789	4895
2004	Ikkje gå over haustingsregelen	825	Ikkje avtalt	794	6158
2005	Ikkje gå over haustingsregelen	890	Ikkje avtalt	1003	6308
2006	Ikkje gå over haustingsregelen	732	Ikkje avtalt	969	6652
2007	Ikkje gå over haustingsregelen	1280	1280	1267	7491
2008	Ikkje gå over haustingsregelen	1518	1518	1546	8076
2009	Ikkje gå over haustingsregelen	1643	1643	1687	9049
2010	Ikkje gå over haustingsregelen	1483	1483	1457	8326
2011	Sjå forskjellige opsjonar	988-1170	988	993	7055
2012	Følg forvaltingsplanen	833	833		6136
2013	Følg forvaltingsplanen	619	619 ⁴		5080 ³

¹ Gytebestanden må haldast større enn 2,5 millionar tonn.

² Må haustast innafor haustingsregelen.

³ Framskriving.

⁴ Ein av partane, Færøyane, har ikkje underskrive denne avtalen.

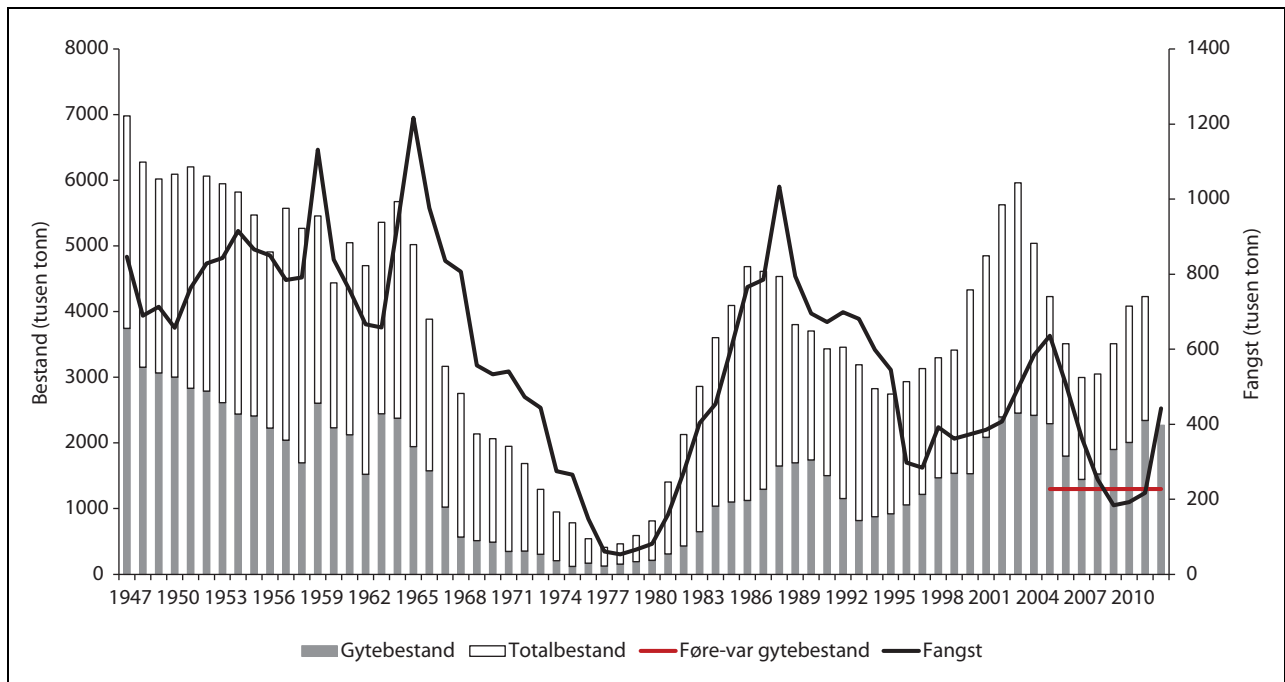
4.2.8 Nordsjøsild

Fisket

Noreg og EU forvaltar nordsjøsilda i fellesskap. Det finst nordsjøsild i Nordsjøen og Skagerrak-Kattegat (ungfisk). Nordsjøsild vert fiska i eit direkte fiske med ringnotfartøy og trålarar og som bifangst i industritrålfisket. Utviklinga i det internasjonale fisket frå 1960 er vist i figur 4.10. Fangsttala er henta frå sildearbeidsgruppa til ICES i 2012, og er ikkje heilt i samsvar med offisielle tal. Etter eit samanbrot i bestanden og stopp i fisket på midten av 1970-talet, auka fangstane jamt utover 1980-talet og nådde ein topp på om lag 890 000 tonn i 1988. Tidleg på 1990-talet var årleg oppfiska kvantum på 600 000-700 000 tonn. Dette førte til ei negativ utvikling i bestanden, og det vart tilrådd å avgrense fisket. Kvoten vart difor redusert og halden på eit lågt nivå i 1996-1997.

Etter dette auka fangstane til 664 000 tonn i 2005. Deretter gjekk fangstane ned til eit minimum på om lag 170 000 tonn i 2009, og har så stige att.

Noreg og EU har ein avtale om forvaltning av nordsjøsilda frå 1998. Avtalen vart revidert i 2004. ICES åtvare etter dette mot ei negativ utvikling i bestanden, og sju år med dårleg rekruttering gav stor grunn til uro. Som følgje av dette, vart forvaltingsavtalen oppdatert i 2008. Den reviderte avtalen seier at fiskedødsraten ikkje skal overskride 0,05 og 0,25 per år, høvesvis for ungsild og vaksen sild når gytebiomassen er over 1,5 millionar tonn. Det er òg avtalt ein reduksjon av fiskedødsraten etter gjevne formlar når gytebiomassen er under 1,5 millionar tonn, men over 800 000 tonn. Avtalen har fastsett årlege endringar av TAC på maksimum +/- 15 prosent når gytebiomassen er over 800 000 tonn.

Figur 4.10 Utviklinga av bestand og fangst av nordsjøild 1950 – 2012. Fangst og gytebestand i 2012 er prognosar.

Den avtalte kvoten for vaksen sild til konsum i Nordsjøen (Tabell 4.10) har lenge vore lågare enn kvantumet som vert fiska. Dei siste åra har dette kvantumet lege 10-15 prosent over kvoten, og i 2012 rundt 5 prosent. Overfisket kjem hovudsakleg av utstrekt feilrapportering, det vil seie at det vert fiska nordsjøild som vert rapportert som fangstar tekne i andre område. Bifangstane av småsild var tidlegare på eit svært høgt nivå (100 000–200 000 tonn). Dette fisket var i prinsippet uregulert. Etter innføringa av forvaltingsplanen vart bifangstane av småsild reduserte til under 20 000 tonn årleg.

Bestandsgrunnlag

Hardt fiskepress gjennom fleire år førte til at gytebestanden av nordsjøild vart kraftig redusert i perioden mellom 1989–1993: frå om lag 1,7 millionar tonn til om lag 800 000 tonn (Figur 4.10). Fiskepresset på den vaksne delen av bestanden auka kraftig utover i 1990-åra, og det vart fiska store mengder småsild i industrifisket. Kvotane låg på eit jamt nivå, samtidig som bestandsnivået gjekk kraftig nedover. Dette førte til ei vesentleg dårlegare rekruttering til den vaksne bestanden enn det som skulle til for å halde storleiken på bestanden oppe med eit slikt fiskepress. Strengt reguleringar av både bifangstfisket og fangstar av vaksen sild vart innførte i midten av 1990-åra (EU-

Noreg-avtalen). Dette førte til ein auke i gytebestanden til om lag 1,5 millionar tonn i 1999–2000. I dei neste åra steig gytebestanden til om lag 2,4 millionar tonn i 2004, men med ein reduksjon til ca 1,4 millionar tonn (føre-var-gytebiomasse = 1,3 millionar tonn) i 2007. Etter dette har gytebestanden auka litt igjen og i 2012 var han estimert til 2,3 millionar tonn. I 2013 er gytebestanden venta å vere 2,0 millionar tonn. I 2012 vart det skifta bestandsmodell og det førde til oppskrivning i biomasse.

Rådgeving

Etter innføringa av eit strengt forvaltingsregime (Noreg-EU) i 1998 vart det god vekst i bestanden. I 2001 vart den estimerte gytebestanden (biomassen) klassifisert til å vere over føre-var-nivået. På grunn av låg middelvekt og sein modning av 2000-årsklassen, og dårleg rekruttering, fekk vi ein nedgang i gytebestanden frå 2002 til 2008. Det har vore ein serie av svært låge rekrutteringar frå årsklassane 2001 til 2011. Førebels berekning av rekrutteringa i 2012 tyder på at 2011-årsklassen er på same låge nivå som årsklassane frå og med 2001. ICES sitt råd for 2013 baserer seg på haustingsregelen som gjev ein fangst i det direkte sildefisket på 465 750 tonn og eit kvotetak på 14 400 tonn bifangst for EU-flåten.

Tabell 4.10 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av nordsjøsilid sidan 1997.

År	Råd frå ICES	Tilrådd		Bifangst kvote	Fangstar ³ IV, VIIId	Gytebestand
		TAC	Avtalt TAC			
1997	F = 0,2	159 ¹	159	24	238	1217
1998	F(vaksen) = 0,2 F(ungfisk) < 0,1	254 ¹	254	22	338	1467
1999	F(vaksen) = 0,2 F(ungfisk) < 0,1	265 ¹	265	30	333	1536
2000	F(vaksen) = 0,2 F(ungfisk) < 0,1	265 ¹	265	36	346	1532
2001	F(vaksen) = 0,2 F(ungfisk) < 0,2	Scenarier	265	36	323	2084
2002	F(vaksen) = 0,2 F(ungfisk) < 0,1	Scenarier	265	36	353	2398
2003	F(vaksen) = 0,25 F(ungfisk) = 0,12	Scenarier	400	52	450	2456
2004	F(vaksen) = 0,25 F(ungfisk) = 0,1	Scenarier	460	38	550	2419
2005	F(vaksen) = 0,25 F(ungfisk) = 0,1	Scenarier	535	50	639	2294
2006	F(vaksen) = 0,25 F(ungfisk) = 0,12	Scenarier	455	43	511	1798
2007	Få gytebest. tilbake til B _{pa} innan 2008	Scenarier	341	32	388	1444
2008	F(vaksen) = 0,17 F(juv) = 0,08 (forvaltingsplan)	Scenarier	201	19	245	1526
2009	Ny haustingsregel	Scenarier	171	16	166	1899
2010	F(vaksen) = 0,15 F(ungfisk) = 0,05	Scenarier	164	14	175	2005
2011	Sjå scenarier	Scenarier	200	16	218	2343
2012	Forvaltingsplan	Scenarier	405	18		2271 ⁴
2013	Forvaltingsplan	Scenarier	478			

¹ Fangst i direkte fiske i IV og VIIId.

² Revidert i juni 1996, ned frå 263.

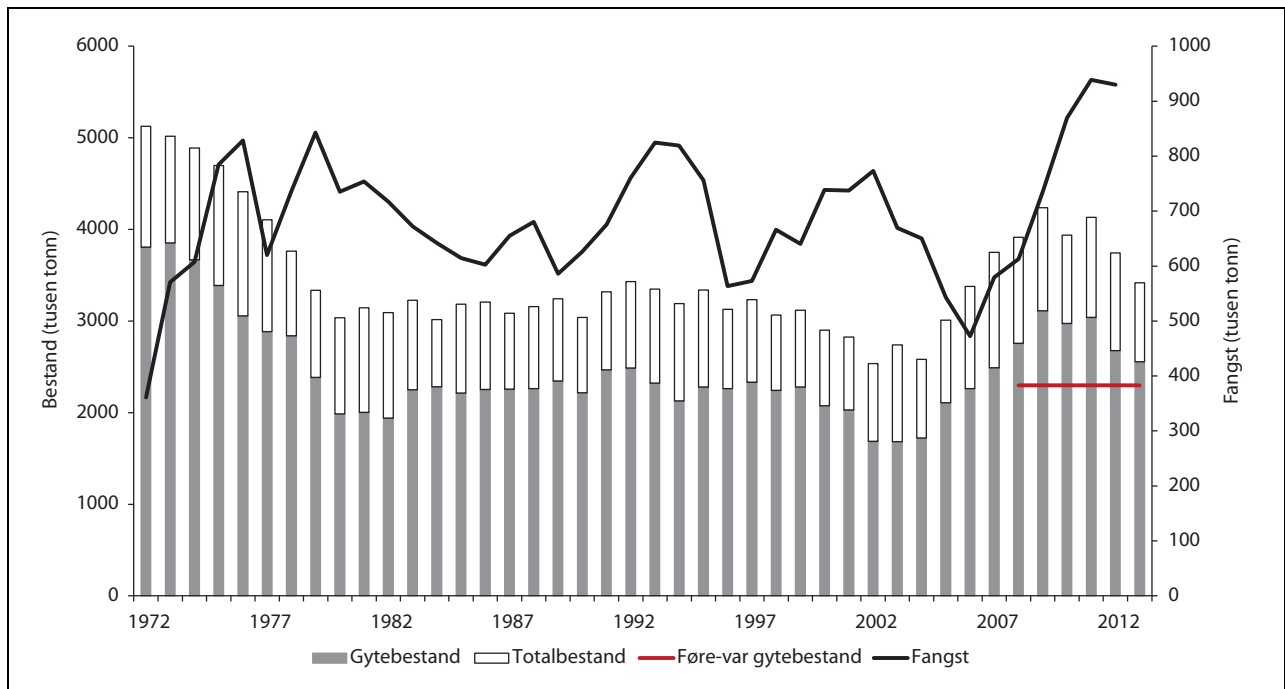
³ Landingar er gitt av arbeidsgruppa (HAWG) og vil ikkje i alle høve korrespondere med offisiell statistikk.

⁴ Framskriving.

Forvaltingsstrategien som Noreg og EU er samde om seier at F ikkje skal overstige 0,25 og 0,05 per år for høvesvis vaksen silid og ungsild når gytebestanden er større enn 1,5 millionar tonn. Dei siste åra har EU og Noreg halde seg til råda basert på forvaltingsplanen. Ein gjorde eit unntak for 2012 då det viste seg at forvaltningsplanen ikkje tek godt nok omsyn til dynamikken i bestanden. Ein gjekk bort frå 15 prosent-regelen i 2012. Kvoten for 2013 er på 478 000 tonn, noko som er i tråd med føre-var-prinsippet. Noreg og EU er i ein prosess for å få på plass ein ny forvaltningsplan. I følgje avtalen har Noreg 29 prosent av totalkvoten for direkte fiske av silid. Eventuelle bifangstar i det norske industrirålfisket vert trekte frå denne kvoten. EU innførte i 1997 ein eigen bifangstkvote for industrifisket. Denne bifangstkvoten har ikkje vorte fiska opp.

4.2.9 Makrell

Den nordaustatlantiske makrellbestanden består av tre gytekomponentar: sørleg makrell, vestleg makrell og nordsjømakrell. Vestleg makrell er på eit relativt høgt nivå, medan nordsjøkomponenten framleis er på eit lågt nivå. Gytebestanden har auka med over 60 prosent, frå 1,75 millionar tonn i 2002 til i underkant av 3,0 millionar tonn i 2010. Gytebestanden vart så vurdert til å minke til 2,7 millionar tonn i 2012. Bestandsmålingar vert utførte kvart tredje år, og i 2011 vart nordsjøbestanden målt til å vere berre om lag 5 prosent av nivået på 1960-talet.

Figur 4.11 Utviklinga i bestand og fangst av nordaustatlantisk makrell 1972 – 2013. Fangst i 2012 og bestand i 2013 er prognosar.

Fisket

Fisket etter makrell føregår hovudsakleg i eit direkte fiskeri med snurpenot og trål. I Biscaya og utanfor Portugal vert makrellen stort sett teken som bifangst av trålarar. Det norske fisket føregår for det meste med snurpenot, men trål og tradisjonelle reiskapar som garn og snøre vert og brukt.

I byrjinga av 1990-åra auka dei internasjonale makrellfangstane frå ein stabil årsfangst på 600 000–650 000 tonn til over 800 000 tonn i 1993 og 1994. Dette førte til nedgang i bestanden, og fangstnivået måtte ned. Strenge reguleringar med lågare kvotar førte til at fangstane fall til høvesvis 563 000 og 573 000 tonn i 1996 og 1997, men har seinare auka igjen, og dei siste åra har fangstane vore rekordstore. I 2011 og 2012 er fangstane rekna til om lag 930 000 tonn (Figur 4.11). Dei viktigaste fangstområda er Nordsjøen (område IV), Norskehavet (område IIa) og vest av 4^oV (områda VI og VII) (sjå Fig. 3.1)

I 2012 fiska Noreg 181 095 tonn makrell. Fangstane gjennom året fordelte seg med mindre enn 0,5 prosent første halvår, og størsteparten i tredje kvartal.

Uttaket frå bestanden er større enn det som vert landa, i og med at det vert dumpa og sleppt makrell på feltet. Det fører til auka dødsrate. I og med at det nesten ikkje finst data for dette, kan det ikkje gjevast gode overslag over kor stort utkastet

er. Analysar viser at dette uttaket har vore så stort at totalfangsten sannsynlegvis har vore minst 60 prosent høgare enn oppgeve. Innan pelagisk sektor tyder tilbakemeldingar frå norske og samarbeidande lands kontrollstyresmakter på at det urapporterte fisket av makrell er sterkt redusert, spesielt dei siste åra. Ein har med eksperimentelle forsøk på fiskefeltet dei siste åra kvantifisert nedreping grunna trenging av makrell før slepping. Denne dødsraten er potensielt mykje større enn tidligare rekna med. Frå norsk side vil det verte arbeidd grundig framover med problemstillinga for å redusere denne uønska dødsraten.

Bestandsgrunnlaget

Makrellen som vert fiska i Nordsjøen, Skagerrak og Norskehavet stammar frå tre gyteområde:

- Nordsjøen.
- Sør og vest av Irland.
- Utanfor Portugal og Spania.

Makrell frå det sørlegaste gyteområdet vart fram til 1994 behandla som ei eiga eining. Norske og internasjonale merkeforsøk viser at makrell som gyt i dei sørlege og vestlege områda vandrar til Norskehavet og Nordsjøen for å beite etter gytinga. Vandringane til makrellen er altså så omfattande at fisk frå alle tre gyteområda vert blanda og fiska på i Nordsjøen, Skagerrak og Nor-

Tabell 4.11 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av nordaustatlantisk makrell sidan 1997.

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1997	Betydeleg reduksjon av F		470	570	2332
1998	F = 0,15-0,2 (Noreg-EU avtalen)	498	549	667	2241
1999	F = 0,15	437	562	640	2280
2000	F _{pa} = 0,17	642	612	738	2075
2001	F _{pa} = 0,17	665	670	737	2028
2002	F _{pa} = 0,17	694	683	773	1688
2003	F _{pa} = 0,17	542	583	670	1682
2004	F _{pa} = 0,17	545	532	650	1722
2005	F = 0,15 til 0,20	420	422	543	2107
2006	F = 0,15 til 0,20	487	444	473	2262
2007	F = 0,15 til 0,20	509	502	579	2488
2008	F = 0,15 til 0,20	456	458	611	2755
2009	F = 0,15 til 0,20	578	605 ¹	735	3112
2010	Haustingsregel	572	– ²	869	2973
2011	Haustingsregel	592-646	– ²	927	3040
2012	Haustingsregel	586-639	– ²	930	2677 ³
2013	Haustingsregel	497-542	– ²		

¹ Inkluderer ikkje unilateral avtalt TAC Noreg/Færøyane eller islandsk TAC.

² Ingen internasjonal einigheit om TAC.

³ Framskriving.

skehavet i andre halvår. Det er uråd å skilje desse tre komponentane i fangstane. Difor vert makrellen forvalta som ein bestand, den nordaustatlantiske makrellbestanden. Utviklinga av bestanden (umoden og gytebestand) og totale landingar sidan 1972 er vist i figur 4.11.

Gytebestanden vert målt ved eggtokt kvart tredje år, sist i 2010 i dei vestlege og sørlege gyteområda og i Nordsjøen i 2011. Desse gytebestandsmåla har til 2003 vore brukt som absolutte verdiar i utrekningane, men ICES har no nytta dei som relative verdiar. Eggtokta viser at gytebestanden har lege på eit stabilt nivå, men med ein auke i 2010. Gytebestanden vert no berekna ved at ein nyttar trenden i gytebestanden frå eggtokta, slik at utrekningane passar med fangstane. Den vestlege komponenten utgjer om lag 85 prosent, og nordsjøkomponenten har vore låg (1-5 prosent) heilt sidan han vart fiska ned på byrjinga av 1970-talet. På grunn av problem med fangsttala vert

utrekningane av gytebestanden svært usikre. Gytebestanden har auka frå 1,8 millionar tonn i 2002 til 2,9 millionar tonn i 2011 og estimert til om lag 2,7 millionar tonn i 2012. Tilgjengeleg informasjon tyder på at utbreiinga av gyteområdet for makrell har auka i dei siste åra og gyteområdet var rekordstort i 2010. Beiteområdet har også auka kraftig om sommaren frå 2007-2012. Makrell vert fiska kommersielt i område som tidlegare ikkje har vore fangstområde, spesielt innanfor Islands territorialfarvatn.

Rådgjeving

Noreg, EU og Færøyane vart i 1999 einige om at uttaket av bestanden skal tilsvare ein fiskedødsrate på 0,15-0,2, som tilsvare eit årleg uttak på 14-18 prosent av gytebestanden. Avtalen mellom kyststatane vart revidert hausten 2008. Til grunn låg eit omfattande forskararbeid for å kartlegge

moglege reglar for kvoteberekning med tanke på fangstnivå, stabilitet og låg risiko for bestanden. Dersom den samla fangsten ikkje fører til ein mindre gytebestand i kvoteåret enn 2,2 millionar tonn, skal fangsten svare til ein fiskedødsrate på mellom 0,20 og 0,22. Likevel skal ikkje kvoten endrast meir enn 20 prosent frå eitt år til det neste, sjølv om dødsraten då fell utanfor det vedtekne intervallet. Dersom slike fangstar fører til ein mindre gytebestand enn 2,2 millionar tonn skal mindre fiskedødsrate leggjast til grunn. Den reviderte forvaltingsplanen vart i 2009 evaluert av ICES og funnen å vere i samsvar med føre-var-prinsippet dersom TAC svarar til totalt uttak frå bestanden. ICES si tilråding for fisket i 2013 er å følgje haustingsregelen, dvs. eit fiske på mellom 497 000 tonn og 542 000 tonn.

For å verne makrellen i Nordsjøen vert det framleis tilrådd å stengje den sørlege delen for makrellfiske heile året, og den nordlege delen i perioden februar–juli.

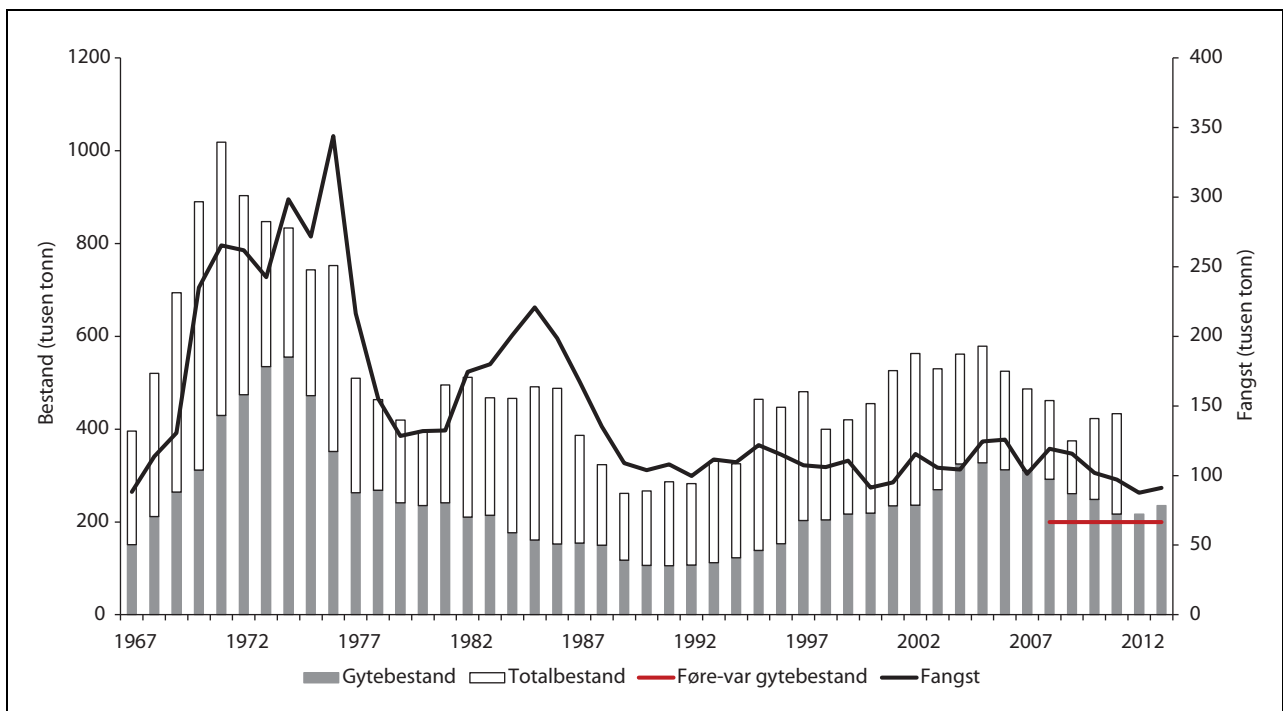
Sidan det ikkje er inngått nokon kyststatsavtale om makrell per 2. april 2013 er det venta at det reelle uttaket vil kunne verte nærare ein million tonn, basert på makrellfangstar som dei ulike nasjonane har bestemt eller gjeve tilsegn om å fange. Dette kan forverre bestandsutviklinga for makrellen kraftig, og det gjev grunn til uro på litt lengre sikt.

4.2.10 Sei i Nordsjøen og vest av Skottland

Fisket

I dei siste åra har landingane i snitt lege rundt 110 000 tonn (Figur 4.12). Fangstane frå vest av Skottland har i dei seinare åra utgjort om lag 7-8 prosent av totalfangstane. Ein reknar med at landingane frå Nordsjøen for 2012 er 87 500 tonn. For 2013 er det avtalt ein totalfangst på 91 220 tonn og 500 tonn er sett av til norsk fiskeri vest for Skottland. Den norske delen av totalfangsten dei siste ti åra har vore rett over 50 prosent. Førebelse oppgåver for 2012 tyer på at norsk fangst i Nordsjøen, medrekna bifangst til oppmaling, har vore om lag 33 000 tonn. Dette er mindre enn den norske kvoten på vel 41 000 tonn. I det norske fiskeriet er det trålarflåten som tek mesteparten (om lag 80 prosent). Notfisket inkluderer òg ungsei nær kysten. Noreg disponerer 52 prosent av totalkvoten i Nordsjøen.

Frå og med 1999 er det laga ei felles utrekning for seibestandane i Nordsjøen og vest av Skottland. Nordsjøbestanden er veldig stor samanlikna med bestanden vest av Skottland, så alle utrekningar vert styrte av data frå nordsjøbestanden. Eit av dei største problema med bestandsutrekninga er manglande rekrutteringsdata. Det vart sett i gang eit 0-gruppetokt på sei i 1999. Denne tidsserien viste seg å vere lite eigna og i 2006 vart det starta opp eit tokt

Figur 4.12 Utviklinga i bestand og fangst av sei i Nordsjøen og vest av Skottland. Tala for fangst og bestand i 2012 og 2013 er prognosar.

Tabell 4.12 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (1000 tonn) av sei i Nordsjøen/Skagerrak sidan 1997.

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand ¹
1997	Ingen auke i F	113	115	107	203
1998	Reduser F med 20 prosent	97	97	106	204
1999	Reduser F til F_{pa}	104	110	111	217
2000	Reduser F med 30 prosent	75	85	91	219
2001	Reduser F med 20 prosent	87	87	95	234
2002	$F < F_{pa}$	<135	135	115	236
2003	$F < F_{pa}$	< 176	165	106	269
2004	$F < F_{pa}$	< 211	190	104	325
2005	$F < F_{pa}$	< 150	145	105	328
2006	$F < F_{pa}$	< 123	123	125	312
2007	I samsvar med forvaltingsplan	< 123	123	126	311
2008	I samsvar med forvaltingsplan	< 137	136	101	292
2009	I samsvar med forvaltingsplan	< 126	126	119	261
2010	I samsvar med forvaltingsplan	< 107	107	116	248
2011	I samsvar med forvaltingsplan	< 93	93	97	217
2012	I samsvar med forvaltingsplan	< 79	79		219 ²
2013	I samsvar med forvaltningsplan	<91	91		

¹ Gytebestanden er kombinert for Nordsjøen og vest av Skottland.

² Framskriving.

på norskekysten sør for 62° N for å undersøkje førekomsten av to- og treåringar. Fram til 2011 vart ein og same båt bruka til toktet kvart år, og toktserien viste godt samsvar frå år til år. I 2011 vart ein annan båt bruka, noko som skapte problem. Toktet er ikkje planlagt for 2013. Det er frå 2011 gjort endringar i berekningsmodellane for å legge meir vekt på toktseriane og redusere vekta av kommersielle data (WKBENCH).

Bestandsgrunnlaget

I byrjinga av 1970-åra var totalbestanden av sei i Nordsjøen og vest av Skottland opptil ein million tonn. Han vart redusert til om lag 260 000 tonn kring 1990 (Figur 4.12), for så å auke til vel 500 000 tonn i 2005. Etter dette har han gått noko ned igjen til under 430 000 tonn sei siste åra. Gytebestanden, som i 1974 var på 555 000 tonn, nådde eit minimum på 100 000 tonn i 1991, men er no

utrekna til 235 000 tonn i byrjinga av 2013. Fiske dødsraten, som dei siste 15 åra har vore mellom 0,2 og 0,4, er berekna til å ligge under 0,3 i 2012 og 2013. 2004-årsklassen av sei var om lag 40 prosent sterkare enn tidlegare årsklasser, medan 2005 var svak. Gode mål for dei siste rekrutterande årsklassane finst enno ikkje, så for desse årsklassane er det brukt langtidsgjennomsnitt.

Det er gjort framlegg om at B_{pa} for sei i Nordsjøen og vest av Skottland skal vere 200 000 tonn (under dette nivået er det hovudsakleg produsert middels og dårlege årsklassar), og F_{pa} er sett til 0,40. Gytebestanden har sidan 1997 hatt godt reproduksjonspotensial.

Rådgeving

Ei oppdatert bestandsberekning vart gjort i 2012. ICES si tilråding for fisket i 2013 i følgje haustingsregelen gjev eit fiske på 101 000 tonn.

4.2.11 Torsk, hyse, kviting og raudspette i Nordsjøen

Fisket

I botntrål- og snurrevadfisket til konsum tek dei ei blanding av torsk, hyse og kviting. Industritrålfisket og bomtrålfisket etter flatfisk fører til ein auke i fiskedødsraten for torskefisk, særleg for dei yngre årsklassane. Det er eit stort utkast av undermåls fisk i alle fiskeria. I blandingsfiskeria er torsk den avgrensande arten for alle scenarioa som vert undersøkte, og dersom ein vel å følgje opsjonane i torskeforvaltningsplanen vil ein ikkje kunne utnytte forvaltningsplanane for sei, hyse, kviting eller raudspette.

Torskelandingane fall frå 300 000 tonn i 1981 til om lag 23 000 tonn i 2007 og auka deretter til nesten 38 000 tonn i 2010. I 2011 var torskelandingane nesten 35 000 tonn. Vi skal vere merksame på at i det berekna totale uttaket er medrekna utkast og fangst multiplisert med ein «fangst-faktor» for ikkje-allokert fangst. Denne multiplikatoren var 1.88 i 2003, medan han i 2011 vart berekna til 1.43. (Figur 4.13). Norsk fiske i 2011 var om lag 5 000 tonn. I 2007 og 2008 vart om lag halvparten (vel 20 000 tonn) av all torsk som vart fiska kasta ut att. Denne delen gjekk litt ned i 2009 til 2011 og berekningane viser at i denne perioden vart om lag ein tredel av all torsk som vart fanga, kasta ut att. Vi reknar med at lite av dette overlevde.

Årsfangstane (inkludert utkast) av hyse låg på kring 220 000 tonn i åra 1980–1986 og fall gradvis til eit nivå på 100–170 000 tonn i tiårsperioden 1991–2002 (Figur 4.14). Etter dette vart fangstnivået gradvis ytterlegare redusert til vel 40 000 i 2009 og har seinare auka til 42 000 tonn pluss 10 000 tonn utkast i 2012. Det er ikkje venta bifangst i industritrålfisket i 2013. Noreg disponerer 21 prosent av totalkvoten.

Landingane av kviting har vore stabile eller litt aukande dei siste ti åra (Figur 4.15), men er monaleg lågare enn i perioden 1960 – 1980. Storbritannia tek om lag 80 prosent av totalfangsten. Dei norske landingane er hovudsakleg bifangst i industritrålfisket.

Utbyttet av raudspette minka fram til 2007, men har etter det auka litt igjen (Figur 4.16). Av fangstane på vel 100 000 tonn i 2011 var vel 63 prosent landingar. Noreg disponerer 6 prosent av totalkvoten.

Bestandsgrunnlaget

Gytebestanden av torsk vart redusert frå om lag 250 000 tonn i 1970 til under B_{lim} , som er 70 000

tonn, sidan 1999. Eit historisk lågmål vart nådd i 2006 då gytebiomassen var 26 000 tonn. ICES er ikkje i stand til å rekne ut storleiken på bestanden fordi fangsttala dei seinare åra, og særleg for 2012, er svært usikre. Ein har berekna prognosen for 2013 i to ulike scenario, eit der ein ventar at innsatsreguleringane vil gje nedgang i F , og eit der ein bereknar at trenden i F held fram som i 2006-2010. Begge scenarioa gjev ein gytebestand som er venta å krype over B_{lim} . Grensa for god reproduksjonsevne (B_{pa}) er vurdert å vere 150 000 tonn. Dagens fiskemønster fører til høg fiskedød for eitt- og toåringar, slik at berre om lag 15 prosent av eittåringane overlever til dei er tre år. 1996-årsklassen har vore sterk, men på grunn av stort fiskepress har det ikkje lukkast å få bygd opp att gytebestanden. Sidan 1997 har alle årsklassar vore svake eller middels, og årsklassane 1997, 2000, 2002, 2004, 2006-2008 og 2010 er dei svakaste som er registrert. Det er difor ikkje venta at gytebestanden vil auke til over 150 000 tonn i næraste framtid, sjølv om fiskedødsraten vert kraftig redusert.

Etter den gode årsklassen av hyse i 1999, har det vorte lenger mellom gode årsklassar. Berre 2005 og 2009-årsklassen kan reknast som middels gode årsklassar. Dei andre er til dels svært svake. Gytebestanden er i 2012 vurdert til å vere om lag 273 000 tonn, og såleis over B_{pa} på 140 000 tonn. Fiskedødsraten i 2011 vart vurdert til å vere 0,298 og dette er om lag den F som er lagt til grunn i forvaltningsregelen mellom Noreg og EU ($F=0,3$).

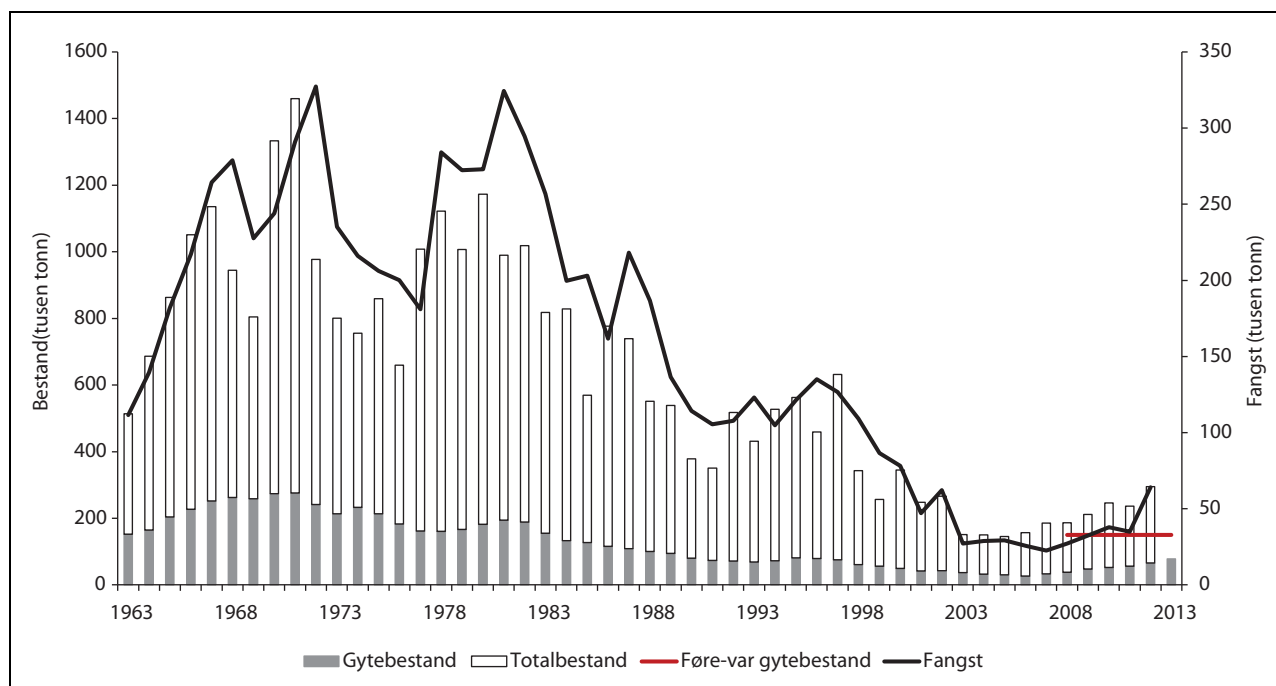
Gytebestanden av kviting har auka til vel 31 000 tonn i 2010, men er lågare enn gjennomsnittet. Fiskedøden har vore relativt stabil sidan 2003, og var i 2011 den lågaste som er registrert. Bestandsberekninga er usikker.

Fiskedødsraten for raudspette har vorte kraftig redusert dei siste åra og gytebiomassen har auka. Gytebiomassen er berekna å verte rekordhøg i 2013, over 600 000 tonn. Uttaket av bestanden er rekna som berekraftig og gytebestanden er over grensa for god reproduksjonsevne.

Rådgeving

ICES si tilråding etter den vedtekne haustingsregelen gjev eit torskefiske på vel 25 000 tonn. Tufta på den vesle bestanden og den dårlege rekrutteringa dei siste åra, vil det ikkje vere råd å byggje opp igjen gytebiomassen til over B_{pa} i starten av 2014, sjølv med null-fangst i 2013. For hyse er òg tilrådinga frå ICES å følgje haustingsregelen, noko som gjev eit fiske mindre enn 48 000 tonn. For kviting bør fangsten ikkje vere høgare enn 26 000 tonn. Tilrådinga frå ICES for raudspette for

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalane i 2011 og 2012

Figur 4.13 Utviklinga i bestand og fangst av torsk i Nordsjøen. Tala for fangst og bestand i 2012 og 2013 er prognosar.

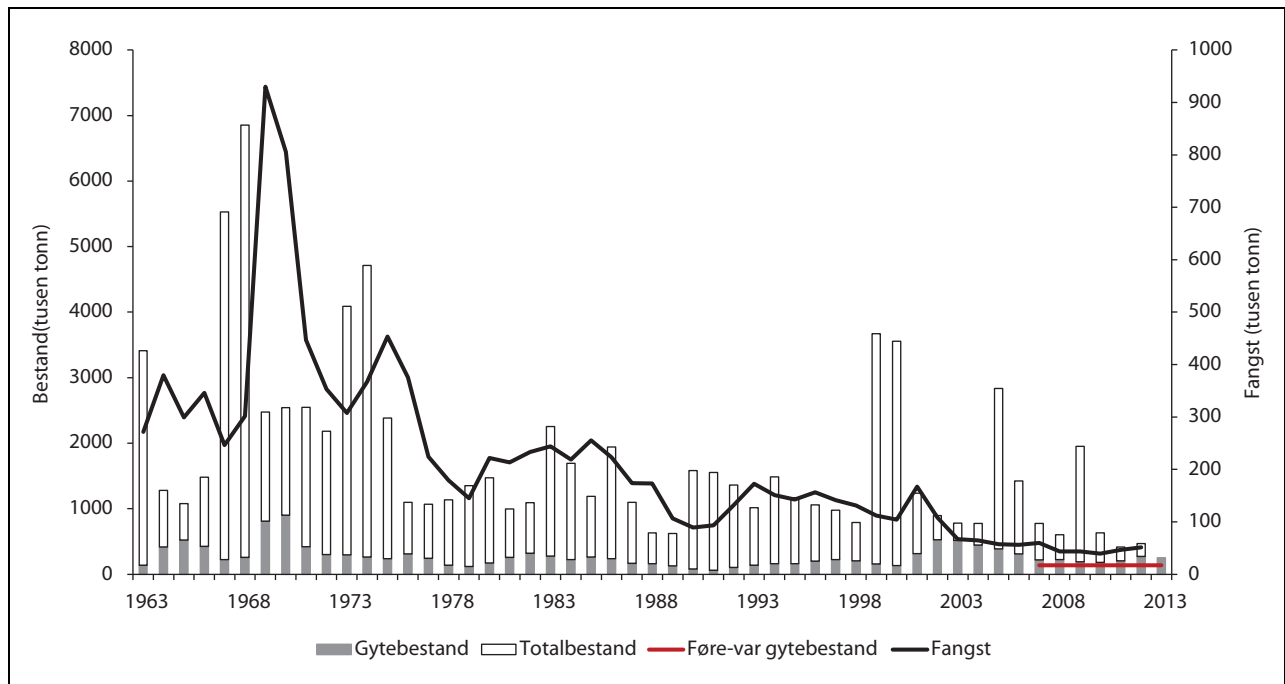
Tabell 4.13 Tiltrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av torsk i Nordsjøen sidan 1997¹

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1997	80 prosent av $F(95) = 0,65$	135	115	124	75
1998	$F(98)$ burde ikkje overstige $F(96)$	153	140	146	61
1999	$F = 0,60$ for å byggje opp att SSB	125	132	96	56
2000	F mindre enn 0,55	< 79	81	71	50
2001	Lågast mogleg fangst	0	48,6	50	42
2002	Lågast mogleg fangst	0	49,3	55	43
2003	Ikkje fiske	0	27,3	31	37
2004	Ikkje fiske	0	27,3	28	32
2005	Ikkje fiske	0	27,3	29	30
2006	Ikkje fiske	0	23,2	27	26
2007	Ikkje fiske	0	20,0	24	33
2008	Utnyttast i tilhøve til føre-var grenser	< 22	22,2	27	38
2009	Ikkje fiske	0	28,8	31	47
2010	Forvaltingsplan (F 65% av F_{2008})	< 40,3	33,6	37	52
2011	Sjå scenarier	-	26,8	33	56
2012	Forvaltingsplan (F 45% av F_{2008})	31,8	26,5		65 ²
2013	Forvaltingsplan (TAC-20%)	25.4	26,5		

¹ Fangst inkluderer totalt estimert uttak, og gytebestand i Subarea IV, Divisjon VIIId og IIIa.

² Framskriving.

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalane i 2011 og 2012

Figur 4.14 Utviklinga i bestand og fangst av hyse i Nordsjøen. Tala for fangst og bestand i 2012 og 2013 er prognosar.

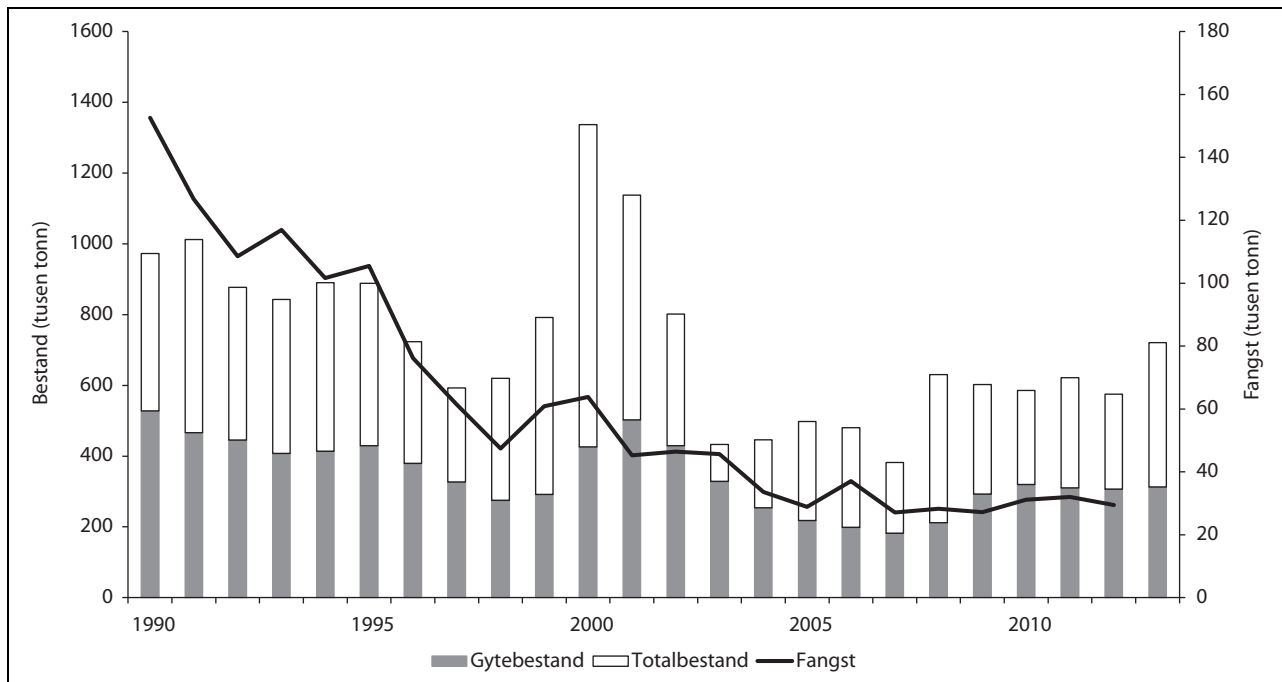
Tabell 4.14 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av hyse i Nordsjøen (ICES Subarea IV) sidan 1997.

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand ¹
1997	Må ta omsyn til blanda fiskeri		114	138	208
1998	Ingen auke i F	100,3	115	128	228
1999	Reduser F(95–97) med 10prosent	72	88,6	111	203
2000	F mindre enn F_{pa}	< 51,7	73	100	230
2001	F mindre enn F_{pa}	< 58	61	165	271
2002	F mindre enn F_{pa}	< 94	104	101	199
2003	Ingen fangst av torsk	0 torsk	52	76	226
2004	Blandingsfiske vurderingar	0 torsk	85	65	207
2005	Blandingsfiske vurderingar	92	66	57	244
2006	Blandingsfiske vurderingar	39	52	55	252
2007	Blandingsfiske vurderingar	55,4	55	61	260
2008	Blandingsfiske vurderingar	49,3	46	42	359
2009	Blandingsfiske vurderingar	44,7	42	41	400
2010	Blandingsfiske vurderingar	38	36	38	501
2011	Sjå scenarier	-	34	46	476
2012	EU-Noreg forvaltingsplan	41,6	39		589
2013	Forvaltingsplan	47,8	45		

¹ Gytebestanden er kombinert for Nordsjøen og Skagerrak.

² Framskrivning.

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalane i 2011 og 2012

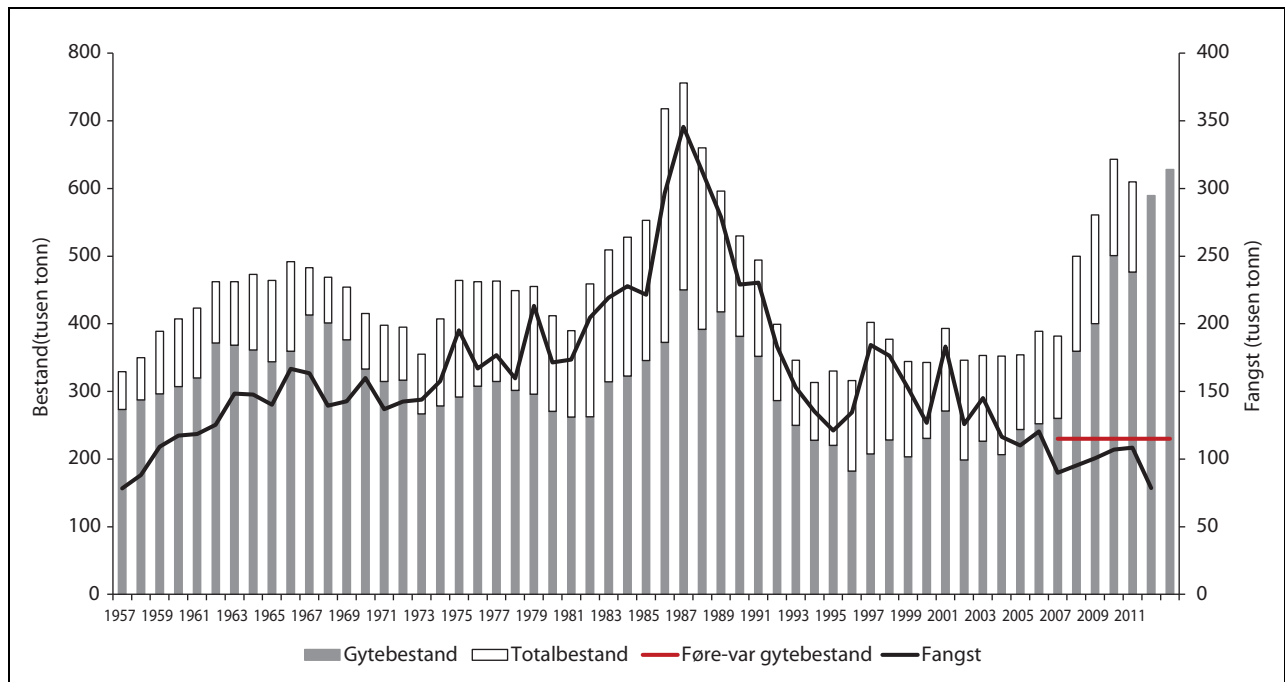
Figur 4.15 Utviklinga i bestand og fangst av kviting i Nordsjøen. Tala for fangst og bestand i 2012 og 2013 er prognosar. ICES har ikkje definert føre-var-grense for denne bestanden.

Tabell 4.15 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av kviting i Nordsjøen (ICES Sub-area IV) sidan 1997.

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1997	Blanda fiskeri; ta omsyn til rådet for torsk		74	54	327
1998	Ingen auke frå 1996 nivået	54	60	40	275
1999	Minst 20 prosent reduksjon av F(95–97)	40,4	44	52	292
2000	Lågast mogleg fangst	0	30	55	426
2001	60 prosent reduksjon av F(97–99)	19,4	30	36	502
2002	F ikkje større enn 0,37	< 33	32	39	429
2003	Ingen fangst av torsk	-	16	39	329
2004	Ingen fangst av torsk	Inga auke	16	28	245
2005	Ingen fangst av torsk	52	28,5	22	218
2006	Ingen fangst av torsk	< 17,3	23,8	31	199
2007	Ingen fangst av torsk	< 15,1	23,8	22	182
2008	Ingen fangst av torsk	< 15,1	17,9	23	212
2009	Ingen fangst av torsk	< 11	15,2	18	292
2010	Ingen fangst av torsk	< 6,8	12,9	22	320
2011	Ingen fangst av torsk	< 9.5	14,8	23	311
2012	Interim forvaltingsplan	<17.1	17.1		
2013	Føre-var tilnærming	<19	18,9		

¹ Framskriving.

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalane i 2011 og 2012

Figur 4.16 Utviklinga i bestand og fangst av raudspette i Nordsjøen. Tala for fangst og gytebestand i 2012 og 2013 er prognosar.

Tabell 4.16 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av raudspette i Nordsjøen (ICES Sub-area IV) sidan 1997.

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1997	Reduksjon i F på 20prosent	80	91	82	208
1998	$F=0,3$	82	87	70	228
1999	$F=0,3$	106	102	79	203
2000	$F=0,3$	95	97	84	230
2001	$F=0,26$	78	78	80	271
2002	$F < F_{pa}$	< 77	77	70	199
2003	$F=0,23$	60	73	66	226
2004	Gjenoppbyggingsplan		61	61	207
2005	Gjenoppbygg $SSB > B_{pa}$ i 2006	35	59	55	244
2006	Gjenoppbygg $SSB > B_{pa}$ i 2007	48	57	56	252
2007	Gjenoppbygg $SSB > B_{pa}$ i 2008	< 32	50	49	260
2008	Gjenoppbygg $SSB > B_{pa}$ i 2009	< 35	49	48	359
2009	Avgrens totale landingar til 55 500 tonn	$< 55,5$	55,5	55	400
2010	Avgrens totale landingar til 63 825 tonn	$< 63,8$	63,8	51	501
2011	Sjå scenarier	64,2	73,4	66	476
2012	Første steg i forvaltingsplan	84,4	84,4		589 ¹
2013	Første steg i forvaltingsplan	97,1	97,16		

¹ Framskrivning.

fiske i 2013 er å følgje første steget i den vedtekne forvaltingsplanen. Dette gjev eit uttak på < 97 070 tonn.

4.2.12 Kolmule

Kolmulebestanden i det nordaustlege Atlanterhavet består truleg av to hovudkomponentar; ein nordleg som har si utbreiing i Norskehavet og sørover til sørvest av Irland, og ein sørleg som held til i Biscaya og vidare sørover mot Gibraltar og Nord-Afrika. Det er uklårt kor mykje desse komponentane blandar seg under gyting og beiting, difor vert all kolmule sett på som ein felles bestand i bestandsutrekningane og rådgjevinga i ICES.

Fisket

Hovudfisket føregår om våren på gytefelta langs eggakanten vest av Dei britiske øyane og ved Færøyane. Noreg opererer her med ringnotsnurpar utstyrte for flytetråling. Fangst av kolmule har òg føregått på beiteområda i Norskehavet om sommaren, òg då med flytetrål. Dette fisket har dei seinare åra praktisk talt falle bort. Elles tek industritrålflåten kolmule gjennom heile året i Norskerenna.

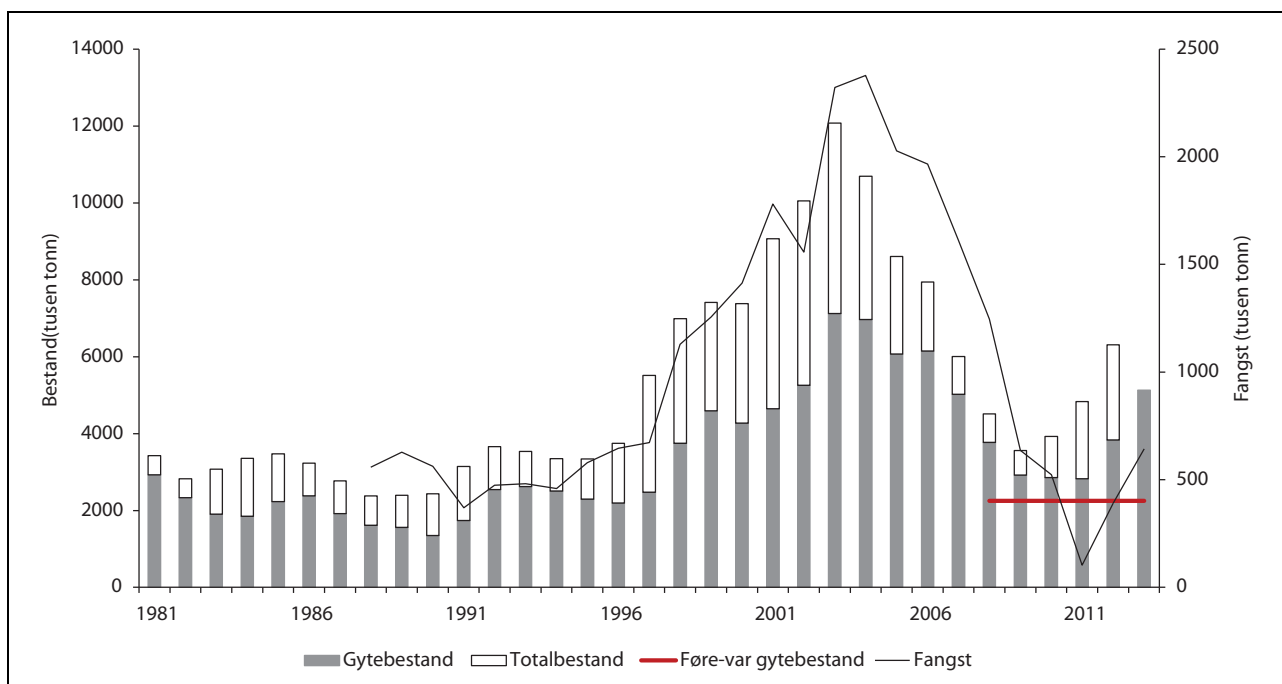
Internasjonal fangststatistikk frå 2012 er enno ikkje ferdig, men fisket er venta å verte om lag 391 000 tonn (Figur 4.17).

Utrekningsmetodar

For kolmule vert det brukt ein ny modell til å rekne ut bestandsnivået, SAM (State-space Assessment Model). I utrekningane inngår fangststatistikken (tal landa fisk fordelt på aldersgrupper) og aldersgrupper frå eit akustiske tokt. Denne modellen vart teken i bruk etter ein evalueringssprosess av kolmulebestanden i ICES i 2012.

Bestandsgrunnlaget

Kolmulebestanden nådde toppen i 2003, men minka raskt i åra etter (Figur 4.17). Denne nedgangen stoppa i 2010 og bestanden har auka igjen i 2011. På midten av 1990-talet byrja kolmulebestanden å produsere ei rekkje årsklasser som var fleire gonger sterkare enn det som tidlegare var observert. Dette førte til ei mangedobling av bestandsstorleiken og ein tilsvarande auke i fangstkvantumet. Situasjonen med sterke årsklassar år etter år ser ut til å vere dramatisk endra og årsklassane som vart gytt i 2005 – 2009 ser ut til å vere blant dei svakaste som er observert. Dei to siste åra er det observert auka rekruttering, men det er svært usikkert kor sterke desse årsklassane er. Gytebestanden vart i byrjinga av 2012 berekna til å vere 3,8 millionar tonn som er godt over føre-var-grensa på 2,25 millionar tonn. Bestanden er venta å auke ytterlegare i 2013.

Figur 4.17 Utviklinga i bestand og fangst av kolmule. Fangst i 2012 og fangst og bestand i 2013 er prognosar. Fangst i 2013=TAC.

Tabell 4.17 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av kolmule sidan 1997.

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1997	Føre-var TAC for kombinert bestand	540		672	2473
1998	Føre-var TAC for kombinert bestand	650		1125	3749
1999	Fangstar over 650 000 t vil ikkje vera berekraftig i det lange løp	650		1256	4588
2000	F må ikkje overstige foreslått F_{pa}	800		1412	4274
2001	F må ikkje overstige foreslått F_{pa}	628		1780	4648
2002	Gjenoppbyggingsplan	0		1556	5257
2003	$F < \text{foreslått } F_{pa}$	600		2321	7124
2004	Oppnå 50prosent sannsyn for at $F < F_{pa}$	925		2378	6969
2005	Oppnå 50prosent sannsyn for at $F < F_{pa}$	1075		2027	6065
2006	F gamal forvaltingsplan	1500	2100 ²	1966	6144
2007	$F < \text{foreslått } F_{pa}$	980	1847 ³	1612	5020
2008	$F < F_{pa}$	835	1250 ⁴	1246	3768
2009	Halde bestanden over B_{pa}	384	606 ⁵	636	2920
2010	Følg den avtalte forvaltingsplanen	540	548	540	2859
2011	Følg den avtalte forvaltingsplanen	40	40 ⁶	105	2825
2012	Følg den avtalte forvaltingsplanen	391	391		3836
2013	Følg den avtalte forvaltingsplanen	643	643		5130 ⁷

¹ NEAFC forslag for NEAFC region 1 og 2.

² Avtalt TAC mellom kyststatane på 2 mill t og i tillegg tildeling til Russland i int.farvatn på 100 000 t.

³ Avtalt TAC mellom kyststatane på 1,7 mill t og i tillegg tildeling til Russland og Grønland på 147 000 t.

⁴ Avtalt TAC mellom kyststatane på 1,1 mill t og i tillegg tildeling til Russland og Grønland.

⁵ Avtalt TAC mellom kyststatane på 0,59 mill t og i tillegg tildeling til Russland 16 000 t.

⁶ Avtalt TAC mellom kyststatane på 40 000 tonn, i tillegg Russisk fangst som dei unilateralt fastsette på ca 20 000 tonn.

⁷ Framskrivning.

Rådgeving

Etter ein svært langvarig forhandlingsprosess vart kyststatane (Noreg, EU, Færøyane og Island) den 16. desember 2005 samde om forvaltinga og fordelinga av kolmule frå 2006 og framover. Denne sameinte planen vart revidert i 2008 og

vurdert av ICES i 2009. ICES stadfesta at den reviderte forvaltingsplanen var i samsvar med føre-var-prinsippet. Målet er at gytebestanden skal vere høgare enn føre-var-grensa (2,25 mill. tonn).

ICES gjev si tilråding for fisket i 2013 ut frå den vedtekne haustingsregelen, som gjev eit fiske på 643 000 tonn.

Del IV
Fisket etter avtalane i 2011 og 2012

5 Fisket etter avtalane i 2011 og 2012

5.1 Den felles forvaltninga

I omtalen av fisket etter avtalane for 2011 og 2012 er hovudvekta lagt på i kva grad Noreg og dei partane som får tildelt kvotar i norske område, faktisk utnyttar desse kvotane. Først presenterer vi dei norske kvotane i sonene til andre statar og utnyttinga av desse, jf. pkt. 5.2 nedanfor. Deretter, i punkt 5.3, presenterer vi kvotane andre statar har i norske område og utnyttinga av desse. Kommentaran til kvoteutnyttinga omfattar berre åra 2011 og 2012.

I dei neste avsnitta vert omgrepet «felles forvaltning» nytta om ein del sentrale fiskebestandar. Felles forvaltning tyder at to eller fleire land/samanslutningar av land har avtala å forvalte ein bestand saman, fordi bestanden finst i sonene til fleire land. Dette inneber at det i dei årlege kvoteforhandlingane vert avtalt ein totalkvote for bestanden, som vert fordelt på dei aktuelle avtalepartane.

5.2 Norsk utnytting av kvotar

I avsnitt 5.2 og 5.3 er kvotane henta frå dei årlege kvoteavtalane, med eventuelle oppdateringar. Fangsttala er baserte på landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet eller på dei fartøya som har rapportert fiska frå dei ulike jurisdiksjonsområda. Dette er anten til Fiskeridirektoratet eller til ansvarlege i tredjeland, det vil seie styresmaktene i kyststaten. Rapporterte fangsttal frå fiskefeltene kan avvike frå tala i landings- og sluttsetelstatistikken som viser utlossa kvanta. Symbolet (–) i tabellane tyder anten ingen fangst eller ingen kvote.

Noreg – Russland

Fellesbestandane

Noreg og Russland har felles forvaltning av artane torsk, hyse, blåkveite og lodde. Noreg sine kvotar (etter overføringar til tredjeland) og fangstar av desse bestandane går fram av tabell 5.1. Delar av

Tabell 5.1 Oversikt over norske kvotar (etter overføring til tredjeland) og fangst på fellesbestandane i Barentshavet

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2011	2012	2011	2012
Torsk	337 269	357 196	338 568 ²	354 458 ²
Hyse	155 470	158 453	158 204	159 063 ²
Blåkveite	7650	9165	8348	9123
Lodde	275 000	221 000	273 070	222 324

¹ Fangsttala (inkl. forskingsfangst) er henta frå Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 4. april 2013.

² Registrert ungdoms- og rekreasjonsfiske utgjer i 2011 og 2012 høvesvis 1405 tonn og 1788 tonn torsk, men ein reknar med at heile avsetninga på 7000 tonn vart teken. I 2012 vart det avsett 300 tonn hyse til ungdoms- og rekreasjonsfiske. Det er registrert 85 tonn, men ein legg til grunn at heile avsetninga vart teken.

dei norske kvotane for desse bestandane kan fiskast i russisk økonomisk sone, sjå tabell 5.2.

Kommentarar til oversikta

Kvotetala inneheld kvotar avsett til forskning. For åra 2011 og 2012 vart det avsett 7 000 tonn torsk til forskings- og forvaltningsformål. Avtalen for 2011 og 2012 opna vidare for å avsetje 4000 tonn hyse til forskings- og forvaltningsformål. Noreg avsette 2000 tonn hyse og 2000 tonn gjekk såleis inn i disponibel kvote for norske fartøy. I 2011 og 2012 vart det overført 48 000 tonn og 30 000 tonn lodde frå Russland til Noreg i byte mot 15 000 tonn og 10 000 tonn norsk vårgytande sild.

Som fylgje av at Noreg ikkje inngjekk bilateral avtale med Færøyane i 2011 og 2012, og sidan EU ikkje har noko interessant å bytte mot torsk og hyse frå Barentshavet, vart det i både 2011 og 2012 tilbakeført torsk og hyse frå kvota avsett til tredjeland i norsk-russisk fiskerikommisjon til nasjonal kvote. Det vart tilbakeført 18 016 tonn og 17 399 tonn torsk i høvesvis 2011 og 2012, og 6720 tonn og 5200 tonnhyse i 2011 og 2012 til nasjonal kvote. Torskeknoten nord om 62°N vart ikkje opp-

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalane i 2011 og 2012

Tabell 5.2 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i russisk økonomisk sone

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2011	2012	2011	2012
Torsk	140 000	140 000	450	463
Hyse	30 000	35 000	580	179
Blåkveite	7650	8415	-	4
Reker	2500	2500	-	1838
Grønlandssel	7000	7000	200	-
Lodde	270 000	216 000	67 695	710
Steinbit	2200	2200	54	955
Flyndre	500	500	-	-
Bifangstkvote	500	500	1	1

¹ Fangsttala (inkl. forskingsfangst) er henta frå Fiskeridirektoratets registre for elektroniske fangst- og aktivitetsdata per 3. april 2013.

fiska i 2012. Den uregistrerte delen av rekreasjonsfisket er lagt til tala og ein legg vidare til grunn at heile avsetninga på 7000 tonn vert teken og dermed enda utnyttingsgraden på 100,4 og 99,3 prosent.

Utnyttingsgraden for hyse var på om lag 101,8 prosent i 2011, medan den i 2012 var på 100,4 prosent. Kvoten vart altså noko overfiska i 2011. Bakgrunnen var at hysa var lettare tilgjengeleg enn venta sommaren 2011 for havfiskeflåten, og overfisket skuldast uunngåeleg bifangst i andre fiskerier etter at direktetfisket etter hyse vart stoppa hausten 2011. Loddekvoten vart godt nytta i 2011 og 2012.

Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen vart i 2009 einige om ein totalkvote på 15 000 tonn blåkveite i tre år framover og ein fordelingsnøkkel som gav Noreg ein kvote på 7650 tonn blåkveite. I 2011 vart partane einige om ein totalkvote på 18 000 tonn for 2012, der Noreg fekk ein kvote på 9165 tonn. Av dette skulle 750 tonn brukast til forskning. Denne kvoten vart overfiska med 9,1 og 0,5 prosent i 2011 og 2012.

Generelt har trålarane og andre havfiskefartøy fastsette kvotar praktisk talt utan overregulering, og dei held seg stort sett innanfor desse kvotane. Kystfiskeflåten består av mange fartøy som stadig vert meir effektive. Varierende grad av deltaking i fisket i kystflåten gjer det nødvendig å regulere fisket med såkalla overregulering. Overregule-

Tabell 5.3 Norske kvotar (etter overføringar til EU og tredjeland) og fangstar på fellesbestandane i Nordsjøen

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2011	2012	2011	2012
Torsk	4729	4659	4758	4559
Hyse	6918	8301	1183	1069
Sei	48 596	40 666	47 216	33 219
Kviting	1293	1116	28	94
Raudspette	4538	5209	1224	1025
Nordsjøesild	57 154	119 529	60 850	119 623

¹ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 3. april 2013. Fangsttala for sei og sild er både frå ICES-område IIIa og IV, medan makrelltala er frå ICES-område IIa, IIIa, IV og VIa.

ring er differansen mellom summen av maksimal-/fartøykvotane og gruppekvoten. Overreguleringa vert uttrykt i prosent av gruppekvoten, differansen vert omtalt som overregulering. Dersom summen av maksimal-/fartøykvotane er 13 000 tonn og gruppekvoten er 10 000 tonn, er overreguleringa 30 prosent. Tilgangen på fisk kan variere frå år til år, mellom anna på grunn av vêrforhold langs kysten. Dersom fiskeristyresmaktene bommar med graden av overregulering for kystfiskeflåten og ikkje greier å korrigere dette i tide, kan det føre til at dei fastsette kvotane vert overfiska. Ulike forhold kan òg føre til at kvotane ikkje vert fiska eller utnytta fullt ut.

Kommentarar til oversikta

Norske kvotar og fangstar i russisk økonomisk sone (RØS) går fram av tabell 5.2. Med unntak av lodde i 2011 og reker i 2012 nytta Noreg lite av sonetilgangen i RØS i 2011 og 2012. Noreg kunne fiske heile loddekvoten i RØS.

Noreg – EU

Fellesbestandane

Noreg og EU har felles forvaltning av artane torsk, hyse, sei, kviting, raudspette og sild i Nordsjøen, sjå tabell 5.3. Delar av dei norske kvotane for konsumfiskbestandane kan fiskast i EU si sone av Nordsjøen, sjå tabell 5.4. Makrell er forvalta i eigen avtale mellom partane.

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalane i 2011 og 2012

Tabell 5.4 Oversikt over Noreg sine kvotar (etter overføringar til EU og tredjeland) og fangstar i EU sitt farvatn, og tildelte kvotar frå EU i grønlandske farvatn

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar (tonn)	
	2011	2012	2011	2012
EU ¹ :				
Makrell	182 827	180 843	114 624	56 452
Sild ²	50 000	50 000	46 432	61 646
Augepål	0	5000	19	1839
Kolmule	6587	94 227	6949	94 413
Tobis	20 000	2300	19 383	1995
Brisling	10 000	10 000	10 036	9136
Hestmakrell	3550	3550	3863	44
Torsk ²	4729	4659	1543	1744
Hyse ²	6918	8301	273	247
Sei ²	48 596	39 780	18 562	14 305
Blålange	150	150	95	140
Lange ³	6140	6140	3818	4908
Brosme ³	2923	2923	2111	2150
Kviting ²	1293	1116	8	49
Raudspette ²	4538	5209	1172	939
Sjøtunge	50	50	-	-
Blåkveite	350	350	474	592
Kombinert kvote	140	140	247	235
Andre artar	2720	2720	1099	1825
EUGRL, Vest-Grønland ⁴ :				
Blåkveite	800	800	589	801
Kveite	75	75	-	-
Skolest/Isgalt o.a. ⁵	120	120	35	25
EUGRL, Aust-Grønland ⁴ :				
Reker	3100	2900	-	-
Blåkveite	824	824	-	570
Kveite	75	75	-	-
Uer ⁶	-	1500	-	630
Lodde	7965	-	7965	-

¹ Fangsttala er henta frå Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 3. april 2013.

² For desse fellesbestandane avtalar EU og Noreg storleiken på TAC for kvar bestand, fordeling av TAC på dei to partane, eventuelle kvotebyte og kor mykje partane kan fiske i dei respektive sonene.

³ Av den samla kvoten for lange og brosmen kan inntil 25 prosent vere bifangst (maksimalt 3 000 tonn).

⁴ Fangsttala er henta frå Fiskeridirektoratets registre for elektroniske fangst- og aktivitetsdata per 3. april 2013.

⁵ For begge åra har Noreg ein felles kvote ved Vest- og Aust-Grønland på 120 tonn skolest/sgalt.

⁶ Kvoten på uer ved Aust-Grønland kan òg fiskast i internasjonalt farvatn og EU-sona.

Kommentarar til oversikta

Norsk kvote og fangst inneheld kvantum relatert til forskning. Fangsttala inneheld ikkje norsk bifangst frå industritrålfisket. Bifangstane varierer frå år til år i storleik og art.

Norske kvotar i EU sitt farvatn og tildelte kvotar frå EU i grønlandske farvatn (EUGRL), med tilhøyrande fangstar

Noreg fekk i 2011 og 2012 tildelt kvotar av blåkveite og kveite for fiske i grønlandsk sone både av EU og Grønland.

For desse artane er det i denne meldinga berekna at kvoten frå Grønland vert utnytta først (sjå tabell 5.7). Eventuelle fangstar ut over Grønlandskvotane vert avrekna mot Noreg sine kvotar tildelte av EU (sjå tabell 5.4).

Kommentarar til oversikta

Noreg sine kvotar i EU-farvatn og tildelte kvotar frå EU i grønlandske farvatn, med tilhøyrande fangstar, går fram av tabell 5.4. Sidan 2009 har Noreg fiska tobis i EU-sona i byte mot torskekvote i Barentshavet.

I 2011 og 2012 kunne Noreg fiske 68 % av totalkvoten på kolmule ut frå kyststatsavtalen i EU-sona, samt eit kvantum framforhandla i den bilaterale avtalen mellom Noreg og EU.

Frå og med 2011 fekk Noreg høve til å fiske heile sin makrellkvote i EU-sona.

Blålange, lange, brosmme, pigghå, brugde og håbrann kunne fiskas i Nordsjøen og vest av 4°V. Kombinertkvoten gjaldt linefiske etter havmus, mora, skjelbrosme, isgalt og skolest.

Kvoten «andre artar» i område IV og IIa omfattar fiske på artar det ikkje er fastsett kvotar for til Noreg i EU-sona.

Når det gjeld dei tildelte kvotane i grønlandske farvatn, vert desse slått saman med kvotane som Noreg får tildelt av Grønland. I denne meldinga vert den norske fangsten kvoteavrekna kvoten tildelt frå EU sist.

Inntil 2005 har eit element i den årlige kvoteavtalen mellom Noreg og EU vore ei overføring av lodde i den grønlandske fiskerisona til Noreg. Kvoten måtte fiskast innan kalenderåret, og vart i 2004 fastsett til 15 000 tonn. Dette loddekvantumet har referanse til Grønland sin del i trepartsavtalen for lodde ved Island, Grønland og Jan Mayen. På grunn av den spesielle biologiske situ-

asjonen i 2004 var det vanskeleg å berekne bestanden og TAC vart sett til 335 000 tonn lodde. Dermed vart det ikkje samsvar mellom loddekvoten til Grønland på 36 850 tonn og kvantum overført til EU. EU hadde dermed ikkje stor nok loddekvote for å oppfylle si plikt overfor Noreg. Dette førte til at Noreg og EU vart einig om ei løysing der overføringa av lodde i den grønlandske fiskerisona vart redusert til 7 035 tonn i 2004. Noreg har sidan då hatt 7 965 tonn lodde til gode. I 2011 vart det igjen opna for eit sommarloddefiske, og Noreg fekk då overført 7965 tonn lodde frå EU.

Noreg – EU (Sverige – Danmark), om fisket i Skagerrak/Kattegat

Torsk, raudspette og reker kan fiskast i Skagerrak. Dei andre artane i Skagerrakavtalen kan fiskast både i Skagerrak og Kattegat.

Kommentarar til oversikta

Norske kvotar og fangstar i Skagerrak/Kattegat går fram av tabell 5.5. Dei viktigaste fiskeria for Noreg i Skagerrak er fisket etter reker. Fangstane av torsk i tabellen omfattar berre fisket utanfor grunnlinja.

Desse kvotane vart fastsette i den bilaterale kvoteavtalen mellom Noreg og EU. I 2011 og 2012 var det høve for norske fartøy til å fiske inntil 3000 tonn makrell i Skagerrak.

Tabell 5.5 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i Skagerrak/Kattegat

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2011	2012	2011	2012
Torsk	139	138	70	121
Hyse	88	101	122	239
Kviting	19	19	8	8
Raudspette	159	159	215	122
Sild ²	4001	6002	116	446
Makrell	3000	3000	1236	674
Brisling	3900	3900	709	482
Reker	3882	3300	2637	3566

¹ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 27. mars 2013.

² Inntil 50 prosent av sildekvoten i Skagerrak kan fiskast i Nordsjøen.

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalane i 2011 og 2012

Tabell 5.6 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i færøysk sone

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2011	2012	2011	2012
Lange/blålange	-	-	-	-
Brosme	-	-	-	-
Sei	-	-	-	-
Makrell	-	-	-	-
Hestmakrell	-	-	-	-
Kolmule	1672	16 302	-	-
Andre artar	-	-	-	-

¹ Faroe Islands Fisheries Inspection per 10. januar 2012 og 11. april 2013.

Noreg – Færøyane

Kommentarar til oversikta

Norske kvotar og fangstar i færøysk sone går fram av tabell 5.6.

Grunna usemje i makrellforvaltninga vart det ikkje inngått ein bilaterale avtale mellom Noreg og Færøyane i 2011 og 2012. Det vart inngått kyststatsavtale om forvaltning av kolmule. Noreg fikk høve til å fiske 1672 tonn kolmule i 2011 og 16 302 tonn kolmule i færøysk sone i 2012.

Tabell 5.7 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i grønlandsk sone.

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2011	2012	2011	2012
Vest-Grønland:				
Blåkveite	900	900	900	900
Aust-Grønland:				
Blåkveite	275	275	145	275
Kveite	235	160	66	84
Uer	700	1900	547	413
Vest- og Aust-Grønland:				
Torsk	750	750	800	795

¹ Fiskeridirektoratets registre for elektroniske fangst- og aktivitetsdata per 3. april 2013.

Norske fartøy fiska ikkje kolmule i færøysk sone i 2011 og 2012.

Noreg – Grønland

Kommentarar til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar i grønlandsk sone i 2011 og 2012 går fram av tabell 5.7. I tillegg kan norske fartøy fiske i grønlandsk sone på kvote tildelt av EU (sjå tabell 5.4).

Det deltok tre trålarar og eitt linefartøy i fisket etter blåkveite på Vest-Grønland både i 2011 og 2012. I fisket etter blåkveite ved Aust-Grønland deltok to linefartøy og tre trålarar i 2011, medan to linefartøy og to trålarar deltok i 2012.

Noreg fekk rekekvote frå EU i 2011 og 2012, men kvoteutnyttingsgraden vart svært liten (sjå tabell 5.4). I 2012 fekk Noreg også uer- og torskekvote.

Kvoten på uer er delt i botnlevande og pelagisk uer. Den pelagiske uerkvoten frå Grønland og EU kan fiskast i internasjonalt farvatn. Denne kvoten vart godt utnytta (sjå tabell 5.16).

I fisket etter kveite ved Aust-Grønland er det berre høve til å fiske med line. To fartøy deltok i både 2011 og 2012.

Før 2003 har det ikkje vore mogleg å utnytte torskekvoten som følgje av den dårlege bestands-situasjonen for torsk ved Grønland, men dei to siste åra vart torskekvoten godt utnytta.

Noreg – Island, om fisket etter botnfisk og lodde i islandsk sone

Kommentarar til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar i islandsk sone går fram av tabell 5.8. I tillegg til kvoten på 500 tonn botnfisk hadde norske fartøy òg høve til å ha inntil

Tabell 5.8 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i islandsk sone

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2011	2012	2011	2012
Brosme, lange, blålange	500	500	450	467
Kveite	-	-	4	-
Uer	-	-	17	32
Anna	-	-	45	80
Lodde ²	49 926	42 071	46 171	40 603

¹ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 2. april 2013.

² Sesongen 2011/2012 og 2012/2013

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalane i 2011 og 2012

25 prosent bifangst av andre artar. Noreg utnytta botnfisikkvotane ved Island godt i både 2011 og 2012.

Forvaltninga av norsk vårgytande sild

Noreg sine kvotar og fangstar av norsk vårgytande sild går fram av tabell 5.9 og 5.10.

Kommentarar til oversikta (tabellane 5.9, 5.10, 5.11 og 5.12)

November 2008 vart kyststatane EU, Færøyane, Island, Noreg og Russland enige om å innføre kvotefleksibilitet over årsskiftet for 2008. Det vart høve til å føre over inntil 10 prosent av ubrukt

kvote til neste år. Det vart òg høve til å forskottere inntil 10 prosent på neste års kvote. Alt fiske utover kvote skulle trekkjast frå kvoten neste år. Denne ordninga har seinare vorte ført vidare.

Færøyane fiska i 2011 og 2012 eit vesentleg høgre kvantum i si eiga sone enn tidligare år. I 2012 fiska dei kun 3368 tonn i NØS.

Den same trenden ser man hos islendingane. I 2012 fiska islandske farty inga sild i norske farvatn.

Noreg fiska i 2011 heile 25 624 tonn meir enn den norske kvoten på 546 614 tonn (etter overføring og fleksibilitet). Dette kvantumet vart trekt frå norsk kvote for 2012. Både i 2011 og 2012 vart kvoten fiska i NØS, i internasjonalt farvatn og ved Jan Mayen. I 2012 vart det òg fiska 655 tonn sild til

Tabell 5.9 Oversikt over kvotar og fangstar¹ (tonn) før og etter overføringar i 2011

STAT	Kvote	Balanse 2010	Overføring	Kvote etter overføring og fleksibilitet	Fangst ¹	Balanse 2012
	64 319	9654	-	73 973	57 051	6432
Færøyane	50 981	-360	-3000	47 621	53 270	-5649
Island	143 359	3908	1483	148 750	148 053	697
Noreg	602 680	-39 583	-16 483	546 614	572 238	-25 624
Russland	126 661	4611	15 000	146 272	144 429	1843
Totalt	988 000	-21 770	-3000	963 230	975 041	-22 301
Grønland	-	-	3000	3000	2940	-

¹ Fangsttala er innrapportert frå deltakande land under fempartsforhandlingane oktober 2012.

Tabell 5.10 Oversikt over kvotar og fangstar¹ (tonn) før og etter overføringar i 2012

STAT	Kvote	Balanse 2011	Overføring	Kvote etter overføring og fleksibilitet	Fangst	Balanse 2013
EU	54 228	6432	-	60 660	39 422	5423
Færøyane	42 983	-5649	-2350	34 984	36 534	-1550
Island	120 868	697	988	122 553	121 215	1338
Noreg	508 130	-25 624	-10 988	471 518	490 955	-19 437
Russland	106 791	1843	10 000	118 634	118 595	39
Totalt	833 000	-22 301	-2350	808 349	806 721	1628
Grønland	-	-	2350	2350	2352	-

¹ Fangsttala er førebels og innrapportert frå NEAFC per 21. februar 2013.

Tabell 5.11 Oversikt over fangstar¹ av norsk vårgytande sild i ulike soner i 2011

STAT	Kvote etter overføringar og fleksibilitet	Fangst fordelt på soner (tonn)								Totalt
		INT	EU	FRO	IØS	NØS	JM	VS	RØS	
EU	73 973	-	-	-	-	55 279	1772	-	-	57 051
Færøyane	47 621		-	36 806	415	11 457	-	-	-	53 270
Island	148 750	-	-	11 852	127 402	8583	216	-	-	148 053
Noreg	546 614	47 314	1	-	-	524 085	838	-	-	572 238
Russland	146 272	29 286	-	19	-	77 821	2105	35 198	-	144 429
Totalt	963 230	81 192	1	48 677	127 817	677 225	4931	35 198	-	975 041
Grønland	3000	230	-	-	-	2710	-	-	-	2940

¹ Fangsttala er innrapportert frå deltakande land under fempartsförhandlingane oktober 2012.

Tabell 5.12 Oversikt over fangstar¹ av norsk vårgytande sild i ulike soner i 2012

STAT	Kvote etter overføringar og fleksibilitet	Fangst fordelt på soner (tonn)								Totalt
		INT	EU	FRO	IØS	NØS	JM	VS	RØS	
EU	60 660	-	-	-	-	21 137	12 310	5975	-	39 422
Færøyane	34 984	4911	-	28 255	-	3368	-	-	-	36 534
Island	122 553	-	-	24 048	97 167	-	-	-	-	121 215
Noreg	471 518	4315	-	655	-	466 151	-	19 834	-	490 955
Russland	118 634	15 160	-	23	-	17 842	10 866	74 704	-	118 595
Totalt	808 349	24 386	-	52 981	97 167	508 498	23 176	100 513	-	806 721
Grønland	2350	340	-	483	-	1529	-	-	-	2352

¹ Fangsttala er førebels og innrapportert frå NEAFC per 21. februar 2013.

agn i færøysk sone. I 2011 fiska Noreg heile 47 314 tonn sild i internasjonalt farvatn, mot 4 315 tonn i 2012.

I 2011 og 2012 fiska russarane eit betydeleg kvantum norsk vårgytande sild i internasjonalt farvatn og i vernesona rundt Svalbard. Det russiske hovudfisket føregjekk i vernesona rundt Svalbard i 2012.

EU, Island og Russland har overført unytta kvote til 2012 og 2013, medan Færøyane og Noreg begge åra fiska på forskot.

Forvaltninga av lodde ved Island, Grønland og Jan Mayen

I følge den gjeldande trepartsavtalen for lodde ved Island, Grønland og Jan Mayen varer sesongen for loddefisket frå 20. juni til 30. april. Det er likevel ikkje tillete for norske fartøy å drive fiske etter 15. februar i islandsk sone.

Kommentarar til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar på lodde i sesongane 2011/2012 og 2012/2013 går fram av tabell 5.13.

Tabell 5.13 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar på lodde i sesongane 2011/2012 og 2012/2013

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2011/2012	2012/2013	2011/2012	2012/2013
Totalt	105 276	71 711	104 664	40 603
derav Grønland	69 165	45 600	58 493	-
derav Jan Mayen	80 865	45 600	-	-
derav Island	49 926	42 071	46 171	40 603

¹ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 27. mars 2013.

For sesongen 2011/2012 vart førebels TAC fastsett til 732 000 tonn i juli 2011. Norsk kvote var samansett av 58 560 tonn frå trepartsavtalen, der 20 496 tonn kunne fiskast i IØS og 24 411 tonn frå avtalen mellom Noreg og Island om fisket i Barentshavet. I tillegg fikk Noreg eit kompensasjonstillegg på 11 700 tonn frå førre sesong, der 4095 tonn kunne fiskast i IØS. Noreg hadde og eit kvantum på 7965 tonn lodde til gode frå EU frå loddesesongen i 2004 som utelukkande kunne fiskast i Grønlands fiskerisone og fiskerisona ved Jan Mayen. Til saman kunne Noreg fiske 102 636 tonn lodde, der 49 002 kunne fiskast i IØS.

Loddefisket ved Grønland og Jan Mayen starta 8. juli medan loddefisket ved Island opna 1. oktober. 26. januar 2012 vart TAC auka frå 732 000 tonn til 765 000 tonn lodde. Norsk kvote auka då med totalt med 2640 tonn der 924 tonn kunne fiskast i IØS.

43 fartøy deltok i fisket i Grønland si sone sommaren 2011, medan 61 fartøy deltok i fisket i IØS i januar og februar 2012. Det vart fiska totalt 104 664 tonn lodde sesongen 2011/2012.

For sesongen 2012/2013 vart førebels TAC fastsett til 300 000 tonn 2. november 2012. Norsk kvote var samansett av 24 000 tonn frå trepartsavtalen, der 8400 tonn kunne fiskast i IØS, og 26 111 tonn frå avtalen mellom Noreg og Island om fisket i Barentshavet.

8. februar 2013 vart TAC auka frå 300 000 tonn til 450 000 tonn. Den norske totalkvoten vart då auka med 12 000 tonn der 4200 tonn kunne fiskast i IØS. 11. februar 2013 vart TAC auka ytterligare, frå 450 000 tonn til 570 000 tonn. Den norske totalkvoten vart då auka med 9600 tonn der 3360 tonn kunne fiskast i IØS.

Til saman vart det fiska 40 603 tonn av totalt 76 ringnotfartøy. Norsk kvote vart sesongen 2012/2013 totalt 71 711 tonn lodde, der 42 071 tonn kunne fiskast i IØS.

Forvaltninga av kolmule

Noreg sine kvotar og fangstar av kolmule går fram av tabell 5.14.

Kommentarar til oversikta

I 2011 og 2012 fiska norske fartøy kolmule i EU-sona, internasjonalt farvatn og i NØS. Noreg kan overføre 10 % av Noregs kyststatsandel inkludert ein overføring på 0,5 % frå EU. For 2011 utgjorde dette 969 tonn.

Forvaltninga av makrell

Noreg sine kvotar og fangstar av makrell går fram av tabell 5.15.

Tabell 5.14 Oversikt over kvotar og fangstar¹ (tonn) av kolmule i 2011 og 2012

År	Kvotefleksibilitet	Kvotefleksibilitet	Overføring	Kvotefleksibilitet etter overføring og fleksibilitet	Fangstar ¹	Balanse neste år
2011	9502	13 044	-513	22 033	20 539	1494
2012	92 651	969	24 994	118 614	118 831	-217

¹ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 9. april 2013.

Tabell 5.15 Oversikt over kvotar og fangstar (tonn) av makrell i 2011 og 2012

År	Kvote	Balanse førre år	Overføring	Kvote etter overføring og fleksibilitet	Fangstar ¹	Balanse neste år
2011	183 069	14 500	242	197 327	207 955	-10 628
2012	181 085	-10 628	242	170 215	176 053	-5838

¹ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 11. april 2013.

Kommentarar til oversikta

I 2011 og 2012 vart kyststatane ikkje einige om forvaltning av makrell. Noreg og EU vart difor einige om ein bilateral avtale om forvaltning av makrell desse åra. Noreg kunne overføre eit ufis- ket kvantum på 14 500 tonn frå 2010 til 2011. Frå og med 2011 er det innført kvotefleksibilitet over årsskiftet i fisket etter makrell.

Norsk fiske i Irmingerhavet

Kommentarar til oversikta

Oversikta inkluderer kvotar og fangst på kvotar tildelt av EU og Grønland, jf. tabell 5.4 og 5.7. Noreg sine kvotar og fangstar i Irmingerhavet går fram av tabell 5.16. Tala inkluderer ikkje norsk fiske i Smotthavet (internasjonalt farvatn i ICES- område IIa). Fisket etter uer i Irmingerhavet var ikkje kvoteregulert før i 1996. Ved berekning av fangstuttak på uer i Irmingerhavet nytta norske fiskarar i 2007 norske omrekningsfaktorar som låg noko høgre enn det andre land i NEAFC nytta. For 2008 vedtok NEAFC ein felles faktor på 1,7.

Tabell 5.16 Oversikt over Noreg sin uerkvote og fangstar i Irmingerhavet

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar (tonn) ¹	
	2011	2012	2011	2012
Uer	1763	4232	1931	3361

¹ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 10. april 2013.

Norsk fiske i det nordvestlege Atlanterhavet

Kommentarar til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar i det nordvestlege Atlanterhavet går fram av tabell 5.17. Etter elleve års moratorium vart det i 2010 opna for torske- fiske i underområde 3M. I 2011 og 2012 vart tor- skekvoten sett til 925 og 859 tonn. I 2000 fiska nor- ske fartøy for første gong uer i NAFO-underom- råde 1F. Det er ikkje fastsett uerkvote i dette området. Noreg har òg høve til å fiske mellom anna blåkveite i NAFO-underområde 3LMNO under «others-kvoten».

Rekefisket i NAFO tok til våren 1993, då nor- ske reke trålarar saman med reke trålarar frå Fær- øyane og Grønland starta fiske på rekefeltet ved Flemish Cap. Rekefisket ved Flemish Cap utvikla seg på 1990-talet til å verte eit viktig driftsalterna- tiv for rekeflåten ved sida av fisket ved Grønland. Rekefisket vart innsatsregulert i 1996. Omfanget av dette fisket har vorte mindre då tal på norske trålarar med reke tråling som einaste driftsalterna- tiv i mellomtida har gått sterkt attende. På grunn- lag av bestandssituasjonen vart det i 2011 innført forbod mot å fiske reker i NAFO-underområde 3M. Dette forbodet gjeld framleis.

I 2011 vart den norske rekekvoten i 3L satt til 214 tonn, i 2012 vart rekekvoten redusert til 133 tonn. Ingen fartøy har fiska reker i 3L i 2011 og 2012.

Tabell 5.17 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i det nordvestlege Atlanterhavet

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2011	2012	2011	2012
Torsk	925	859	1117	826
Reker 3L	214	133	-	-

¹ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 10. april 2013.

5.3 Utanlandsk utnytting av kvotar i norske havområde i 2011 og 2012

Russland – Noreg

Fellesbestandane

Noreg og Russland har felles forvaltning av torsk, hyse, blåkveite og lodde i Barentshavet. Oversikta for 2011 og 2012 viser Russland sine kvotar og fangstar av desse bestandane etter overføring frå Russland til Noreg, men før kvotetildeling frå Russland til tredjeland (sjå tabell 5.18).

Kommentarar til oversikta

Tala i tabell 5.18 inneheld murmanskorsk, kvote disponibel for forskings- og forvaltningsformål og overført tredjelandskvote. For åra 2011 og 2012 vart det avsett ein kvote på 21 000 tonn murmanskorsk og 7000 tonn torsk til forskings- og forvaltningsformål. I tillegg overførte Russland i 2012 3763 tonn torsk og 914 tonn hyse frå avsett tredjelandskvote til nasjonal kvote. Fangsttala er førebelse og rapporterte frå russiske styresmakter til norske styresmakter. Blåkveitebestanden vart fordelt i 2010, her manglar fangsttal for 2012.

Kommentarar til oversikta

Russland sine kvotar og fangstar i norske havområde går fram av tabell 5.19. Av torsk kvoten i NØS i 2011 og 2012 vart høvesvis 64 prosent og 72 prosent fiska. I 2011 fiska Russland 88 prosent av hysekvoten sin, medan dei i 2012 hadde ei utnytting på 90 prosent.

Kvoten for snabeluer og uer kunne berre nyttast til bifangst i 2011 og 2012, medan steinbitkvoten skulle dekkje både direktefiske og bifangst. Av totalkvoten på 14 250 tonn sei kunne inntil 8000 tonn fiskast i eit direktefiske i 2012. Russland hadde i 2012 høve til å fiske 106 791 tonn sild i

Tabell 5.18 Russiske kvotar og fangstar på fellesbestandane i Barentshavet etter overføring til Noreg og før overføring til tredjeland.

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar (tonn)	
	2011	2012	2011	2012
Torsk	307 253	327 857	310 326	330 956
Hyse	139 750	144 253	139 912	144 609
Blåkveite	6750	8175	7053	?
Lodde	105 000	99 000	86 531	63 668

Tabell 5.19 Oversikt over Russland sine kvotar og fangstar i norske havområde

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2011	2012	2011	2012
NØS N 62° N:				
Torsk	140 000	140 000	89 217	100 869
Hyse	35 000	35 000	30 657	31 339
Sei	15 000	14 250	8894	12 875
Blåkveite	6750	7 425	3489	3984
Steinbit	4500	4500	2173	2480
Uer	1750	1750	867	725
Snabeluer	1750	1750	532	529
Kolmule	698	6806	371	36
Norsk vårgytande sild				
Lodde	141 661	118 634	78 528	17 845
Andre artar	100 000	94 000	20 764	41 020
	3 000	3 000	345	240
Fiskerisona ved Jan Mayen:				
Sild	-	-	2159	10 733
Makrell	-	-	-	92
Kolmule	-	-	27	232

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 11. april 2013.

NØS nord for 62°N. I tillegg kom 10 000 tonn i kvotebytte mellom Noreg og Russland og 1843 tonn i unytta kvantum frå 2011. Kolmulekvoten og sildekvoten i NØS nord for 62°N kunne òg fiskast i fiskerisona ved Jan Mayen.

Kvoten av andre artar for 2011 og 2012 er ikkje spesifisert.

EU – Noreg

Fellesbestandane

I Nordsjøen har Noreg og EU felles forvaltning av torsk, hyse, sei, kviting, raudspette, sild og makrell. Delar av EU sine kvotar på konsumartane kan fiskast i NØS, sjå tabell 5.20. EU sine kvotar og fangstar av desse bestandane etter overføring frå Noreg til EU, men før kvotetildeling frå EU til tredjeland i 2011 og 2012, går fram av tabell 5.20.

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalane i 2011 og 2012

Tabell 5.20 EU sine kvotar og fangstar på fellesbestandane i Nordsjøen etter overføring frå Noreg til EU, og før overføring til tredjeland.

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2011	2012	2011	2012
	22 278	21 974	18 282	18 885
Hyse	26 432	30 158	24 822	22 753
Sei	43 843	37 774	41 988	23 373
Kviting	13 349	15 750	11 939	9 363
Raudspette	68 862	79 201	64 465	56 875
Makrell ²	24 760	24 512	13 631	22 163
Nordsjøsild	142 000	287 550	136 038	231 450

¹ Fangsttala for heile 2011 og 2012 per 31. oktober 2012 vart utarbeidd i førebuinga til forhandlingane mellom Noreg og EU hausten 2012.

² Dei oppgitte fangsttala frå EU for makrell inkluderer ICES-områda IIa, III og IV medan dei oppgitte kvotane for makrell gjeld for ICES-områda IIIa og IV.

Kvoten for sild og makrell omfattar Nordsjøen og Skagerrak.

Kommentarar til oversikta

EU sine kvotar og fangstar i norske jurisdiksjonsområde går fram av tabell 5.21. I åra 2011 og 2012 har EU nytta torske-, sei- og hysekvotane nord for 62°N godt. EU fiska 99 % av torskekvota i 2012. I 2011 vart torskekvota overfiska med 10,5 prosent. Forklaringa på dette er samansett. I 2011 var det ein del problem knytt til at enkelte EU-fartøy gav opp feil sone ved fangst. I fangsttala ovanfor er difor fangsten plassert på den kalkulererte sona til fartøyet ved fisket. Det er òg observert tilfelle av dobbelrapportering av fangst frå nokre av EU-fartøya. Det reelle fangsttalet for EU-fartøy kan difor vere noko lågare enn det som kjem fram i tabellen ovanfor, men det må likevel leggest til grunn at EU overfiska torskekvoten i 2011.

EU sin sildekvote nord for 62°N kunne fiskast i område under norsk jurisdiksjon nord for 62°N.

EU sin makrellkvote nord for 62°N kunne òg fiskast sør for 62°N i ICES-område IVa i Nordsjøen i 2012. EU sine kvotar av uer, blåkveite og samlekvoten for andre artar nord for 62°N er bifangstkvotar.

I 2012 kunne EU fiske 73 416 tonn kolmule i NØS og i fiskerisona ved Jan Mayen gjennom kol-

Tabell 5.21 Oversikt over EU sine kvotar og fangstar i norske jurisdiksjonsområde

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2011	2012	2011	2012
NØS, N 62°N:				
Torsk	14 127	16 309	15 597	16 089
Hyse	1350	1350	1701	1292
Sei	2550	2550	2575	2151
Blåkveite	50	50	35	27
Uer	750	750	50	130
Snabeluer	750	750	18	2
Kolmule	7529	73 416	92	2
Makrell	14 050	13 898	225	18
Sild	57 887	48 805	52 168	33 570
Andre artar	350	350	522	127
NØS, Nordsjøen ² :				
Torsk ³	19 745	19 481	5326	6004
Hyse ³	20 369	23 140	3439	4693
Sei ³	44 723	38 654	16 514	11 713
Kviting ³	9234	10 861	449	571
Raudspette ³	28 257	32 500	2569	4343
Makrell ³	25 002	24 754	1522	570
Nordsjøsild ³	50 846	50 922	310	2825
Augepål	-	-	2	2
Kolmule	8329	74 216	-	-
Tobis	-	-	570	745
Reker	480	480	358	236
Andre artar	8720	8720	6707	6706

Fiskerisona ved Jan Mayen:

Sild	-	-	-	-
Kolmule	-	-	-	-

¹ Fiskeridirektoratets registre for elektroniske fangst- og aktivitetsdata per 11. april 2013. Tala er basert på fartøya sine kalkulererte soner ved fiske.

² EU sine kvotar i NØS i Nordsjøen er både i 2011 og 2012 sett saman av tre kvoteavtalar: avtalen mellom EU og Noreg, avtalen mellom Sverige og Noreg og «kolmuleavtalen». Avtalen mellom Sverige og Noreg er presentert i tabell 5.24.

³ For desse fellesbestandane avtalar EU og Noreg storleiken på TAC for kvar bestand, fordeling av TAC på dei to partane, eventuelle kvotebyte og kor mykje partane kan fiske i dei respektive sonene.

Fiskerieravtalane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalane i 2011 og 2012

muleavtalen. I tillegg kunne EU (Sverige) fiske 800 tonn industrifisk sør for 62°N.

EU sine fangstar i NØS sør for 62°N som del av deira samla fangstar i høve til kvote, utgjer i 2011 og 2012 desse prosentane: for torsk 27 og 31 prosent, for hyse 17 og 20 prosent, for sei 37 og 30 prosent, for kviting 5 prosent i begge åra og for raudspette 9 og 13 prosent.

EU utnytta 77 prosent av kvoten på andre artar i Nordsjøen i både 2011 og 2012.

Færøyane – Noreg

Kommentarar til oversikta

Færøyane sine kvotar og fangstar i norske havområde går fram av tabell 5.22. På grunn av usemje om makrell vart det ikkje inngått kvoteavtalar mellom Færøyane og Noreg for 2011 og 2012. Færøyane har like fullt høve til å fiske kolmule og sild gjennom fempartsavtalen og «kolmuleavtalen».

Færøyane kunne gjennom fempartsavtalen fiske totalt 25 380 tonn sild i Noregs jurisdiksjonsområde nord for 62°N i 2012. Av dette kunne 18 873 tonn fiskast i Noregs økonomiske sone nord for 62°N. For 2011 var desse kvotane på høvesvis 30 103 og 22 384 tonn.

Gjennom «kolmuleavtalen» kunne Færøyane i 2012 fiske 8151 tonn i heile NØS og i fiskerisona ved Jan Mayen. I 2011 var denne kvota på 836 tonn.

Tabell 5.22 Oversikt over Færøyane sine kvotar og fangstar i norske havområde

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2011	2012	2011	2012
NØS, N 62°N:				
Sild	22 384	18 873	11 137	3420
Kolmule	836	8151	-	20
NØS, Nordsjøen:				
Kolmule	836	8151	-	-
Fiskerisona ved Jan Mayen:				
Kolmule	836	8151	-	-
Sild	30 103	25 380	-	-

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 11. april 2012.

Tabell 5.23 Oversikt over Grønland sine kvotar og fangstar i norske havområde

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2011	2012	2011	2012
NØS, N 62°N:				
Torsk	7150	8500	6854	8502
Hyse	2130	2550	2076	2551
Sei	1000	1000	440	680
Sild	3000	2350	2730	1470
Andre artar	260	260	63	84

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 11. april 2013.

Grønland – Noreg

Kommentarar til oversikta

Grønland sine kvotar og fangstar i norske havområde går fram av tabell 5.23. Grønland nytta kvotane sine godt i 2011 og 2012.

Grønland overførte torske- og hysekvotar til delte frå Russland til NØS tilsvarande høvesvis 5000 tonn og 1500 tonn i 2011. I 2012 overførte Grønland 5300 tonn torsk og 1500 tonn hyse frå Russland til NØS. Grønland fikk høve til å fiske 2350 tonn sild nord for 62°N i 2012 etter å ha fått kvote overført frå Færøyane.

Island – Noreg

Island fekk ein torskekvote i NØS nord for 62°N på 6388 tonn i 2011 og 6835 tonn i 2012 som eit resultat av Smotholsavtalen. Sjå tabell 5.24.

Kommentarar til oversikta

Island kunne fiske til saman 143 359 tonn og 120 868 tonn sild i 2011 og 2012 i fiskerisona ved Jan Mayen. Av desse kunne 26 676 tonn og 22 491 tonn fiskast i NØS nord for 62°N. Island fiska ikkje sild i fiskerisona ved Jan Mayen eller i NØS i 2012. Av sildekvoten i NØS i 2011 vart 36 prosent nytta.

I 2012 og 2011 nytta Island høvesvis 100 og 99 prosent av torskekvoten i NØS. Bifangst av hyse er auka noko i 2012 samanlikna med 2011.

Fiskerivtalane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalane i 2011 og 2012

Tabell 5.24 Oversikt over Island sine kvotar og fangstar i 2011 og 2012 i NØS nord for 62°N

Art	Kvoter (tonn)		Fangst ¹ (tonn)	
	2011	2012	2011	2012
NØS, N 62°N:				
Torsk	6388	6835	6354	6849
Hyse ²	-	-	1125	1386
Sei ²	-	-	107	127
Sild	26 676	22 491	10 005	-
Anna ²	1916	2051	18	33
Fiskerisona ved Jan Mayen:				
Sild	143 359	120 868	215	-
Kolmule	-	-	-	-
Anna	-	-	-	-

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 11. april 2013.

² Bifangst inntil 30 prosent.

EU (Sverige – Danmark) – Noreg, om fisket i Skagerrak/Kattegat

Torsk, raudspette og reker kan berre fiskast i Skagerrak. For dei andre artane gjeld kvotane både i Skagerrak og den nordlege delen av Kattegat.

Tabell 5.25 Oversikt over EU sine kvotar og fangstar i Skagerrak/Kattegat

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2011	2012	2011	2012
Torsk	3711	3660	3704	3371
Hyse	2007	2308	1966	2086
Kviting	1031	1031	62	30
Raudspette	7791	7791	7668	6543
Nordsjøsild	25 999	38 998	23 511	32 738
Brisling	48 100		9567	8539
Reker	4448	3780	2750	2193

¹ Fangsttala for heile 2011 og 2012 per 31. oktober 2012 vart utdelt under forhandlingane mellom Noreg og EU hausten 2012.

Kommentarar til oversikta

EU sine kvotar og fangstar i Skagerrak/Kattegat går fram av tabell 5.25. Det er i hovudsak Danmark og Sverige som fiskar på desse kvotane, men for enkelte artar har òg andre EU-land mindre kvotar.

Tabell 5.25 syner at EU nyttar kvotane på torsk, hyse, nordsjøsild og raudspette best. På autonomt grunnlag kvoteregulerer EU òg andre bestandar enn dei det er fastsett kvotar på gjennom avtalen om regulering av fiskebestandane i Skagerrak/Kattegat.

Sverige – Noreg

Kommentarar til oversikta

Sverige sine kvotar og fangstar i norske havområde går fram av tabell 5.26. Industrifiskkvoten til Sverige omfatta kolmule, augepål, tobis, brisling og hestmakrell. Av dette kunne det fiskast maksimalt 400 tonn hestmakrell. I tabellen er fangstane av augepål, kolmule, tobis og hestmakrell samla under industrifisk. I 2011 fiska svenske fartøy 671 tonn industrifisk, medan dei i 2012 fiska 749 tonn.

I samband med at Sverige vart medlem i EU frå 1. januar 1995, fekk svenske fartøy høve til å

Tabell 5.26 Oversikt over Sverige sine kvotar og fangstar i norske havområde

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2011	2012	2011	2012
NØS, Nordsjøen:				
Torsk	382	382	288	375
Hyse	707	707	109	96
Sei	880	880	771	860
Kviting	190	190	38	44
Industrifisk	800	800	671	749
Makrell	242	242	242	242
Nordsjøsild	846	922	728	922
Reker	123	123	123	120
Andre artar	-	-	104	89

¹ Fangsttala er basert på innrapporterte tal frå Det Svenske Fiskeriverket.

Tabell 5.27 Oversikt over fangst av reker ved Svalbard

Land	Fangstar ¹ (tonn)		Maksimalt tilletne fiskedøgn	
	2011	2012	2011	2012
EU	829	1443	1080	1080
Færøyane	3626	1104	922	922
Grønland	-	-	450	450
Noreg ²	7735	9410	5795	5795
Island	-	93	70	70
Russland	-	-	3256	3256
Canada	-	-	108	108

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 11. april 2013 og Fiskeridirektoratets registre for elektroniske fangst- og aktivitetsdata per 11. april 2013.

² For norske fartøy er fangsten basert på Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 11. april 2013.

fiske i NØS i Nordsjøen på EU sine kvotar av torsk, hyse, sei, kviting, makrell og sild i medhald av avtalen mellom EU og Sverige.

I hovudsak er det svenske fisket retta mot kvotane deira av torsk, sei, makrell, sild og reker.

Rekefisket ved Svalbard

I 1996 vart rekefisket ved Svalbard regulert ved å setje grenser for innsatsen i fisket. Etter forskriftene kan berre nasjonar som har drive eit tradisjonelt fiske etter reker ved Svalbard delta i dette fisket med eit avgrensa tal på fartøy (Canada, Færøyane, Grønland, Island, EU, Noreg og Russland). For å motverke at rekefisket ekspanderer, vart rekefisket frå 1997 for dei aktuelle landa òg regulert med fiskedøgn. Av same årsak vart maksimalt tal tilletne fiskedøgn redusert med 30 prosent frå 1. januar 2006.

Fiskeri- og kystdepartementet

t i l r å r :

Tilråding frå Fiskeri- og kystdepartementet 7. juni 2013 om fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2013 og fisket etter avtalane i 2011 og 2012 vert send til Stortinget.

Offentlege institusjonar kan tinge fleire eksemplar frå:
Servicesenteret for departementa
Post- og distribusjon
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
www.publikasjoner.dep.no

Opplysningar om abonnement, laussal og pris får ein hjå:
Fagbokforlaget
Postboks 6050, Postterminalen
5892 Bergen
E-post: offpub@fagbokforlaget.no
Telefon: 55 38 66 00
Faks: 55 38 66 01
www.fagbokforlaget.no/offpub

Publikasjonen er også tilgjengeleg på
www.regjeringa.no

Omslagsfoto: Frank Gregersen, Nofima

Trykk: 07 Oslo AS – 06/2013

